

15 రోజుల్లో సంస్కృతం నేర్చుకుందాం

తెలుగు ఉచ్చారణతో నేర్చుకోండి - మాట్లాడండి

ఇలాంటి సమాజాభివృద్ధికి ఏదైనా ఒకటి చేయడానికి కావల్సినది ఏమిటో తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి.

మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి.

మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి.

మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి.

మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి.

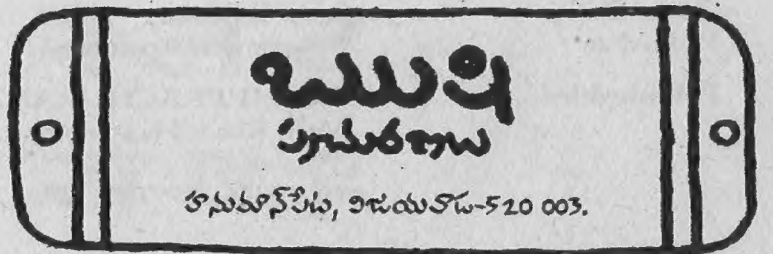
మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు ముందుగా మన దేశం యొక్క సంస్కృతిని గురించి తెలుసుకోవాలి.

ప్రభాకర్ కనకదుర్గ

15 రోజుల్లో
సంస్కృతం నేర్చుకుందాం

ప్రఖ్యా లక్ష్మీ కనకదుర్గ

15 ROJULLO SAMSKRUTAM NERCHUKUNDAM
by PRAKYA LAKSHMI KANAKADURGA

First Edition	:	Aug. 2002
Page Makers	:	Viswa Digitals, Gandhi Nagar, Vja-3 Ph: 400023
Cover Design	:	N.V. Ramana
Printed at	:	Swamy offset printers
Published by	:	RUSHI PRACHURANALU Main Road, Hanumanpet, Vijayawada- 520 003 Ph : 0866 - 579190
PRICE	:	Rs. 30-00

మొదటి రోజు

అచ్చులు

**అ ఆ ఇ ఓ ఉ ఋ ౠ
లృ ఀ ఐ ఓ ఔ అం అః**

హల్లులు

**క ఖ గ ఘ ఙ
చ ఛ జ ఝ ఞ
ట ఠ డ ఢ ణ
త థ ద ధ న
ప ఫ బ భ మ
య ర ల వ
శ ష ష హ
ఱ ళ ళ ళ**

అచ: - అచ్చులు

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ	ఋ	ౠ
అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ	ఋ	ౠ
లృ	ఎ	ఐ	ఓ	ఔ	అం	అ:	అ:
లృ	ఎ	ఐ	ఓ	ఔ	అం	అ:	అ:

హల: - హల్లులు

క	ఖ	గ	ఘ	ఙ
క	ఖ	గ	ఘ	ఙ
చ	ఛ	జ	ఝ	ఞ
చ	ఛ	జ	ఝ	ఞ
ట	ఠ	డ	ఢ	ణ
ట	ఠ	డ	ఢ	ణ
త	థ	ద	ధ	న
త	థ	ద	ధ	న
ప	ఫ	బ	భ	మ
ప	ఫ	బ	భ	మ
య	ర	ల	వ	
య	ర	ల	వ	
శ	ష	స	హ	
శ	ష	స	హ	
క్ష	క్ష	త్ర	శ్చ	
క్ష	క్ష	త్ర	శ్చ	

స్వర చిహ్నములు

అ	ॐ	।	దీర్ఘము
ఇ	॑	॒	గుడి
ఈ	॒	॑	గుడి దీర్ఘము
ఉ	॒	॒	కొమ్ము
ఊ	॒	॒	కొమ్ము దీర్ఘము
ఋ	॒	॒	సుడి
ఏ	॒	॒	ఏత్వము
ఐ	॒	॒	ఐత్వము
ఓ	॒	॒	ఓత్వము
ఔ	॒	॒	ఔత్వము
అం	॒	॒	పూర్ణానుస్వారము
అః	॒	॒	విసర్గము

గుణింతములు - గుణింతాని

క	కా	కి	కీ	కు	కూ	కృ	కే	కై	కో	కౌ	కం	కః
ఖ	ఖా	ఖి	ఖీ	ఖు	ఖూ	ఖృ	ఖే	ఖై	ఖో	ఖౌ	ఖం	ఖః
గ	గా	గి	గీ	గు	గూ	గృ	గే	గై	గో	గౌ	గం	గః
ఘ	ఘా	ఘి	ఘీ	ఘు	ఘూ	ఘృ	ఘే	ఘై	ఘో	ఘౌ	ఘం	ఘః
చ	చా	చి	చీ	చు	చూ	చృ	చే	చై	చో	చౌ	చం	చః
ఛ	ఛా	ఛి	ఛీ	ఛు	ఛూ	ఛృ	ఛే	ఛై	ఛో	ఛౌ	ఛం	ఛః
జ	జా	జి	జీ	జు	జూ	జృ	జే	జై	జో	జౌ	జం	జః
ఝ	ఝా	ఝి	ఝీ	ఝు	ఝూ	ఝృ	ఝే	ఝై	ఝో	ఝౌ	ఝం	ఝః
ట	టా	టి	టీ	టు	టూ	టృ	టే	టై	టో	టౌ	టం	టః
ఠ	ఠా	ఠి	ఠీ	ఠు	ఠూ	ఠృ	ఠే	ఠై	ఠో	ఠౌ	ఠం	ఠః
ద	దా	ది	దీ	దు	దూ	దృ	దే	దై	దో	దౌ	దం	దః
ధ	ధా	ధి	ధీ	ధు	ధూ	ధృ	ధే	ధై	ధో	ధౌ	ధం	ధః
న	నా	ని	నీ	ను	నూ	నృ	నే	నై	నో	నౌ	నం	నః
ఞ	ఞా	ఞి	ఞీ	ఞు	ఞూ	ఞృ	ఞే	ఞై	ఞో	ఞౌ	ఞం	ఞః
త	తా	తి	తీ	తు	తూ	తృ	తే	తై	తో	తౌ	తం	తః
థ	థా	థి	థీ	థు	థూ	థృ	థే	థై	థో	థౌ	థం	థః
ద	దా	ది	దీ	దు	దూ	దృ	దే	దై	దో	దౌ	దం	దః
ధ	ధా	ధి	ధీ	ధు	ధూ	ధృ	ధే	ధై	ధో	ధౌ	ధం	ధః
న	నా	ని	నీ	ను	నూ	నృ	నే	నై	నో	నౌ	నం	నః
ఞ	ఞా	ఞి	ఞీ	ఞు	ఞూ	ఞృ	ఞే	ఞై	ఞో	ఞౌ	ఞం	ఞః

15 ரோజుల్లో

ఐ	బా	బి	బీ	బు	బూ	బృ	బే	బై	బో	బౌ	బం	బః
బ	బా	బి	బీ	బు	బూ	బృ	బే	బై	బో	బౌ	బం	బః
భ	భా	భి	భీ	భు	భూ	భృ	భే	భై	భో	భౌ	భం	భః
భ	భా	భి	భీ	భు	భూ	భృ	భే	భై	భో	భౌ	భం	భః
మ	మా	మి	మీ	ము	మూ	మృ	మే	మై	మో	మౌ	మం	మః
మ	మా	మి	మీ	ము	మూ	మృ	మే	మై	మో	మౌ	మం	మః
య	యా	యి	యీ	యు	యూ	యృ	యే	యై	యో	యౌ	యం	యః
య	యా	యి	యీ	యు	యూ	యృ	యే	యై	యో	యౌ	యం	యః
ర	రా	రి	రీ	రు	రూ	రృ	రే	రై	రో	రౌ	రం	రః
ర	రా	రి	రీ	రు	రూ	రృ	రే	రై	రో	రౌ	రం	రః
ల	లా	లి	లీ	లు	లూ	లృ	లే	లై	లో	లౌ	లం	లః
ల	లా	లి	లీ	లు	లూ	లృ	లే	లై	లో	లౌ	లం	లః
వ	వా	వి	వీ	వు	వూ	వృ	వే	వై	వో	వౌ	వం	వః
వ	వా	వి	వీ	వు	వూ	వృ	వే	వై	వో	వౌ	వం	వః
శ	శా	శి	శీ	శు	శూ	శృ	శే	శై	శో	శౌ	శం	శః
శ	శా	శి	శీ	శు	శూ	శృ	శే	శై	శో	శౌ	శం	శః
ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	షృ	షే	షై	షో	షౌ	షం	షః
ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	షృ	షే	షై	షో	షౌ	షం	షః
స	సా	సి	సీ	సు	సూ	సృ	సే	సై	సో	సౌ	సం	సః
స	సా	సి	సీ	సు	సూ	సృ	సే	సై	సో	సౌ	సం	సః
హ	హా	హి	హీ	హు	హూ	హృ	హే	హై	హో	హౌ	హం	హః
హ	హా	హి	హీ	హు	హూ	హృ	హే	హై	హో	హౌ	హం	హః
క్ష	క్షా	క్షి	క్షీ	క్షు	క్షూ	-	క్షే	క్షై	క్షో	క్షౌ	క్షం	క్షః
క్ష	క్షా	క్షి	క్షీ	క్షు	క్షూ	-	క్షే	క్షై	క్షో	క్షౌ	క్షం	క్షః
త్ర	త్రా	త్రి	త్రీ	త్రు	త్రూ	త్రృ	త్రే	త్రై	త్రో	త్రౌ	త్రం	త్రః
త్ర	త్రా	త్రి	త్రీ	త్రు	త్రూ	త్రృ	త్రే	త్రై	త్రో	త్రౌ	త్రం	త్రః
జ్ఞ	జ్ఞా	జ్ఞి	జ్ఞీ	జ్ఞు	జ్ఞూ	జ్ఞృ	జ్ఞే	జ్ఞై	జ్ఞో	జ్ఞౌ	జ్ఞం	జ్ఞః
జ్ఞ	జ్ఞా	జ్ఞి	జ్ఞీ	జ్ఞు	జ్ఞూ	జ్ఞృ	జ్ఞే	జ్ఞై	జ్ఞో	జ్ఞౌ	జ్ఞం	జ్ఞః

సంఖ్యవాచకాని - సంఖ్యలు

పదము	సంఖ్య	ఉచ్చరణ	అర్థము
एकम्	१	ఏకమ్	ఒకటి
द्वे	२	ద్వే	రెండు
तिस्रः	३	తిస్రః	మూడు
चत्वारि	४	చత్వారి	నాలుగు
पञ्च	५	పంచ	ఐదు
षट्	६	షట్	ఆరు
सप्त	७	సప్త	ఏడు
अष्ट	८	అష్ట	ఎనిమిది
नव	९	నవ	తొమ్మిది
दश	१०	దశ	పది
एकादश	११	ఏకాదశ	పదకొండు
द्वादश	१२	ద్వాదశ	పనెండు
त्रयोदश	१३	త్రయోదశ	పదమూడు
चतुर्दश	१४	చతుర్దశ	పదునాలుగు
पञ्चदश	१५	పంచదశ	పదుహేను
षोडश	१६	షోడశ	పదహారు
सप्तदश	१७	సప్తదశ	పదుహేడు
अष्टादश	१८	అష్టాదశ	పదునెనిమిది
नवदश	१९	నవదశ	పంతొమ్మిది
एकोनविंशतिः		ఏకోనవింశతిః	ఒకటి తక్కువ ఇరవై
विंशतिः	२०	వింశతిః	ఇరువది
एकविंशतिः	२१	ఏకవింశతిః	ఇరవైఒకటి
द्वाविंशतिः	२२	ద్వావింశతిః	ఇరవైరెండు
त्रयोविंशतिः	२३	త్రయోవింశతిః	ఇరవైమూడు
चतुर्विंशतिः	२४	చతుర్వింశతిః	ఇరవైనాలుగు
पञ्चविंशतिः	२५	పంచవింశతిః	ఇరవైఐదు
षड्विंशतिः	२६	షడ్వింశతిః	ఇరవైఆరు
सप्तविंशतिः	२७	సప్తవింశతిః	ఇరవైఏడు
अष्टविंशतिः	२८	అష్టవింశతిః	ఇరవైఎనిమిది
नवविंशतिः	२९	నవవింశతిః	ఇరవైతొమ్మిది
एकोनत्रिंशत्		ఏకోనత్రింశత్	ఒకటి తక్కువ ముప్పై
त्रिंशत्	३०	త్రింశత్	ముప్పై
चत्वारिंशत्	४०	చత్వారింశత్	నలభై

पञ्चाशत्	५०	పంచాశత్	యాభై
षष्ठिः	६०	షష్టిః	అరవై
सप्ततिः	७०	సప్తతిః	డబ్బై
अशीतिः	८०	అశీతిః	ఎనభై
नवतिः	९०	నవతిః	తొంభై
शतम्	१००	శతమ్	వంద
सहस्रम्	१,०००	సహస్రమ్	వెయ్యి
लक्ष	१,००,०००	లక్ష	లక్ష
कोटि	१,००,००,०००	కోటి	కోటి

కాలాః - కాలాః - కాలములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
ग्रीष्मकालः	గ్రీష్మకాలః	వేసవికాలము
वर्षाकालः	వర్షాకాలః	వర్షాకాలము
शीतकालः	శీతాకాలః	శీతాకాలము
भूतकालः	భూతకాలః	భూతకాలము
भविष्यत्कालः	భవిష్యత్కాలః	భవిష్యత్కాలము
वर्तमानकालः	వర్తమానకాలః	వర్తమానకాలము

ऋतवः - ఋతవః - ఋతువులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
वसन्तः	వసంతః	వసంతఋతువు
ग्रीष्मः	గ్రీష్మః	గ్రీష్మఋతువు
प्रावृट्	ప్రావృట్	వర్షఋతువు
शरदृतुः	శరదృతుః	శరదృతువు
हेमन्तः	హేమంతః	హేమంతఋతువు
शिशिरः	శిశిరః	శిశిరఋతువు

वासराः - వాసరాః - వారములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
वर्षः	వర్షః	సంవత్సరము
मासः	మాసః	మాసము, నెల
पक्षः	పక్షః	పక్షము, పదిహేనురోజులు
सप्ताहः	సప్తాహః	వారము
दिनः	దినః	రోజు

దివస:	దివస:	దినము
భానువాసర:	భానువాసర:	ఆదివారము
ఇన్దువాసర:	ఇందువాసర:	సోమవారము
భౌమవాసర:	భౌమవాసర:	మంగళవారము
సౌమ్యవాసర:	సౌమ్యవాసర:	బుధవారము
బృహస్పతివాసర:	బృహస్పతివాసర:	గురువారము
శుక్రవాసర:	శుక్రవాసర:	శుక్రవారము
భృగువాసర:	భృగువాసర:	
శనివాసర:	శనివాసర:	శనివారము
మందవాసర:	మందవాసర:	

మాసా: - మాసాః - మాసములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
చైత్ర:	చైత్ర:	చైత్రము
మధుమాస:	మధుమాస:	
వైశాఖ:	వైశాఖ:	వైశాఖము
మాధవమాస:	మాధవమాస:	
జ్యేష్ఠ:	జ్యేష్ఠ:	జ్యేష్ఠము
ఆషాఢ:	ఆషాఢ:	ఆషాఢము
శ్రావణ:	శ్రావణ:	శ్రావణము
భాద్రపద:	భాద్రపద:	భాద్రపదము
ఆశ్వయుజ:	ఆశ్వయుజ:	ఆశ్వయుజము
కార్తీక:	కార్తీక:	కార్తీకము
మార్గశీర్ష:	మార్గశీర్ష:	మార్గశీర్షము
పౌష:, పుష్య:	పౌష:, పుష్య:	పుష్యము
మాఘ:	మాఘ:	మాఘము
ఫాల్గున:	ఫాల్గున:	ఫాల్గుణము

రెండవ రోజు

శరీరావయవా: - శరీరావయవాః - శరీరావయవములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
శిరః	శిరః	తల
కేశః	కేశః	కేశము, వెంట్రుక
లలాటః	లలాటః	నొసట
భ్రూః	భ్రూః	కనుబొమలు
అక్షిః	అక్షిః	కన్ను
నాసికా	నాసికా	ముక్కు
హనుః	హనుః	దవడ
ముఖమ్	ముఖమ్	నోరు
ఔష్ఠమ్	ఔష్ఠమ్	పెదవి
దంతాః	దంతాః	దంతములు, పళ్ళు
జిహ్వా	జిహ్వా	నాలుక
కపిలః	కపిలః	చెంప
గ్రీవా	గ్రీవా	మెడ
కంఠః	కంఠః	గొంతు
శ్రోత్రమ్	శ్రోత్రమ్	చెవి
శ్మశ్రూః	శ్మశ్రూః	మీసము
పక్షమ్	పక్షమ్	రెప్ప
కనీనికా	కనీనికా	కంటిపాప
చుబుకమ్	చుబుకమ్	గడ్డము
భుజః	భుజః	భుజము
కరః	కరః	చేయి
కూర్పరః	కూర్పరః	మోచేయి
కరతలమ్	కరతలమ్	అరచేయి
పృష్ఠః	పృష్ఠః	వీపు
ఉదరమ్	ఉదరమ్	కడుపు
నాభిః	నాభిః	బొడ్డు
ఊరూ	ఊరూ	తొడ
అङ్కః	అంగః	ఒడి
పాదః	పాదః	కాలు

जानुनी	జానునీ	మోకాలు
कटिः	కటిః	నడుము
त्वक्	త్వక్	చర్మము
तर्जनी	తర్జనీ	చూపుడువ్రేలు
मध्यमा	మధ్యమా	మధ్యవ్రేలు
अनामिका	అనామికా	ఉంగరపువ్రేలు
कनिष्ठिका	కనిష్ఠికా	చిటికినవ్రేలు
जङ्घा	జంఘా	పిక్క

धाण्यानि - ధాన్యని - ధాన్యములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
तण्डुलाः	తండులః	బియ్యము
आढकाः	ఆధకాః	కందులు
मुद्गः	ముద్గా	పెసలు
माषाः	మాషాః	మినుములు
चणकाः	చణకాః	శనగలు
सर्षपाः	సర్షపాః	ఆవాలు
गोधूमाः	గోధూమాః	గోధుమలు
जीरकम्	జీరకమ్	జీలకర్ర
एला	ఏలా	ఏలక్కాయ
कर्पूरम्	కర్పూరమ్	కర్పూరము
काश्मीरजन्म	కాశ్మీరజన్మ	కుంకుమపువ్వు
जातिपत्रिकाः	జాతిపత్రికాః	జాపత్ర
वितुन्नकम्	వితున్నకమ్	ధనియాలు
लवङ्गम्	లవంగమ్	లవంగము
मरिचाः	మరిచాః	మిరియాలు
मेन्थी	మేంఢీ	మెంతులు
हिङ्गुः	హింగుః	ఇంగువ

रुचयः - రుచయః - రుచులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
पुंलिङ्ग	పుంలింగే	పుంలింగంలో
मधुरम्	మధురమ్	తీపి
आम्लम्	ఆమ్లమ్	పులుపు
लवणम्	లవణమ్	ఉప్పు

కడు
కషాయమ్
తిక్తమ్
స్త్రీలిङ్గ
మధురా
ఆమ్లా
కटవీ

కటు
కషాయమ్
తిక్తమ్
స్త్రీలింగే
మధురా
అమ్లా
కట్వీ

కారము
వగరు
చేదు
స్త్రీలింగంలో
తీపి
పులుపు
కారము

आहारपदार्थाः - ఆహారపదార్థా - ఆహారపదార్థములు

పదము

ఉచ్చరణ

అర్థము

భోజనమ్

భోజనమ్

భోజనము

शाकम्

శాకమ్

కూర

व्यञ्जनम्

వ్యంజనమ్

పచ్చడి

रसः

రసః

చారు

चोष्यम्

చోష్యమ్

పులుసు

दधिः

దధి

పెరుగు

तक्रम्

తక్రమ్

మజ్జిగ

घृतम्

ఘృతమ్

నెయ్యి

लवणम्

లవణమ్

ఉప్పు

शर्करा

శర్కరా

పంచదార

गुडः

గుడః

బెల్లము

पर्पटः

పర్పటః

అప్పడము

तैलम्

తైలమ్

నూనె

तिन्त्रिणी

తిన్త్రిణీ

చింతపండు

एरण्डतैलम्

ఏరండతైలమ్

అముదము

कुबेरमूलम्

కుబేరమూలమ్

జంతికలు

माषचक्रम्

మాషచక్రమ్

గారె

वटकम्

వటకమ్

వడియము

सर्षपः

సర్షపః

ఆవాలు

सूपः

సూపః

పప్పు

तैतिलः

తైతిలః

పూరీ

कृसरः

కృసరః

పులగము

कौबेरम्

కౌబేరమ్

అంబలి

क्वथितम्

క్వథితమ్

సాంబారు

వర్ణా: - వర్ణాః - రంగులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
కృష్ణ:	కృష్ణః	నలుపు
శ్వేత:	శ్వేతః	తెలుపు
రక్తమ్	రక్తమ్	ఎఱుపు
నీల:	నీలః	నీలము
पीतम्	पीतम्	పసుపు
हरितम्	హరితమ్	ఆకుపచ్చ
नीलारुण:	నీలారుణః	ఊదా (వైలెట్)
असितनील:	అసితనీలః	నీలిరంగు (స్లై బ్లూ)
पाटल:	పాటలః	గులాబీ
नारंग:	నారంగః	నారింజ (ఆరెంజ్)
धूम्र:	ధూమ్రః	పొగరంగు
काषाय:	కాషాయః	కాషాయము (రెడ్డిష్ బ్రౌన్)
पिच्छिल:	పిచ్చిలః	లేతపసుపు

शाका: - శాకాః - కూరగాయలు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
वार्ताक:	వార్తాకః	వంకాయ
कदली	కదలీ	అరటికాయ
शिग्रु	శిగ్రు	ములక్కాయ
अवाक्पुष्पी	అవాక్పుష్పీ	బెండకాయ
पलाण्डु:	పలాండుః	ఉల్లిపాయ
नारिकेल:	నారికేళః	కొబ్బరికాయ
कूष्माण्ड:	కూష్మాండః	గుమ్మడికాయ
कारवेल्ल:	కారవేల్లః	కాకరకాయ
शिम्वि:	శింబిః	చిక్కుడుకాయ
मरिचका	మరిచకా	పచ్చిమిరపకాయ
बीरकम्	బీరకమ్	బీరకాయ
पटोलिका	పటోలికా	పొట్లకాయ
सूरण:	సూరణః	కంద
आर्द्रकम्	ఆర్ద్రకమ్	అల్లము
उर्वारुक:	ఉర్వారుకః	దోసకాయ
कर्कटी	కర్కటీ	నక్కదోసకాయ
लशुन:	లశునః	వెల్లుల్లి

కోశాతక్రీ
రాజకోశాతక్రీ
పానసాని
బిమ్బమ్
శీతలా
క్షుద్రశిమ్బి:
మూలకమ్
మధుకంద:
పిండాలుకమ్
అలకమ్
కారట:
తృణబిందుక:

కోశాతక్రీ
రాజకోశాతక్రీ
పానసాని
బింబమ్
శీతలా
క్షుద్రశింబి:
మూలకమ్
మధుకంద:
పిండాలుకమ్
అలకమ్
కారట:
తృణబిందుక:

బీరకాయ
బెంగుళూరు వంకాయ
అకాకరకాయ
దొండకాయ
సారకాయ
గోరుచిక్కుడు
ముల్లంగి
చిలకడదుంప
పెండలము
బంగాళదుంప
కేరట్
చేమదుంపలు

పక్షిశాకా: - పక్షిశాకా: - ఆకుకూరలు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
అత్యామలపర్ణా:	అత్యామలపర్ణా:	పుల్లబచ్చలి, చుక్కకూర
ఉపోదకీ	ఉపోదకీ	బచ్చలి
కచూర:	కచూర:	గోంగూర
కాకమాచీ	కాకమాచీ	కామంచికూర
కుస్తుమ్బరీ	కుస్తుమ్బరీ	కొత్తిమీర
జీవా	జీవా	పాలకూర
సురభిచ్ఛద:	సురభిచ్ఛద:	కరివేపాకు
మత్స్యాక్షి	మత్స్యాక్షి	పొన్నగంటికూర
హిమోచికా	హిమోచికా	చిలుకతోటకూర
వనవాస్తుక:	వనవాస్తుక:	కొయ్యతోటకూర
తిన్త్రిణి పల్లవా:	తిన్త్రిణి పల్లవా:	చింతచిగురు

వృక్షా: - వృక్షా: - చెట్లు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
నిమ్బ:	నిమ్బ:	వేప
పలాశ:	పలాశ:	మోదుగ
పర్కటి	పర్కటి	జువ్వి
శమీ	శమీ	జువ్వి
జమ్బూ	జమ్బూ	నేరేడు
శాల్మలీ	శాల్మలీ	బూరగ
చింఛా	చింఛా	చింత

అశ్వత్థ:	అశ్వత్థ:	రావి
అర్జున:	అర్జున:	మద్ది
అర్క:	అర్క:	జిల్లేడు
భృంగరాజ:	భృంగరాజ:	గుంటగలగర
కదంబ:	కదంబ:	కడిమి
ఆమలక:	ఆమలక:	ఉసిరిక
విష్ణుక్రాంతా	విష్ణుక్రాంతా	విష్ణుక్రాంత
బృహజమ్బీర:	బృహజమ్బీర:	దబ్బ
మధూక:	మధూక:	ఇప్ప
అరిష్ఠ:	అరిష్ఠ:	కుంకుడు
ఆమ్ర:	ఆమ్ర:	మామిడి
లతా	లతా	తీగ
స్కంధ:	స్కంధ:	బోదె
శాఖా	శాఖా	కొమ్మ
మాచీ	మాచీ	మాచికాయ చెట్టు
దూర్వా	దూర్వా	గణిక
కుశ:	కుశ:	దర్భ
తృణమ్	తృణమ్	గడ్డి
ఘాస:	ఘాస:	పచ్చిగడ్డి
వెణు:	వేణు:	వెదురు
బదరీ	బదరీ	రేగు
అపామార్గ:	అపామార్గ:	ఉత్తరేణి
తులసీ	తులసీ	తులసి
తాల:	తాల:	తాటి
బర్బర:	బర్బర:	తుమ్మ
కపిత్థ:	కపిత్థ:	వెలగ
గుల్మ:	గుల్మ:	పొద
నికుంజ:	నికుంజ:	పొదరిల్లు
కాండ:	కాండ:	కాండము
శిఫా	శిఫా	ఊడ
కింజల్క:	కింజల్క:	పుప్పొడి
వృంతమ్	వృంతమ్	తొడిమ
దలమ్	దళమ్	రేకు
అడ్కుర:	అంకుర:	మొలక
బీజమ్	బీజమ్	విత్తనము
వట:	వట:	మట్టి
వరాటక:	వరాటక:	విత్తనాలకోశము

మూడవ రోజు

ఫలాలని - ఫలాలని - పండ్లు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
కదली	కదలీ	అరటిపండు
జామీ	జామీ	జామకాయ
చూతమ్	చూతమ్	మామిడిపండు
ద్రాక్షా	ద్రాక్షా	ద్రాక్ష
ఆమలకమ్	ఆమలకమ్	ఉసిరికాయ
నారంగ:	నారంగ:	నారింజ
పనస:	పనస:	పనస
నారికెల:	నారికేల:	కొబ్బరికాయ
మధుకర్కటి	మధుకర్కటి	బొప్పాయి
సేవమ్	సేవమ్	ఏపిల్
అనాస:	అనాస:	అనాస
భల్లాతకమ్	భల్లాతకమ్	జీడికాయ
దాడిమీ	దాడిమీ	దానిమ్మ

పుష్పాణి - పుష్పాణి - పువ్వులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
కమలమ్	కమలమ్	తామర
జపా	జపా	మందార
జాతీ	జాతీ	జాజి
నవమల్లికా	నవమల్లికా	విరజాజి
పాటలమ్	పాటలమ్	గులాబీ
సేవంతికా	సేవంతికా	చామంతి
సూర్యకాంతి:	సూర్యకాంతి:	పొద్దుతిరుగుడు
మాలతీ	మాలతీ	మాలతి
వకులమ్	వకులమ్	పొగడ
నక్షత్రసేవంతికా	నక్షత్రసేవంతికా	నక్షత్రచేమంతి
కురవకమ్	కురవకమ్	గోరింట (ఎఱ్ఱనిది)
అంబష్టమ్	అంబష్టమ్	అడవిమల్లె
శంఖపుష్పమ్	శంఖపుష్పమ్	శంఖపువ్వు
బన్ధూకమ్	బంధూకమ్	మంకెన

కుర్రకమ్
 మరువకమ్
 ప్రతాపనః
 శిరీషమ్
 ఉత్పలమ్
 అమ్మోజమ్
 సితామ్మోజమ్
 కుశేశయమ్
 కరవీరమ్
 నలినమ్
 శేఫాలికా
 పున్నాగమ్
 మందారమ్
 పీతకరవీరమ్
 గుచ్ఛమందారమ్
 పారిజాతమ్
 చమ్పకమ్
 కుందమ్
 పుష్పమంజరీ
 జాతీసుమమ్
 గుచ్ఛపుష్పమ్
 కేతకీ
 కర్ణికారమ్
 కోవిదారమ్
 స్థలపద్మమ్
 నాగమల్లీ

కురంటకమ్
 మరువకమ్
 ప్రతాపనః
 శిరీషమ్
 ఉత్పలమ్
 అంభోజమ్
 సితాంభోజమ్
 కుశేశయమ్
 కరవీరమ్
 నలినమ్
 శేఫాలికా
 పున్నాగమ్
 మందారమ్
 పీతకరవీరమ్
 గుచ్ఛమందారమ్
 పారిజాతమ్
 చంపకమ్
 కుందం
 పుష్పమంజరీ
 జాతీసుమం
 గుచ్ఛపుష్పమ్
 కేతకీ
 కర్ణికారమ్
 కోవిదారమ్
 స్థలపద్మమ్
 నాగమల్లీ

పచ్చగోరింట
 మరువము
 తెల్లమందారము
 దిరిశనపువ్వు
 కలువపువ్వు
 తామర
 తెల్ల తామర
 నూరువరహాలు
 గన్నేరు
 లిల్లి
 వావిలి
 పొన్నపువ్వు
 మందారము
 పచ్చగన్నేరు
 ముద్దమందారము
 పారిజాతము
 సంపెంగ
 మల్లె
 పూలవెన్ను
 సన్నజాజి
 బంతి
 మొగలి
 కొండగోగు
 దేవకాంచనము
 మెట్టితామర
 నాగమల్లి

కొలతలు

పదము
 ఉన్నతః
 హ్రస్వః
 ఉన్నతః
 అధికమ్
 కిञ్చిత్
 జ్యేష్ఠః
 కనిష్ఠ
 భారః

ఉచ్చరణ
 ఉన్నతః
 హ్రస్వః
 ఉన్నతః
 అధికమ్
 కించిత్
 జ్యేష్ఠ
 కనిష్ఠ
 భారః

అర్థము
 పొడుగు
 పొట్టి
 ఎత్తు
 ఎక్కువ
 కొంచెము, తక్కువ
 పెద్ద
 చిన్న
 బరువు

వాహనములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
శకట.	శకటః	బండి
ద్విచక్రికా	ద్విచక్రికా	సైకిలు
త్రిచక్రికా	త్రిచక్రికా	ఆటో, రిక్షా
లोकయానమ్	లోకయానమ్	బస్సు
ధూమశకటః	ధూమశకటః	రైలు, పొగబండి
వృషభశకటః	వృషభశకటః	ఎద్దుబండి
అశ్వశకటః	అశ్వశకటః	గుట్టపుబండి
విమానః	విమానః	విమానము
శిబికా	శిబికా	పల్లకి
భారవాహకమ్	భారవాహకమ్	లారీ
క్షేపణీ	క్షేపణీ	రాకెట్
నౌకా	నౌకా	పడవ
మహానౌకా	మహానౌకా	ఓడ
దృతయానమ్	దృతయానం	ఎక్స్ప్రెస్
నిస్థానమ్	నిస్థానమ్	స్టేషన్
నగరయానమ్	నగరయానమ్	సిటీబస్సు

కీటా: - కీటాః - పురుగులు జంతవ: - జంతవః - జంతువులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
గౌ:	గౌః (స్త్రీ)	ఆవు
గౌ:	గౌః (పుం)	ఎద్దు
అజః	అజః	మేక
మార్జారః	మార్జారః	పిల్లి
బిడాలః	బిడాలః	గాడిద
గర్దభః	గర్దభః	గుట్టము
అశ్వః	అశ్వః	కోతి
మర్కటః	మర్కటః	పంది
సూకరః	సూకరః	కుక్క
శునకః	శునకః	సింహము
సింహః	సింహః	ఏనుగు
గజః	గజః	పులి
వ్యాఘ్రః	వ్యాఘ్రః	

మృగ:	మృగ:	జింక
కూర్మ:	కూర్మ:	తాబేలు
జంబుక:	జంబుక:	నక్క
మహిష:	మహిష:	గేదె
ऊर्णनाभि:	ఊర్ణనాభి:	సాలెపురుగు
तैलप:	తైలప:	బొడ్డింక
गोधिका	గోధికా	బల్లి
सरटु:	సరటు:	తొండ
शतपदी	శతపదీ	కాళ్ళజరి
शम्बूक:	శమ్బూక:	నత్తగుల్ల
शुक्ति:	శుక్తి:	ముత్యపుచిప్ప
मकर:	మకర:	మొసలి
कृमि:	కృమి:	కృమి (పానపాము)
किञ्चुलक:	కించులక:	నలికిలపాము
मत्स्य:	మత్స్య:	చేప
कुलीर:	కులీర:	ఎండ్రకాయ, మండ్రగబ్బ
फणा	ఫణా	పదగ
अजगर:	అజగర:	పెద్దపాము
तिमिङ्गल:	తిమింగిల:	తిమింగిలము
मण्डूक:	మండూక:	కప్ప
सर्प:	సర్ప:	పాము
टर्किकुक्कुट:	టర్కికుక్కుట:	నిప్పుకోడి
चित्ररासभ:	చిత్రరాసభ:	కంచరగాడిద
महिष:	మహిష:	దున్నపోతు
मेष:	మేష:	గొట్టె
वृक:	వృక:	తోడేలు
शश:	శశ:	కుందేలు
नकुल:	నకుల:	ముంగిస
हरिण:	హరిణ:	లేడి, జింక
सिक्रोड:	సిక్రోడ:	ఉడుత
चाष:	చాష:	పాలపిట్ట
शल्य:	శల్య:	ముళ్ళపంది
जलकुञ्जर:	జలకుంజర:	నీటిఎనుగు
सारस:	సారస:	బెబ్బరుపక్షి
गोनस:	గోనస:	కొండచిలువ
तित्तिरि:	తిత్తిరి:	తీతువుపిట్ట

కడక:
జలవ్యాళ:
ఇంద్రులపై:
రక్తపా
గోధా
గౌలి:
చాతక:
సుసుందర:
శబ్దోత:
మత్కుణ

కంకః
జలవ్యాళః
ఇంద్రులపై
రక్తపా
గోధా
గౌలి:
చాతకః
చుచుందురః
ఖద్యోతః
మత్కుణః

రాబందు
నీళ్ళకొయ్య
పేను
జలగ
ఉడుము
బల్లి
వానకోయిల
చిట్టెలుక
మిణిగురు పురుగు
నల్లి

పక్షిణః - పక్షిణః - పక్షులు

పదము
గరుడ:
మక్షికా
మశక:
ద్విరేఫ:
గృధ్ర:
హంస:
చటక:
శుక:
బక:
కాదమ్బ:
కుక్కుట:
కాక:
కోకిల:
జతుకా
కపోత:
మయూర:
ఉలూక:
మూషక:
మధుమక్షికా
మధుకోశ:
పిపిలికా
పుత్తిక:
చిత్రపతంగా:

ఉచ్చరణ
గరుడః
మక్షికా
మశకః
ద్విరేఫః
గృధ్రః
హంసః
చటకః
శుకః
బకః
కాదమ్బః
కుక్కుటః
కాకః
కోకిలః
జతుకా
కపోతః
మయూరః
ఉలూకః
మూషకః
మధుమక్షికా
మధుకోశః
పిపిలికా
పుత్తికః
చిత్రపతంగః

అర్థము
గరుడుడు
ఈగ
దోమ
తుమ్మెద
గ్రద్ద
హంస
పిచ్చుక
చిలుక
కొంగ
బాతు
కోడి
కాకి
కోకిల
గబ్బిలము
పావురము
నెమలి
గుడ్లగూబ
ఎలుక
తేనెటీక
తేనెతుట్టె
చీమ
రెక్కలచీమ
సీతాకోకచిలుక

శ్యేన:	శ్యేన:	డేగ
ఉష్ట్ర	ఉష్ట్ర:	ఒంటె
ఖడ్గి	ఖడ్గి	ఖడ్గమ్మగము
చిత్రక:	చిత్రక:	చిరుతపులి
చిత్రోష్ట్ర	చిత్రోష్ట్ర:	జిరాఫీ
భల్లూక:	భల్లూక:	ఎలుగుబంటు
దావాఘాట:	దావాఘాట:	వడ్రంగిపిట్ట

లోహాని - లోహాని - లోహములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
లోహసార:	లోహసార:	ఉక్కు
అయ:	అయ:	ఇనుము
తామ్రమ్	తామ్రమ్	రాగి
పిత్తలమ్	పిత్తలమ్	ఇత్తడి
సీసమ్	సీసమ్	సీసము
అభ్రకమ్	అభ్రకమ్	అభ్రకము
రజతమ్	రజతమ్	వెండి
पीतलोहम्	పీతలోహమ్	సత్తు
गन्धक:	గంధక:	గంధకము
काच:	కాచ:	గాజు
सुवर्णम्	సువర్ణమ్	బంగారము

కर्मकरा: - కర్మకరా: - వృత్తిపనివారు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
రజక:	రజక:	చాకలి
नापित:	నాపిత:	మంగలి
कर्मार:	కర్మార:	కమ్మరి
वर्थकि:	వర్థకి:	వడ్రంగి
कुलाल:	కులాల:	కుమ్మరి
कर्मकर:	కర్మకర:	కూలివాడు
कलाकार:	కలాకార:	కళాకారుడు
चित्रकार:	చిత్రకార:	చిత్రకారుడు
रचयिता	రచయితా	రచయిత
विमर्शक:	విమర్శక:	విమర్శకుడు
उपाध्याय:	ఉపాధ్యాయ:	ఉపాధ్యాయుడు

ప్రాడ్వివాక:	ప్రాడ్వివాక:	లాయరు
శిల్పి	శిల్పి	శిల్పి
నట:	నట:	నటుడు
మాలాకార:	మాలాకార:	దండలు అల్లువాడు
సైరన్శ్రీ	సైరన్శ్రీ	పూలుగుచ్చుస్త్రీ
ఉదానపాల:	ఉదానపాల:	తోటమాలి
భృత్య:	భృత్య:	సేవకుడు
లేపక:	లేపక:	రంగులువేయువాడు
మౌరజిక:	మౌరజిక:	ఉప్పువాయించువాడు
వైణిక:	వైణిక:	వీణవాయించువాడు
శాకునిక:	శాకునిక:	శకునము చెప్పువాడు
వాగురిక:	వాగురిక:	జాలరి
వాగ్మి	వాగ్మి	వక్త
వార్తాహర:	వార్తాహర:	పోస్టమాన్
భారక:	భారక:	బరువులు మోయువాడు
శాకటిక:	శాకటిక:	బండివాడు
జాబాల:	జాబాల:	మేకలు మేపువాడు
దేవల:	దేవల:	దేవుని బొమ్మలు అమ్మువాడు
ప్రేక్షక:	ప్రేక్షక:	ప్రేక్షకుడు, చూచువాడు
అవచాయక:	అవచాయక:	కోయవాడు
దూత:	దూత:	దూత
వృత్తికార:	వృత్తికార:	వృత్తికారుడు
విదూషక:	విదూషక:	హాస్యగాడు
పురోహిత:	పురోహిత:	పురోహితుడు
రాజా	రాజా	రాజు
రాజ్ఞి	రాజ్ఞి	రాణి
సేనాధిపతి:	సేనాధిపతి:	సేనాపతి
ఆశ్విక:	ఆశ్విక:	రౌతు
యాన్త్రిక:	యాన్త్రిక:	యంత్రమునడుపువాడు
మాన్త్రిక:	మాన్త్రిక:	మాన్త్రికుడు
జ్యోతిషిక:	జ్యోతిషిక:	జ్యోతిష్కుడు
చర్మకార:	చర్మకార:	చెప్పులు కుట్టువాడు
కర్షక:	కర్షక:	రైతు
స్వర్ణకార:	స్వర్ణకార:	కంసాలి
వ్యాధ:	వ్యాధ:	వేటగాడు
కృషివల:	కృషివల:	రైతు

తన్తువాయ:	తన్తువాయ:	సాలెవాడు
వేద్య:	వైద్య:	వైద్యుడు
న్యాయాధీశ:	న్యాయాధీశ:	న్యాయవాది
సౌచిక:	సౌచిక:	దర్జీ
లేపక:	లేపక:	మేస్త్రీ
గాయక:	గాయక:	పాటగాడు

విద్యా - విద్య - చదువు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
పుస్తకమ్	పుస్తకమ్	పుస్తకము
పరీక్షా	పరీక్షా	పరీక్ష
కక్ష్యా	కక్ష్యా	తరగతి
పాఠశాలా	పాఠశాలా	పాఠశాల, బడి
విశ్వవిద్యాలయ:	విశ్వవిద్యాలయ:	విశ్వవిద్యాలయము
కలాశాలా	కళాశాలా	కళాశాల
उपाध्याय:	ఉపాధ్యాయ:	ఉపాధ్యాయుడు
प्रधानोपाध्याय:	ప్రధానోపాధ్యాయ:	ప్రధానోపాధ్యాయుడు
विद्यार्थि, छात्र:	విద్యార్థి, ఛాత్ర:	విద్యార్థి
विद्यार्थिनी	విద్యార్థిని	విద్యార్థిని
विराम:	విరామ:	శెలవు

मनोभावाः - మనోభావాః - మనోభావములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
स्नेह:	స్నేహ:	స్నేహము
मैत्री	మైత్రీ	మైత్రీ
करुणा	కరుణ	దయ
सुखम्	సుఖమ్	సుఖము
दुःशम्	దుఃఖమ్	దుఃఖము
भय:	భయ:	భయము
धृति:	ధృతి:	ధైర్యము
असूया	అసూయా	అసూయ
शोक:	శోక:	శోకము
आनन्द:	ఆనంద:	ఆనందము
क्रोध:	క్రోధ:	కోపము
हास:	హాస:	నవ్వు

రోదనమ్	రోదనమ్	ఎడుపు
ప్రీతి:	ప్రీతి:	ఇష్టము
చింతనమ్	చింతనమ్	ఆలోచన
వేగ:	వేగ:	వేగము
అఘ	అఘ	ఈరోజు
హ్య:	హ్య:	నిన్న
శవ:	శవ:	రేపు
పరశవ:	పరశవ:	ఎల్లుండి
ప్రపరశవ:	ప్రపరశవ:	అవతల ఎల్లుండి
ప్రహ్య:	ప్రహ్య:	మొన్న
ప్రపరహ్య:	ప్రపరహ్య:	అటుమొన్న
సर्वే	సర్వే	అందరు
సర్వ:	సర్వ:	ప్రతివాడు
एक:	ఏక:	ఒక్కడు
कदाचित्	కదాచిత్	ఒకానొకప్పుడు
कश्चित्	కశ్చిత్	ఒకానొకడు
केनचित् (पुं)	కేనచిత్	ఎవనిచేతనో
कुत्रचित्	కుత్రచిత్	ఎక్కడనో
कयाचित्	కయాచిత్	ఎవరిచేతనో (స్త్రీ)

बाण्यता: - బాంధవాః - బంధువులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
माता	మాతా	తల్లి
पिता	పితా	తండ్రి
अग्रज:	అగ్రజ:	అన్న
अनुज:	అనుజ:	తమ్ముడు
अग्रजा	అగ్రజా	అక్క
अनुजा	అనుజా	చెల్లి
मातामह:	మాతామహ:	తాతగారు (అమ్మతండ్రి)
मातामही	మాతామహీ	అమ్మమ్మ
पितामही	పితామహీ	నాయనమ్మ
पितामह:	పితామహ:	తాతగారు
सोदर:	సోదర:	అన్న, తమ్ముడు
सोदरी	సోదరీ	అక్క, చెల్లి
श्वशुर:	శ్వశుర:	మామగారు
श्वश्रू	శ్వశ్రూ:	అత్తగారు

ప్రజావతీ
 ననన్దా
 జాయా / పత్నీ
 యాతా
 పుత్రః
 పుత్రీ
 స్నుషా
 జామాతా
 పితృష్వసా
 మాతృష్వసా
 పౌతృష్వసేయః
 దేవరః
 మాతులః
 మాతులانی
 మాతులేయః
 పతీః
 పౌత్ర
 దౌహిత్రః
 ప్రపితామహః
 ప్రపితామహీ
 అనుజామాతా
 ఆవృత్తః
 దౌహిత్రీ
 పౌత్రీ
 భాగినేయః
 భాగినేయా
 భ్రాతృజాయా
 వధూః
 శ్యాలకః
 సపత్నీ

ప్రజావతీ
 ననన్దా
 జాయా/పత్నీ
 యాతా
 పుత్రః
 పుత్రీ
 స్నుషా
 జామాతా
 పితృష్వసా
 మాతృష్వసా
 పౌతృష్వసేయః
 దేవరః
 మాతులః
 మాతులانی
 మాతులేయః
 పతిః
 పౌత్రః
 దౌహిత్రః
 ప్రపితామహః
 ప్రపితామహీ
 అనుజామాతా
 ఆవృత్తః
 దౌహిత్రీ
 పౌత్రీ
 భాగినేయః
 భాగినేయా
 భ్రాతృజాయా
 వధూః
 శ్యాలకః
 సపత్నీ

వదిన
 ఆడపడుచు
 భార్య
 తోడికోడలు
 కుమారుడు
 కుమార్తె
 కోడలు
 అల్లుడు
 మేనత్త
 అమ్మక్కయ్య / పిన్ని
 మేనత్తకొడుకు (బావ)
 బావగారు (భర్తఅన్న)
 మేనమామ
 మేనమామ భార్య (అత్త)
 మేనమామ కొడుకు (బావ)
 భర్త
 మనుమడు (కొడుకు కొడుకు)
 మనుమడు (కూతురి కొడుకు)
 ముత్తాత (తండ్రివైపు)
 ముత్తామామ్మ (తండ్రివైపు)
 తోడి అల్లుడు
 బావ (సోదరి భర్త)
 మనుమరాలు(కూతురికూతురు)
 మనుమరాలు(కొడుకుకూతురు)
 మేనల్లుడు
 మేనకోడలు
 ఒదిన, మరదలు
 పెండ్లికూతురు
 బావమరిది
 సవతి

నాలుగవ రోజు

ప్రశ్నార్థకాని - ప్రశ్నార్థకాని - ప్రశ్నార్థకములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
(ఏకవచనము)		
క: (पुं)	క: (పుం)	ఎవడు / ఎవరు
కా (स्त्री)	కా (స్త్రీ)	ఎవతె / ఎవరు
కम्	కమ్	ఎవనిని / ఎవరిని
కేన	కేన	ఎవనిచేత / దేనిచేత
కस्मै	కస్మై	ఎవరికొఱకు
కस्మాत्	కస్మాత్	ఎవనివలన
కस्य	కస్య	ఎవరియొక్క
कस्मिन्	కస్మిన్	ఎవరియందు
(బహువచనము)		
का:	కా:	ఎవరు
कान्	కాన్	ఎవరిని
कै:	కై:	ఎవరిచేత
केभ्यः	కేభ్య:	ఎవరివలన
केषाम्	కేషామ్	ఎవరియొక్క
केषु	కేషు	ఎవరియందు

रन्नीलिङ्ग - स्त्रीलिङ्ग - स्त्रीलिङ्ग

ఏకవచనము

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
का	కా	ఎవరు / ఎవతె
काम्	కామ్	ఎవరిని
कया	కయా	ఎవరిచేత
कस्यै	కస్యై	ఎవరికొఱకు
कस्याः	కస్యా:	ఎవరివలన
कस्याः	కస్యా:	ఎవరియొక్క
कस्याम्	కస్యామ్	ఎవరియందు
कीदृशः	కీదృశ:	ఎటువంటి / వాడు
तादृशः	తాదృశ:	అటువంటి / వాడు

एतादृशः
नृपः
क्रियान्
क्रियती
क्रियात्
पाकः

ఏతాదృశః
నృపః
క్రియాన్
క్రియతీ
క్రియత్
పాకః

ఇటువంటి
రాజు
ఎంతవాడు
ఎంతటి ఆమె
ఎంతటిది
వంట

బహువచనము

పదము
కాః
కాః
కాభిః
కాభ్యః
కాభ్యః
కాసామ్
కాసు
కిమ్
వా
ఆమ్
న
కుత్రచిత్
అత్ర
తత్ర
కుత్ర
కుతః
సర్వత్ర
ఏకత్ర
యదా
అపరి
అతః
పురతః
పృష్ఠతః
వామతః
దక్షిణతః
కోణః
పార్శ్వే
ఇదానీమ్

ఉచ్చరణ
కాః
కాః
కాభిః
కాభ్యః
కాభ్యః
కాసామ్
కాసు
కిమ్
వా
ఆమ్
న
కుత్రచిత్
అత్ర
తత్ర
కుత్ర
కుతః
సర్వత్ర
ఏకత్ర
యదా
ఉపరి
అథః
పురతః
పృష్ఠతః
వామతః
దక్షిణతః
కోణః
పార్శ్వే
ఇదానీమ్

అర్థము
ఎవరు
ఎవరిని
ఎవరిచేత
ఎవరికొకట
ఎవరివలన
ఎవరియొక్క
ఎవరియందు
ఏమిటి
ఆ
అవును
కాదు
ఎక్కడికైనా
ఇక్కడ
అక్కడ
ఎక్కడ
ఎచటనుండి
అంతట
ఒకచోట
ఎప్పుడో
పైన
క్రింద
ఎదుట / ముందు
వెనుక
ఎడమవైపు
కుడివైపు
మూల
ప్రక్కన
ఇప్పుడు

తదా	తదా	అప్పుడు
కదా	కదా	ఎప్పుడు
తథా	తథా	అట్లు, ఆ విధంగా
సర్వదా	సర్వదా	ఎల్లప్పుడు, నిరంతరము
एकदा	ఏకదా	ఒకప్పుడు
अहम्	అహమ్	నేను
त्वम्	త్వమ్	నీవు
वयम्	వయమ్	మేము
यूयम्	యూయమ్	మీరు
भवतः (पुं)	భవతః (పుం)	మీ / మీయొక్క
भवत्याः (स्त्री)	భవత్యాః (స్త్రీ)	మీ / మీయొక్క
एषः	ఏషః	ఇతడు
सः	సః	అతడు
एषा	ఏషా	ఈమె
सा	సా	ఆమె
ते	తే (పుం)	వారు
ताः	తాః (స్త్రీ)	వారు
एतस्य (पुं)	ఏతస్య (పుం)	వీనియొక్క

समयः - సమయః - సమయము

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
एकवादनम्	ఏకవాదనమ్	ఒంటిగంట
द्विवादनम्	ద్వివాదనమ్	రెండుగంటలు
त्रिवादनम्	త్రివాదనమ్	మూడుగంటలు
चतुर्वादनम्	చతుర్వాదనమ్	నాలుగుగంటలు
पञ्चवादनम्	పంచవాదనమ్	ఐదుగంటలు
षड्वादनम्	షడ్వాదనమ్	ఆరుగంటలు
सप्तवादनम्	సప్తవాదనమ్	ఏడుగంటలు
अष्टवादनम्	అష్టవాదనమ్	ఎనిమిదిగంటలు
नववादनम्	నవవాదనమ్	తొమ్మిదిగంటలు
दशवादनम्	దశవాదనమ్	పదిగంటలు
एकादश वादनम्	ఏకాదశవాదనమ్	పదకొండుగంటలు
द्वादश वादनम्	ద్వాదశవాదనమ్	పన్నెండుగంటలు
सपाद	సపాద	పావు (తోకూడిన)
सार्ध	సార్ధ	అర (తోకూడిన)
ऊन	ఊన	తక్కువ

పాద	పాద	పావు
పాదోన	పాదోన	పావు తక్కువ
సపాద పంచవాదనమ్	సపాదపంచవాదనమ్	ఐదుంపావు
సార్థనవవాదనమ్	సార్థనవవాదనమ్	తొమ్మిదిన్నర
పాదోన ద్వాదశవాదనమ్	పాదోనద్వాదశవాదనమ్	పావుతక్కువ పన్నెండు

दिनचर्या - దినచర్యా - దినచర్య

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
उत्तिष्ठति	ఉత్తిష్ఠతి	లేచుచున్నాడు
उत्तिष्ठामि	ఉత్తిష్ఠామి	లేచుచున్నాను
उत्तिष्ठन्ति	ఉత్తిష్ఠన్తి	లేచుచున్నారు
उत्तिष्ठामः	ఉత్తిష్ఠామః	లేచుచున్నాము
करोति	కరోతి	చేయుచున్నాడు
करोमि	కరోమి	చేయుచున్నాను
कुर्वन्ति	కుర్వన్తి	చేయుచున్నారు
कुर्मः	కుర్మః	చేయుచున్నాము
स्वीकरोति	స్వీకరోతి	తీసుకొనుచున్నాడు
स्वीकरोमि	స్వీకరోమి	తీసుకొనుచున్నాను
स्वीकुर्वन्ति	స్వీకుర్వన్తి	తీసుకొనుచున్నారు
स्वीकुर्मः	స్వీకుర్మః	తీసుకొనుచున్నాము
खेलति	ఖేలతి	ఆడుకొనుచున్నాడు
खेलामि	ఖేలామి	ఆడుకొనుచున్నాను
खेलन्ति	ఖేలన్తి	ఆడుకొనుచున్నారు
खेलामः	ఖేలామః	ఆడుకొనుచున్నాము
स्वपति	స్వపతి	నిద్రించుచున్నాడు
स्वपामि	స్వపామి	నిద్రించుచున్నాను
स्वपामः	స్వపామః	నిద్రించుచున్నాము
स्वपन्ति	స్వపన్తి	నిద్రించుచున్నారు

अहं पञ्चवादने उत्तिष्ठामि ।

అహమ్ పంచవాదనే ఉత్తిష్ఠామి.

నేను ఐదు గంటలకు లేచుచున్నాను.

पादोन षड्वादने स्नानं करोमि ।

పాదోన షడ్వాదనే స్నానం కరోమి.

పావుతక్కువ ఆరుగంటలకు స్నానము చేయుచున్నాను.

సప్తవాదనే పూజాం కరోతి ।

సప్తపాదనే పూజాం కరోతి.

ఏడుగంటలకు పూజచేయుచున్నారు.

సార్థ అష్టవాదనే అల్పాహారం స్వీకుర్వంతి ।

సార్థ అష్టవాదనే అల్పాహారం స్వీకుర్వంతి.

ఎనిమిదిన్నరకు అల్పాహారమును తీసుకొనుచున్నారు.

సపాద నవవాదనే విద్యాలయం గచ్ఛామః ।

సపాద నవవాదనే విద్యాలయం గచ్ఛామః.

తొమ్మిదింపావుకు పాఠశాలకు వెళ్ళుచున్నాము.

చత్వారిశత్ అధిక ద్వాదశవాదనే భోజనం కుర్మః ।

చత్వారిశత్ అధిక ద్వాదశవాదనే భోజనం కుర్మః.

పన్నెండు నలభైఐదుకు భోజనము చేయుచున్నాము.

చతుర్వాదనే బాలకాః खेलन्ति ।

చతుర్వాదనే బాలకాః खेलन्తి.

నాలుగుగంటలకు పిల్లలు ఆడుకొనుచున్నారు.

సార్థ పంచవాదనే గృహం ఆగచ్ఛంతి ।

సార్థ పంచవాదనే గృహం ఆగచ్ఛంతి.

ఐదున్నరగంటలకు ఇంటికి వచ్చుచున్నారు.

పాదోన నవవాదన పర్యంతం పఠామః ।

పాదోన నవవాదన పర్యంతం పఠామః.

పావుతక్కువ తొమ్మిదిగంటల వరకు చదువుకొనుచున్నాము.

దశవాదన పర్యంతం దూరదర్శనం పశ్యామి ।

దశవాదన పర్యంతం దూరదర్శనం పశ్యామి.

పదిగంటల వరకు దూరదర్శనమును (టి.వి.) చూచుచున్నాను.

అనంతరం నిద్రాం కరోమి ।

అనంతరం నిద్రాం కరోమి.

తరువాత నిద్రపోవుచున్నాను.

పదానుక్రమణికా - పదానుక్రమణికా - పదానుక్రమణిక

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
जनकः	జనకః	తండ్రి
जननी	జననీ	తల్లి
मित्रम्	మిత్రమ్	స్నేహితుడు
स्नेहितः	స్నేహితః	స్నేహితుడు
वाहनम्	వాహనమ్	వాహనము
रामः	రామః	రాముడు
हरिः	హరిః	విష్ణువు
शम्भूः	శంభుః	శివుడు
समीपे	సమీపే	దగ్గర
दूरे	దూరే	దూరముగా
कति	కతి	ఎన్ని
कियत्	కియత్	ఎంత
कथम्	కథమ్	ఎట్లు
गृहम्	గృహమ్	ఇల్లు
प्रकोष्ठम्	ప్రకోష్ఠమ్	గది
गवाक्षः	గవాక్షః	కిటికీ
जलम्	జలమ్	నీరు
भूमिः	భూమిః	భూమి
आकाशः	ఆకాశః	ఆకాశము
गगनम्	గగనమ్	
वृक्षः	వృక్షః	చెట్టు
शाखा	శాఖా	కొమ్మ
पत्रम्	పత్రమ్	ఆకు
पुष्पम्	పుష్పమ్	పువ్వు
फलम्	ఫలమ్	కాయ / పండు
बीजः	బీజః	విత్తనము
अग्निः	అగ్నిః	నిప్పు
वायुः	వాయుః	గాలి
वस्त्रम्	వస్త్రమ్	వస్త్రము

కుటీరః
 పర్ణశాలా
 నరః
 హస్తః
 ఉరుకమ్
 యుతకమ్
 కరవస్త్రమ్
 రూప్యకమ్
 తడాగః
 అస్తు
 కోశః
 వित्तకోశః
 దంతధావనమ్
 ప్రాతఃస్మరణమ్
 ముఖప్రక్షాలనమ్
 సూర్యనమస్కారః
 క్రీడాఙ్గాణమ్
 ప్రాతఃకాలః
 మధ్యాహ్నః
 సాయమ్
 సాయంకాలః
 నిశా
 రాత్రిః
 భోజనమ్
 అల్పాహారః
 పాఠః
 గృహకార్యమ్
 తత్
 ఐతత్
 కంఠకతమ్
 దర్పణః
 నఖరంజనీ
 దంతచూర్ణమ్
 సువాసకమ్
 దంతకూర్చః
 చషకః

కుటీరః
 పర్ణశాలా
 నరః
 హస్తః
 ఉరుకమ్
 యుతకమ్
 కరవస్త్రమ్
 రూప్యకమ్
 తడాగః
 అస్తు
 కోశః
 విత్తకోశః
 దంతధావనమ్
 ప్రాతఃస్మరణమ్
 ముఖప్రక్షాలనమ్
 సూర్యనమస్కారః
 క్రీడాంగణమ్
 ప్రాతఃకాలః
 మధ్యాహ్నః
 సాయమ్
 సాయంకాలః
 నిశా
 రాత్రిః
 భోజనమ్
 అల్పాహారః
 పాఠః
 గృహకార్యమ్
 తత్
 ఐతత్
 కంఠకతమ్
 దర్పణః
 నఖరంజనీ
 దంతచూర్ణమ్
 సువాసకమ్
 దంతకూర్చః
 చషకః

కుటీరము
 మానవుడు
 చెయ్యి
 పాంటు
 చొక్కా
 చేతిరుమాల
 రూపాయి
 చెఱువు
 సరే
 జేబు
 బ్యాంకు
 పండ్లుతోముట
 ప్రాతఃస్మరణము
 మొగము కడుగుకొనుట
 సూర్యనమస్కారము
 ఆటస్థలము
 ఉదయము
 మధ్యాహ్నము
 సాయంకాలము
 రాత్రి
 భోజనము
 అల్పాహారము
 పాఠము
 ఇంటిపని(హోమ్ వర్క్)
 అది
 ఇది
 దువ్వెన
 అద్దము
 గోళ్ళరంగు
 పండ్లపొడి
 పొదరు
 బ్రష్
 గ్లాసు

రుచి:	రుచి:	రుచి
నఖకర్తరీ	సఖకర్తరీ	గోళ్ళకత్తెర
ఆస్యమ్	ఆస్యమ్	నోరు
కర్గజమ్	కర్గజమ్	కాగితము
తिलकम्	తिलకమ్	తలకము
दन्तफेनः	దంతఫేనః	టూత్ పేస్తు
फेनः	ఫేనః	నురుగు
तरंगः	తరంగః	అల
सागरः	సాగరః	సముద్రము
समुद्रः	సముద్రః	
पयोधिः	పయోధిః	
नदी	నదీ	నది
गिरिः	గిరిః	కొండ / పర్వతము
भूधरः	భూధరః	
मार्जनी	మార్జనీ	తుడుచునది, డస్టర్
सम्मार्जनी	సమ్మార్జనీ	చీపురుకట్ట
व्यजनम्	వ్యజనమ్	ఫ్యాను
एकः	ఏకః	ఒకడు
बहवः	బహవః	చాలమంది
अस्माकम्	అస్మాకమ్	మాయొక్క
अध्यापिका	అధ్యాపికా	ఉపాధ్యాయురాలు
सेवकः	సేవకః	సేవకుడు
आसन्दः	ఆసన్దః	కుర్చీ
उत्पीठिका	ఉత్పీఠికా	టేబుల్, మేజాబల్ల
कृष्णफलकम्	కృష్ణఫలకమ్	నల్లబల్ల, బాక్ బోర్డ్
घण्टा	ఘంటా	గంట
सम्यक्	సమ్యక్	బాగుగా
दीर्घपीठिका	దీర్ఘపీఠికా	బెంచీ
पुस्तकम्	పుస్తకమ్	పుస్తకము
ग्रन्थः	గ్రన్థః	గ్రంథము
नीडम्	నీడమ్	గూడు
दण्डदीपः	దండదీపః	ట్యూబ్ లైటు
खगः	ఖగః	పక్షి
टिप्पणीपुस्तकम्	టిప్పణీపుస్తకమ్	నోటుబుక్కు
अङ्कनी	అంకనీ	పెన్సిలు
पुनः	పునః	మరల

సఖి
 కందుక:
 सह
 छात्र
 छात्रा
 बाल:
 बालिका
 भवन्त:
 विनय:
 दुर्जन:
 सज्जन:
 पदमम्
 भूषणम्
 वार्षिकोत्सव:
 वित्तम्
 वृश्चिक:
 अपि
 तु
 सूर्य:
 चन्द्र:
 तृणम्
 तक्षक:
 एव
 चित्रम्
 देश:
 व्यसनम्
 शीतलपानीयम्
 शूर:
 शैल:
 लज्जा
 नाम
 देव:
 पत्रिका
 वनम्
 काननम्
 विषम्

సఖి
 కందుక:
 సహ
 చాత్ర:
 చాత్రా
 బాల:
 బాలికా
 భవంత:
 వినయ:
 దుర్జన:
 సజ్జన:
 పద్మమ్
 భూషణమ్
 వార్షికోత్సవ:
 విత్తమ్
 వృశ్చిక:
 అపి
 తు
 సూర్య:
 చంద్ర:
 తృణమ్
 తక్షక:
 ఏవ
 చిత్రమ్
 దేశ:
 వ్యసనమ్
 శీతలపానీయమ్
 శూర:
 శైల:
 లజ్జా
 నామ
 దేవ:
 పత్రికా
 వనమ్
 కాననమ్
 విషమ్

స్నేహితురాలు
 బంతి
 కూడ
 విద్యార్థి
 విద్యార్థిని
 బాలుడు
 బాలిక
 మీరు
 వినయము
 దుర్జనుడు
 సజ్జనుడు
 పద్మము
 అలంకారము
 వార్షికోత్సవము
 డబ్బు
 తేలు
 కూడ
 మాత్రము
 సూర్యుడు
 చంద్రుడు
 గడ్డి
 తక్షకుడు
 ఏ
 వింత
 దేశము
 వ్యసనము
 చల్లనినీరు, కూల్డ్రింక్
 శూరుడు
 పర్వతము
 సిగ్గు
 పేరు
 దేవుడు
 పత్రి, పత్రిక
 అడవి
 విషము

దానమ్
 నారి
 నేత్రమ్
 మౌక్తికమ్
 ప్రవాళః
 మాన్యే
 సత్యమ్
 అసత్యమ్
 సరః
 సుమమ్
 క్షీరమ్
 దుగ్ధమ్
 మధుః
 దధిః
 ధృతమ్
 యన్త్రమ్
 వాతాయనమ్
 మజ్జమ్
 మలినమ్
 కంకణమ్
 అంకురీయకమ్
 వస్తు
 ఉపనేత్రమ్
 లాఙ్గూలమ్
 విషాణః
 ఖరః
 సాస్నా
 నవనీతమ్
 అంతే
 దీపః
 తన్తుః
 సూత్రమ్
 గణేశః
 ఇతః
 తతః
 యాత్రా

దానమ్
 నారీ
 నేత్రమ్
 మౌక్తికమ్
 ప్రవాళః
 మాన్యే
 సత్యమ్
 అసత్యమ్
 సరః
 సుమమ్
 క్షీరమ్
 దుగ్ధమ్
 మధుః
 దధిః
 ధృతమ్
 యన్త్రమ్
 వాతాయనమ్
 మజ్జమ్
 మలినమ్
 కంకణమ్
 అంకురీయకమ్
 వస్తు
 ఉపనేత్రమ్
 లాంగూలమ్
 విషాణః
 ఖరః
 సాస్నా
 నవనీతమ్
 అంతే
 దీపః
 తంతుః
 సుత్రమ్
 గణేశః
 ఇతః
 తతః
 యాత్రా

దానము
 నారీ
 కన్ను
 ముత్యము
 పగడము
 తలచుచున్నాను
 సత్యము, నిజము
 అసత్యము, అబద్ధము
 సరస్సు
 పుష్పము
 పాలు

తేనె
 పెరుగు
 నెయ్యి
 మర
 కిటికీ
 మంచము
 మాసినది
 గాజు
 ఉంగరమ్
 వస్తువు
 కళ్ళజోడు
 తోక
 కొమ్ము
 డెక్క
 గంగడోలు
 వెన్న
 చివర
 దీపము
 దారము

వినాయకుడు, గణేశుడు
 ఇక్కడినుండి
 అక్కడినుండి
 యాత్ర, ప్రయాణము

आवासः

नृत्यम्

नाट्यम्

वक्रः

व्यायामः

उपायः

शर्कराः

चतुरः

पिपासा

नीचैः

अन्नम्

कल्पतरुः

जीविका

पादुका

धर्मशाला

धर्मः

दूरवाणी

देवालयः

ध्वजस्तम्भः

निश्शब्दम्

पराक्रमः

पशुः

नोचेत्

परोपकारः

पर्याप्तम्

पात्रम्

पात्रता

पापम्

पुण्यम्

पुष्करिणी

प्रजा

प्रज्ञा

प्रदर्शनम्

प्रथानः

प्रभुः

प्रयत्नः

आवासः

नृत्यम्

नाट्यम्

वक्रः

व्यायामः

ఉపాయః

శర్కరః

చతురః

పిపాసా

నీచైః

అన్నమ్

కల్పతరుః

జీవికా

పాదుకా

ధర్మశాలా

ధర్మః

దూరవాణీ

దేవాలయః

ధ్వజస్తంభః

నిశ్శబ్దమ్

పరాక్రమః

పశుః

నోచేత్

పరోపకారః

పర్యాప్తమ్

పాత్రమ్

పాత్రతా

పాపమ్

పుణ్యమ్

పుష్కరిణీ

ప్రజా

ప్రజ్ఞా

ప్రదర్శనమ్

ప్రధానః

ప్రభుః

ప్రయత్నః

నివాసము

నృత్యము

నాట్యము

వంకర

వ్యాయామము

ఉపాయము

గులకరాళ్ళు

నేర్పరి

దాహము

క్రిందుగా

అన్నము

కల్పవృక్షము

వృత్తి

చెప్పు

సత్రము

ధర్మము

టెలిఫోను

దేవాలయము

ధ్వజస్తంభము

నిశ్శబ్దము

పరాక్రమము

పశువు

లేనియడల

పరోపకారము

చాలు

గిన్నె

అర్హత

పాపము

పుణ్యము

పుష్కరిణి

సంతానము

బుద్ధి

ప్రదర్శనము

ప్రధానమైనది

ప్రభువు

ప్రయత్నము

భక్తః
 భగిని
 మనుష్యః
 మనోరథః
 మృత్తికా
 ऐश्वर्यम्
 ఆధారః
 అపిచ
 భక్ష్యాణి
 పాయసమ్
 సులోకః
 గోమయమ్
 ఆరోగ్యమ్
 వత్సః
 ऊधः
 नरकः
 पुच्छम्
 साधु
 पवित्र
 पीयूषः
 यत्र
 रम्यम्
 वह
 शिशुः
 वयः
 समर्थः
 चूर्णम्
 विपत्तिः
 यन्त्रशाला
 राक्षसः
 सह
 सङ्గమः
 संतोषः
 सन्दर्भः
 सम्पत्तिः
 लोचनम्

భక్తః
 భగినీ
 మనుష్యః
 మనోరథః
 మృత్తికా
 ఐశ్వర్యమ్
 ఆధారః
 అపిచ
 భక్ష్యాణి
 పాయసమ్
 సులోకః
 గోమయమ్
 ఆరోగ్యమ్
 వత్సః
 ఉధః
 నరకః
 పుచ్చమ్
 సాధు
 పవిత్ర
 పీయూషః
 యత్ర
 రమ్యమ్
 వహ
 శిశుః
 వయః
 సమర్థః
 చూర్ణమ్
 విపత్తిః
 యన్త్రశాలా
 రాక్షసః
 సహ
 సంగమః
 సంతోషః
 సందర్భః
 సమ్పత్తిః
 లోచనమ్

భక్తుడు
 సోదరి
 మనుష్యుడు
 కోరిక
 మట్టి
 సంపద
 ఆధారము
 ఇంతేకాక
 తినుబండారములు
 పాయసము
 మంచిలోకము
 ఆవుపేద
 ఆరోగ్యము
 దూడ, బిడ్డ
 పొదుగు
 నరకము
 తోక
 మంచియైన, మంచివాడైన
 పవిత్రమైన
 జున్నుపాలు
 ఎక్కడనో
 చక్కని
 మోయుము
 చంటిబిడ్డ
 వయస్సు
 తగినవాడు
 పొడి
 అపద
 కర్మాగారము
 రాక్షసుడు
 కూడ
 కలయిక
 సంతోషము
 సందర్భము
 సంపదలు
 కన్ను

శాస్త్రమ్
 శక్తిః
 శీఘ్రమ్
 ప్రాకారః
 మూర్ఖః
 మృతః
 అన్యకారః
 సస్యమ్
 హారః
 ధాత్రీ
 వారి
 గ్రామః
 పత్తనమ్
 చమసః
 కర్షణి
 కర్షణిచోదకః
 భాజనమ్
 భృంగారుకః
 కటాహః
 యవనికా
 ఘరట్టః
 కటః
 బహుచ్ఛిద్రమ్
 ఉపానహౌ
 పాదత్రాణి
 పాదుకే
 శూర్పః
 కన్దుః
 కమ్భి
 శరావః
 దర్వీ
 కణ్డోలః
 కంసః
 ముసలః
 పేషణిః
 దృష్టపుత్రః

శాస్త్రమ్
 శక్తిః
 శీఘ్రమ్
 ప్రాకారః
 మూర్ఖః
 మృతః
 అన్యకారః
 సస్యమ్
 హారః
 ధాత్రీ
 వారి
 గ్రామః
 పత్తనమ్
 చమసః
 కర్షణి
 కర్షణిచోదకః
 భాజనమ్
 భృంగారుకః
 కటాహః
 యవనికా
 ఘరట్టః
 కటః
 బహుచ్ఛిద్రమ్
 ఉపానహౌ
 పాదత్రాణి
 పాదుకే
 శూర్పః
 కన్దుః
 కమ్భి
 శరావః
 దర్వీ
 కండ్లోలః
 కంసః
 ముసలః
 పేషణిః
 దృష్టపుత్రః

శాస్త్రము
 శక్తి
 త్వరగా
 ప్రాకారము
 మూర్ఖుడు
 మరణించినవాడు
 చీకటి
 పంట
 హారము, గొలుసు
 దాది
 నీరు
 గ్రామము
 పట్టణము
 చెంచా
 స్కూ
 స్కూడ్రవరు
 గిన్నె
 కాడగిన్నె
 గుండిగ
 తెర
 తిరుగలి
 చాప
 జలైద
 చెప్పులు
 బూట్లు
 సాదాచెప్పులు
 చేట
 పెనము
 గరిటె
 మూకుడు
 తెడ్డు
 గంప
 కంచము
 రోకలి
 పొత్రము
 సన్నికల్లు

తాలకమ్	తాళకమ్	తాళము
ఉద్ఘాటకః	ఉద్ఘాటకః	తాళంచెవి
హలః	హలః	నాగలి
లవిత్రమ్	లవిత్రమ్	కొడవలి
ఖనిత్రమ్	ఖనిత్రమ్	పాట
సూచి	సూచి	సూది
బృహత్సూచి	బృహత్సూచి	దబ్బనము
హసంతి	హసంతి	పొయ్యి
యూషాః	యూషాః	కవ్వము
ఘటః	ఘటః	కుండ
మంజూషా	మంజూషా	పెట్టె
కర్తరీ	కర్తరీ	కత్తెర
పరశుః	పరశుః	గొడ్డలి
నికషః	నికషః	ఒరిపిడిరాయి
భస్మికా	భస్మికా	గోనెసంచి
తులికా	తులికా	కుంచె
గణికా	గణికా	మేకు
ఆహావః	ఆహావః	నీటితొట్టె
ఉన్మాథః	ఉన్మాథః	గాలము
లోహపత్రమ్	లోహపత్రమ్	రేకు
వరాహకూర్చమ్	వరాహకూర్చమ్	నగలుతుడిచేబ్రష్
కుहनమ్	కుహనమ్	గాజుపాత్ర
నిశశ్రేణికా	నిశశ్రేణికా	నిచ్చెన
క్రకచః	క్రకచః	అంపము
అలూఖలమ్	అలూఖలమ్	రోలు
కరణిడకా	కరణిడకా	పూలబుట్ట
గలన్తికా	గలన్తికా	చెంబు
ఆవర్తనీ	ఆవర్తనీ	గరిటె
ముద్గరః	ముద్గరః	సుత్తి
ఖడ్గః	ఖడ్గః	కత్తి
అర్గాలా	అర్గాలా	గడియ
కుద్దాలః	కుద్దాలః	గునపము
అశమదారణమ్	అశమదారణమ్	ఉలి
త్రిపాత్	త్రిపాత్	ముక్కాలిపీట
భృతిః	భృతిః	సంచి
కరభృతిః	కరభృతిః	చేతినంచి

త్తురికా
 శాణయంతమ్
 నాగదంతః
 అంబుసేచనీ
 నిపానమ్
 శిఖాతరుః
 ఆఘర్షః
 ఆనకమ్
 ధూమనాలః
 చుల్లీ
 అంగారధానీ
 వాయుహసంతీ
 విద్యుత్పాచకమ్
 పుటగ్రీవః
 భ్రాష్టమ్
 సింధుకదీపః
 కఠినికా
 సన్ధర్షణీ
 కృష్ణలేఖినీ
 పుస్తకమ్
 కవాటః
 ద్వారమానమ్
 ఉపధానమ్
 శిఖ్యమ్
 గృహమ్
 సౌధః
 అంజనమ్
 ద్వారమ్
 పతదగ్రహః
 కశా
 ఉద్వర్తనీ
 వాగురాః
 దీపః
 విద్యుద్దీపః
 కరదీపికా
 అభిః

ఛురికా
 శాణయంతమ్
 నాగదంతః
 అంబుసేచనీ
 నిపానమ్
 శిఖాతరుః
 ఆఘర్షః
 ఆనకమ్
 ధూమనాలః
 చుల్లీ
 అంగారధానీ
 వాయుహసంతీ
 విద్యుత్పాచకమ్
 పుటగ్రీవః
 భ్రాష్టమ్
 సింధుకదీపః
 కఠినికా
 సన్ధర్షణీ
 కృష్ణలేఖినీ
 పుస్తకమ్
 కవాటః
 ద్వారమానమ్
 ఉపధానమ్
 శిఖ్యమ్
 గృహమ్
 సౌధః
 అంగనమ్
 ద్వారమ్
 పతద్రహః
 కశా
 ఉద్వర్తనీ
 వాగురాః
 దీపః
 విద్యుద్దీపః
 కరదీపికా
 అభిః

చాకు
 పదునుపట్టు యంత్రము
 కొక్కెము
 నీటిబొక్కెన
 రాతిగోలెం
 దీపపుశమ్మ
 కుంచె
 తప్పెట
 చిమ్మి
 కుంపటి
 పెద్దపొయ్యి, గాడిపొయ్యి
 గ్యాసుపొయ్యి
 కుక్కరు
 జాడీ
 బాణలి
 మైనపువత్తి
 బలపము
 రబ్బరు
 పెన్నిలు
 పుస్తకము
 తలుపు
 గదప
 దిండు
 ఉట్టి
 ఇల్లు
 మేడ
 వరండా
 ద్వారము
 చెత్తబుట్ట
 కొరడా
 అట్లకాడ
 వల
 దీపము
 విద్యుద్దీపము
 దివిటీ, టార్పెలైట్
 బూజుకర్ర

కాచచపక:	కాచచషక:	పింగాణీకప్పు
గోప:	గోప:	గొల్లవాడు
మామక:	మామక:	నావాడు
ఆర్య:	ఆర్య:	పూజ్యుడు
గుహ	గుహ	గుహ
అఙ్కుశ:	అంకుశ:	అంకుశము
కుంత:	కుంత:	శూలము
కరణి	కరణి	తాపీ
శర:	శర:	బాణము
తూణిర:	తూణిర:	అమ్మలపొది
కోష:	కోష:	ఒర
భుశుణ్డి	భుశుండి	తుపాకి
ఘటి	ఘటి	గడియారము
నేయదీప:	నేయదీప:	లాంతరు
వర్తి:	వర్తి:	వత్తి
ఆకాశవాణి	ఆకాశవాణి	రేడియో
దూరాణి	దూరాణి	టెలిఫోను
మశకజాల:	మశకజాల:	దోమతెర
వస్తుదాని	వస్తుదాని	బీరువా
హస్తఘటి	హస్తఘటి	రిస్ట్‌వాచ్
నూపురమ్	నూపురమ్	అందెలు
కిడ్డికణి	కింకిణి	గజ్జెలు
కడిసూత్రమ్	కటిసూత్రమ్	మొలత్రాడు
ప్రావారక:	ప్రావారక:	కోటు
ఇష్టికా	ఇష్టికా	ఇటుక
సుఖాసనమ్	సుఖాసనమ్	పడకకుర్చీ
క్షురపత్రమ్	క్షురపత్రమ్	బ్లేడు
సూచికా	సూచికా	పిన్నీసు
త్రయమ్	త్రయమ్	గొడుగు
త్రయాచిత్రమ్	త్రయాచిత్రమ్	ఫోటో
కూపి	కూపి	సీసా
పిధానమ్	పిధానమ్	మూత
ధూమ:	ధూమ:	పొగ
త్రిశూలమ్	త్రిశూలమ్	త్రిశూలము
వరణక:	వరణక:	అంబారీ
వీణా	వీణా	వీణ

తంబూర
 వెణు:
 మురజ:
 నాగస్వర:
 ధ్వనిగ్రాహకమ్
 మృదఙ్గా:
 పత్రమ్
 సఙ్కేత:
 ముద్రా
 పిహితపత్రమ్
 మూల్యాఙ్క:
 పత్రపెటिका
 ధ్వజ:
 ఉపాయనమ్
 డోలా
 చతురఙ్గామ్
 కన్దుక:
 తులా
 ఆపణ:
 చక్రమ్
 శుణ్డా
 దలమ్
 శిమ్బా
 పుష్పమ్
 మేఘ:
 సౌదామిని
 వృష్టి:
 మరుభూమి:
 అరణ్యమ్
 ఛాయా
 ప్రాచీ
 ప్రతీచీ
 ఉదీచీ
 అవాచీ
 తమ:
 ప్రకాశ:

తంబూర
 వేణు:
 మురజ:
 నాగస్వర:
 ధ్వనిగ్రాహకమ్
 మృదంగ:
 పత్రమ్
 సంకేత:
 ముద్రా
 పిహితపత్రమ్
 మూల్యాంక:
 పత్రపేటికా
 ధ్వజ:
 ఉపాయనమ్
 డోలా
 చతురంగమ్
 కందుక:
 తులా
 ఆపణ:
 చక్రమ్
 శుండా
 దలమ్
 శింబా
 పుష్పమ్
 మేఘు:
 సౌదామినీ
 వృష్టి:
 మరుభూమి:
 అరణ్యమ్
 ఛాయా
 ప్రాచీ
 ప్రతీచీ
 ఉదీచీ
 అవాచీ
 తమ:
 ప్రకాశ:

తంబూర
 వేణువు
 డ్రమ్
 నాగస్వరము
 మైకు
 మృదంగము
 లేఖ
 అడ్రస్సు
 స్టాంపు (ప్రింట్)
 ఎన్స్పలప్
 స్టాంపు
 పోస్టుడబ్బా
 జండా
 బహుమతి
 ఊయల
 చదరంగము
 బంతి
 త్రాసు
 అంగడి, కొట్టు
 చక్రము
 తొండము
 రెక్క
 పీచు
 పువ్వు
 మేఘము
 మెఱుపు
 వర్షము
 ఎడారి
 అరణ్యము, అడవి
 నీడ
 తూర్పు
 పడమర
 ఉత్తరము
 దక్షిణము
 చీకటి
 వెలుగు

నక్షత్రమ్
 ధూమకేతుః
 ఇంద్రధనుః
 ధనుః
 మార్గ
 గర్త
 ఫేనః
 आवर्तः
 सेतुः
 कुल्या
 सुरङ्गा
 बुद्बुदः
 उद्यानम्
 दुर्गम्
 वरः
 कञ्जलम्
 मुखचूर्णम्
 हिमकम्
 हिमाम्बुः
 वलयम्
 अञ्जनशलाका
 अम्लानम्
 मेखला
 हारः
 कर्णिका
 कुण्डलम्
 ग्रैवेयకम्
 अक्वण्ठनम्
 केशयमनकीलः
 कैश्यम्
 वेणी
 अर्धवेणी
 वेणीपट्टः
 उत्तरीयम्
 वालपाश्याः
 वस्त्रोर्मि
 शाटकः

నక్షత్రమ్
 ధూమకేతుః
 ఇంద్రధనుః
 ధనుః
 మార్గః
 గర్తః
 ఫేనః
 ఆవర్తః
 సేతుః
 కుల్యా
 సురంగా
 బుద్బుదః
 ఉద్యానమ్
 దుర్గమ్
 వరః
 కజ్జలమ్
 ముఖచూర్ణమ్
 హిమకమ్
 హిమాంబుః
 వలయమ్
 అంజనశలాకా
 అమ్లానమ్
 మేఖలా
 హారః
 కర్ణికా
 కుండలమ్
 గ్రైవేయకమ్
 అవగుంఠనమ్
 కేశయమనకీలః
 కైశ్యమ్
 వేణీ
 అర్ధవేణీ
 వేణీపట్ట
 ఉత్తరీయమ్
 వాలపాశ్యాః
 వస్త్రోర్మిః
 శాటకః

నక్షత్రము
 తోకచుక్క
 ఇంద్రధనుస్సు
 ధనస్సు
 మార్గము, దారి
 గుంట
 నురుగు
 సుడి
 వంతెన
 పిల్లకాలువ
 సొరంగము
 బుడగ
 తోట
 కోట
 పెండ్లికొడుకు
 కాటుక
 పొడరు
 స్నో
 పన్నీరు
 గాజు
 కాటుకపుల్ల
 గోరింటాకు
 వడ్డాణము
 ముత్యాలదండ
 జూకా(లోలకులు)
 కుండలము
 నెక్లెస్
 మేలిముసుగు
 ప్రక్కపిన్ను
 తలకట్టు
 జడ
 సగంజడ
 రిబ్బను
 పైట
 రాగిడీబిళ్ళ
 కుచ్చిక్కు
 తువ్వలు

హసావలీ
 కన్తా
 తామ్బూలమ్
 వీటి
 సుధా
 క్రమకః
 డోలా
 ఉఱ్ఱిఱః
 నీలమణయః
 సూక్ష్మబీజః
 సుగంధద్రవ్యాణి
 సతీనకమ్
 మరీచకాః
 జంబీరః
 శుంఠి
 భల్లూతకీ
 ధనికః
 సకటలనమ్
 వ్యవకలనమ్
 గుణనమ్
 భాజనమ్
 సూక్ష్మదర్శకమ్
 దూరదర్శకమ్
 మశీ

హసావలీ
 కంఠా
 తాంబూలమ్
 వీటి
 సుధా
 క్రమకః
 డోలా
 ఉఱ్ఱిఱః
 నీలమణయః
 సూక్ష్మబీజః
 సుగంధద్రవ్యాణి
 సతీనకమ్
 మరీచకాః
 జంబీరః
 శుంఠి
 భల్లూతకీ
 ధనికః
 సకటలనమ్
 వ్యవకలనమ్
 గుణనమ్
 భాజనమ్
 సూక్ష్మదర్శకమ్
 దూరదర్శకమ్
 మశీ

పెద్ద దుప్పటి
 బొంత
 తాంబూలమ్
 కిళ్ళీ
 సున్నము
 వక్కపొడి
 ఊయల
 తలపాగ
 నల్లపూసలు
 గసగసాలు
 సుగంధద్రవ్యములు
 అలచందలు
 మిరపకాయలు
 నిమ్మకాయ
 సొంతి
 జీడిపప్పు
 ధనవంతుడు
 కూడిక
 తీసివేత
 గుణించుట
 భాగహారము
 మైక్రోస్కోప్
 బైనాక్యులర్
 ఇంకు(సిరా)

वाक्यनिर्माणम् - వాక్యనిర్మాణమ్ - వాక్యనిర్మాణము

माता गृहे अस्ति ।

మాతా గృహే అస్తి.

అమ్మ ఇంటియందు ఉన్నది.

बान्धवाः नगरे सन्ति ।

బాంధవాః నగరే సన్తి.

బంధువులు నగరమునందు ఉన్నారు.

पिता कार्यालयं गतवान् ।

పితా కార్యాలయం గతవాన్.

తండ్రి కార్యాలయమునకు వెళ్ళినాడు.

अग्रजा पाठशालां गतवती ।

అగ్రజా పాఠశాలాం గతవతీ.

అక్క పాఠశాలకు వెళ్ళినది.

गुरुः छात्रं पाठं वदति ।

గురుః ఛాత్రం పాఠం వదతి.

గురువు విద్యార్థికి పాఠమును చెప్పుచున్నాడు.

शिष्यः गुरुं नमति ।

శిష్యః గురుం నమతి.

శిష్యుడు గురువునకు నమస్కరించుచున్నాడు.

रमा संस्कृतं पठति ।

రమా సంస్కృతం పఠతి.

రమ సంస్కృతమును చదువుచున్నది.

हे गौरि ! अत्र आगच्छ ।

హే గౌరి! అత్ర ఆగచ్ఛ.

ఓ గౌరీ! ఇక్కడకు రమ్ము.

भ्रमराः मधुं पिबन्ति ।

భ్రమరాః మధుం పిబన్తి.

తుమ్మెదలు తేనెను త్రాగుచున్నవి.

वाचा शोभते मनुष्यः ।

వాచా శోభతే మనుష్యః.

వాక్కుచేత మానవుడు శోభించగలడు.

वारिभिः जनाः सिच्यन्ते ।

వారిభిః జనాః సిచ్యంతే.

నీటిచే జనులు తడుపబడుచున్నారు.

दरिद्राय धनं देयम् ।

దరిద్రాయ ధనం దేయమ్.

దరిద్రుని కొఱకు ధనము ఇవ్వవలెను.

रोगिणे भिषक् औषधं ददाति ।

రోగిణే భిషక్ ఔషధం దదాతి.

రోగికొఱకు వైద్యుడు మందును ఇచ్చుచున్నాడు.

वृक्षात् फलानि पतन्ति ।

వృక్షాత్ ఫలాని పతన్తి.

చెట్టునుండి పండ్లు పడుచున్నవి.

बालिका आसन्दिकात् पतति ।

బాలికా ఆసన్దికాత్ పతతి.

బాలిక కుర్చీనుండి పడుచున్నది.

हस्तस्य भूषणम् दानम् ।

హస్తస్య భూషణమ్ దానమ్.

చేతికి దానము అలంకారము.

मातुः लेखिनी कुत्र अस्ति ।

మాతః లేఖినీ కుత్ర అస్తి.

తల్లియొక్క కలము అక్కడ ఉన్నది.

नेतरि धीरता वर्तते ।

నేతరి ధీరతా వర్తతే.

నాయకునియందు ధీరత్వము ఉన్నది.

पुस्तकम् कदरे अस्ति ।

పుస్తకమ్ కృదరే అస్తి.

పుస్తకము అలమరయందు ఉన్నది.

వార్తాహర: పత్రం దదాతి ।

వార్తాహరః పత్రం దదాతి.

పోస్ట్మాన్ ఉత్తరమును ఇచ్చుచున్నాడు.

శిశు: గృహే అటతి ।

శిశుః గృహే అటతి.

పిల్లవాడు ఇంటియందు తిరుగుచున్నాడు.

అహం గ్రామం అగచ్ఛమ్ ।

అహం గ్రామం అగచ్ఛమ్.

నేను గ్రామమునకు వెళ్ళితిని.

పుష్పం ప్రాతః వ్యకసత్ ।

పుష్పం ప్రాతః వ్యకసత్.

పుష్ప ఉదయము వికసించెను.

రాధా పుస్తకం సర్వం అపఠత్ ।

రాధా పుస్తకం సర్వం అపఠత్.

రాధ పుస్తకమును అంతటిని చదివెను.

త్वं కదా పఠిష్యసి ?

త్వం కదా పఠిష్యసి?

నీవు ఎప్పుడు చదువగలవు?

అహం హదానీమ్ ఎవ పఠిష్యామి ।

అహం ఇదానీమ్ ఏవ పఠిష్యామి.

నేను ఇప్పుడే చదువగలను.

అనంతరం కుత్ర గమిష్యసి ?

అనంతరం కుత్ర గమిష్యసి?

తరువాత ఎక్కడకు వెళ్ళగలవు?

తదా దేవాలయం గమిష్యామి ?

తదా దేవాలయం గమిష్యామి.

అప్పుడు దేవాలయమునకు వెళ్ళగలను.

వయం అత్ర స్మ: ।

వయం అత్ర స్మః.

మేము ఇక్కడ ఉన్నాము.

यूयं कुत्र स्थ ।

యూయం కుత్ర స్థ.

మీరు ఎక్కడ ఉన్నారు?

हे बालकाः शब्दं मा कुर्वन्तु ।

హే బాలికాః శబ్దం మా కుర్వన్తు.

ఓ బాలికలారా! శబ్దమును చేయవద్దు.

सम्यक् उपविशन्तु ।

సమ్యక్ ఉపవిశన్తు.

చక్కగా కూర్చోండి.

मातरं आह्वय ।

మాతరం ఆహ్వాయ.

అమ్మను పిలువు.

मम वस्त्राणि कुत्र वर्तन्ते ?

మమ వస్త్రాణి కుత్ర వర్తన్తే?

నాయొక్క వస్త్రములు ఎక్కడ ఉన్నవి?

हे माधवि ! सम्यक् पठतिवा ?

హే మాధవి! సమ్యక్ పఠతివా?

ఓ మాధవీ! బాగా చదువుచున్నావా?

मातुलः आगच्छतिवा ?

మాతులః ఆగచ్ఛతివా?

మామయ్య వచ్చుచున్నాడా?

न आगच्छति ।

న ఆగచ్ఛతి.

వచ్చుటలేదు.

रमेशः कुत्र तिष्ठति ?

రమేశః కుత్ర తిష్ఠతి?

రమేష్ ఎక్కడ ఉంటున్నాడు?

अस्माकं गृहस्य पुरतः एव ।

అస్మాకం గృహస్య పురతః ఏవ.

మాయొక్క ఇంటి ఎదురుగానే.

भवान् कुत्र वसन्ति ?

భవాన్ కుత్ర వసన్తి?

మీరు ఎక్కడ నివసించుచున్నారు?

अहं भाग्यनगरे वासामि ।

అహం భాగ్యనగరే వసామి.

నేను భాగ్యనగరమునందు నివసించుచున్నాను.

आपणं कुत्र अस्ति ?

ఋపణం కుత్ర అస్తి?

కొట్టు ఎక్కడ ఉన్నది?

राधिके ! पुस्तकं आनय ।

రాధికే! పుస్తకం ఆనయ.

రాధికా! పుస్తకమును తీసుకొనిరమ్ము.

भवतः किं रोचते ?

భవతః కిమ్ రోచతే?

మీకు ఏమి ఇష్టము?

चलनचित्र दर्शनम् ।

చలనచిత్ర దర్శనమ్.

సినిమాలు చూచుట.

तत् किम् ?

తత్ కిమ్?

అది ఏమిటి?

सः बालकः दौष्ट्यम् करोति ।

సః బాలకః దౌష్ట్యమ్ కరోతి.

ఆ బాలుడు అల్లరి చేయుచున్నాడు.

एषा शाकुन्तल नाटकं पश्यति ।

ఏషా శాకున్తల నాటకం పశ్యతి.

ఈమె శాకున్తల నాటకమును చూచుచున్నది.

मया किं उक्तम् ?

మయా కిం ఉక్తమ్?

నాచేత ఏమి చెప్పబడినది?

मया न ज्ञायते ।

మయా న జ్ఞాయతే.

నాచే తెలుసుకొనబడలేదు.

गतदिने अहं भवतः गृहं आगच्छम् ।

గతదినే అహం భవతః గృహం ఆగచ్ఛమ్.

నిన్నటిరోజున నేను మీ ఇంటికి వచ్చితిని.

भवतः गृहे अतीव कोलाहलः वर्तते ।

భవతః గృహే అతీవ కోలాహలః వర్తతే.

మీ ఇంటిలో మిక్కిలి గొడవగా ఉన్నది.

एतत् फलं कुत्रतः आनीतम् ?

ఏతత్ ఫలం కుత్రతః ఆనీతమ్?

ఈ పండు ఎక్కడనుండి తేబడినది?

आगमि भानुवासरे अस्माकं गृहं बान्धवाः आगच्छन्ति ।

ఆగామి భానువాసరే అస్మాకం గృహం బాంధవాః ఆగచ్ఛన్తి.

వచ్చే ఆదివారమునాడు మా ఇంటికి బంధువులు వచ్చుచున్నారు.

तदर्थं अहं कुत्रापि न गच्छामि ।

తదర్థం అహం కుత్రాపి న గచ్ఛామి.

అందువలన నేను ఎక్కడికి వెళ్ళడంలేదు.

मम गृहे बहवः वृक्षाः सन्ति ।

మమ గృహే బహవః వృక్షాః సన్తి.

మా ఇంటిలో చాలా చెట్లు ఉన్నవి.

रामायणस्य रचयिता माहाकविः वाल्मीकिः ।

రామాయణస్య రచయితా మహాకవిః వాల్మీకిః.

రామాయణముయొక్క రచయిత మహాకవి వాల్మీకి.

रामः सीता लक्ष्मणेन सह अरण्यं अगच्छत् ।

రామః సీతా లక్ష్మణేన సహ అరణ్యం అగచ్ఛత్.

రాముడు సీతా లక్ష్మణులతో కూడ అరణ్యమునకు వెళ్ళెను.

मयासाकं कः आगच्छति ?

మయాసాకం కః ఆగచ్ఛతి?

నాతోకూడ ఎవరు వచ్చుచున్నారు?

युष्माकं गृहे के के सन्ति ?

యుష్మాకం గృహే కే కే సన్తి?

మీ ఇంటిలో ఎవరెవరు ఉన్నారు?

पितुः प्रकोष्ठे बहवः पुस्तकानि सन्ति ।

పితుః ప్రకోష్ఠే బహవః పుస్తకాని సన్తి.

తండ్రియొక్క గదిలో చాలా పుస్తకములు ఉన్నవి.

भवान् पठतिवा ?

భవాన్ పఠతివా?

మీరు చదువుచున్నారా?

तूष्णीं एव द्रष्टुं इच्छामि ।

తూష్ణీం ఏవ ద్రష్టుం ఇచ్ఛామి.

ఊరికేనే చూచుటకు ఇష్టపడుచున్నాను.

व्यजनम् समीचीनं अस्तिवा ?

వ్యజనమ్ సమీచీనం అస్తివా?

ఘోషు సరిగా ఉన్నదా?

पितामहः इदानीमेव भोजनं भुक्तवान् ।

పితామహః ఇదానీమేవ భోజనం భుక్తవాన్.

తాతగారు ఇప్పుడే భోజనమును తిన్నారు.

सेनाधिपतिः सर्वान् राज्यान् जितवान् ।

సేనాధిపతిః సర్వాన్ రాజ్యాన్ జితవాన్.

సేనాధిపతి రాజ్యములను అన్నింటిని జయించినాడు.

वयं सर्वे देहलीं गच्छामः ।

వయం సర్వే దేహలీం గచ్ఛామః.

మేమందరము దిల్లీకి వెళ్ళుచున్నాము.

किमर्थं गच्छन्ति ?

కిమర్థం గచ్ఛన్తి?

ఎందుకొకటి వెళ్ళుచున్నారు?

तत्र राष्ट्रपति भवनं संदर्शनार्थम् ।

తత్ర రాష్ట్రపతి భవనమ్ సందర్శనార్థమ్.

అక్కడ రాష్ట్రపతి భవనమును చూచుటకొకటి.

किशोरः किमर्थं रुदति ?

కిశోరః కిమర్థం రుదతి?

పిల్లవాడు ఎందుకొకటకు ఏడ్చుచున్నాడు?

सः क्षीरार्थं रुदति ।

సః క్షీరార్థం రుదతి.

అతడు పాలకొకటకు ఏడ్చుచున్నాడు.

भवता साधयितव्यः किम् ?

భవతా సాధయితవ్యః కిమ్?

మీచే సాధింపబడవలసినది ఏమిటి?

मया लत्र रूप्यकाणि साधितव्यानि ।

మయా లక్ష్మ రూప్యకాణి సాధితవ్యాని.

నాచే లక్ష్మ రూపాయలు సాధింపబడవలసి ఉన్నవి.

एतावत्पर्यन्तं किं पठितवन्तः सर्वे ।

ఏతావత్పర్యంతం కిం పఠితవన్తః సర్వే.

ఇప్పటివరకు ఏమి చదివారు అందరూ.

एतावत्पर्यन्तं एते सर्वे शब्दान् पठितवन्तः ।

ఏతావత్పర్యంతం ఏతే సర్వే శబ్దాన్ పఠితవన్తః.

ఇప్పటివరకు వీరందరూ శబ్దములను చదివారు.

हे बालिकाः । किं लिखन्ति इदानीम् ?

హే బాలికాః! కిం లిఖన్తి ఇదానీమ్?

ఓ బాలికలారా! ఏమి వ్రాయుచున్నారు ఇప్పుడు?

वयं इदानीं भागवतश्लोकान् लिखामः ।

వయం ఇదానీం భాగవత శ్లోకాన్ లిఖామః.

మేము ఇప్పుడు భాగవత శ్లోకములను వ్రాయుచున్నాము.

हनुमान् समुद्रं उत्तीर्य सीतां दृष्ट्वावान् ।

హనుమాన్ సముద్రం ఉత్తీర్య సీతాం దృష్టవాన్.

హనుమంతుడు సముద్రమును దాటి సీతను చూచాడు.

पत्रं लिखामि । मां मा आह्वय ।

పత్రం లిఖామి! మాం మా ఆహ్వయ.

ఉత్తరమును వ్రాయుచున్నాను. నన్ను పిలువవద్దు.

शकटं शीघ्रं चालय । शीघ्रं गन्तव्यम् ।

శకటం శీఘ్రం చాలయ. శీఘ్రం గన్తవ్యమ్.

బండిని త్వరగా నడుపు. తొందరగా వెళ్ళవలసియున్నది.

किञ्चित् जलं आनय । पातुं इच्छामि ।

కించిత్ జలం ఆనయ. పాతుం ఇచ్ఛామి.

కొంచెము నీటిని తీసుకొనిరమ్ము. త్రాగుటకు కోరుకొనుచున్నాను.

त्वं मम समीपं न आगच्छ ।

త్వం మమ సమీపం న ఆగచ్చ.

నీవు నా వద్దకు రావద్దు.

युष्माकं भ्राता गृहे नास्ति वा ?

యుష్మాకం భ్రాతా గృహే నాస్తివా?

మీ అన్న ఇంటియందు లేడా?

बाल बालिकाः सर्वे रथोत्सवे नाटयं कुर्वन्ति ।

బాలబాలికాః సర్వే రథోత్సవే నాట్య కుర్వన్తి.

బాలబాలికలందరు రథోత్సవమునందు నాట్యమును చేయుచున్నారు.

सूर्यः पूर्वस्यां दिशि उदेति ।

సూర్యః పూర్వస్యాం దిశి ఉదేతి.

సూర్యుడు తూర్పు దిక్కున ఉదయించుచున్నాడు.

आकाशे बहवः नक्षत्राणि दृश्यन्ते ।

ఆకాశే బహవః నక్షత్రాణి దృశ్యన్తే.

ఆకాశమునందు చాలా నక్షత్రములు చూడబడుచున్నవి.

चोरः कारागारे बाधितः ।

చోరః కారాగారే బాధితః.

దొంగ కారాగారమునందు బాధింపబడినాడు.

नलः दमयन्तीं वृणाति ।

నలః దమయన్తీం వృణాతి.

నలుడు దమయంతిని వరించుచున్నాడు.

शुकः जामीफलं खादति ।

శుకః జామీఫలం ఖాదతి.

చిలుక జామపండును తినుచున్నది.

वृक्षान् पोषितुं अतीव श्रमः आवश्यकः ।

వృక్షాన్ పోషితుం అతీవ శ్రమః అవశ్యకః.

చెట్లను పెంచుటకు మిక్కిలి శ్రమ అవసరము.

यथाकालं भुक्त्वा आरोग्यं रक्षयतु ।

యథాకాలం భుక్త్వా ఆరోగ్య రక్షయతు.

వేళతప్పకుండా భుజించి ఆరోగ్యమును రక్షించుకొనుము.

अनुजः दधिं अश्नाति ।

అనుజః దధిం అశ్నాతి.

తమ్ముడు పెరుగును తినుచున్నాడు.

शुनकः गृहं रक्षति ।

శునకః గృహం రక్షతి.

కుక్క ఇంటిని రక్షించుచున్నది.

सर्वे जनाः वकुलवृक्ष छायायां उपविशन्ति ।

సర్వే జనాః వకులవృక్ష ఛాయాయాం ఉపవిశన్తి.

జనులంతా పొగడచెట్టు నీడలో కూర్చొనుచున్నారు.

मातुलः पदवीं विरम्य तीर्थयात्रां गन्तुं इच्छति ।

మాతులః పదవీం విరమ్య తీర్థయాత్రాం గన్తుం ఇచ్ఛతి.

మామయ్య పదవిని విరమించి తీర్థయాత్రలకు వెళ్ళుటకు ఇష్టపడుచున్నాడు.

अस्माकं पितृष्वसायाः पुत्रः विश्वविद्यालये कार्यं करोति ।

అస్మాకం పితృష్వసాయాః పుత్రః విశ్వవిద్యాలయే కార్య కరోతి.

మా మేనత్త కొడుకు విశ్వవిద్యాలయమునందు పని చేయుచున్నాడు.

तावत् कार्यं कर्तुं अहं न शक्नेमि ।

తావత్ కార్య కర్తుం అహం న శక్నేమి.

అంత పని చేయుటకు నేను సమర్థుడనుకాను.

सायं वर्षः वर्षिष्यति ।

సాయం వర్షః వర్షిష్యతి.

సాయంకాలము వర్షము కురియగలదు.

तानि सर्वाणि लवितव्यानि पुष्पाणि ।

తాని సర్వాణి లవితవ్యాని పుష్పాణి.

అవి అన్నియు కోయబడవలసిన పుష్పములు.

वातायनात् वायुः वाति ।

వాతాయనాత్ వాయుః వాతి.

కిటికీనుండి గాలి వీచుచున్నది.

मालाकारः पुष्पान् लुनाति ।

మాలాకారః పుష్పాన్ లునాతి.

మాలాకారుడు పూలను కోయుచున్నాడు.

उपाध्यायः यत् वदति तत् श्रद्धया शृणु ।

ఉపాధ్యాయః యత్ వదతి తత్ శ్రద్ధయా శృణు.

ఉపాధ్యాయుడు ఏది చెప్పుచున్నాడో దానిని శ్రద్ధతో వినుము.

नोचेत् उपाध्यायः ताडयिष्यति ।

నోచేత్ ఉపాధ్యాయః తాడయిష్యతి.

లేనిచో ఉపాధ్యాయుడు కొట్టగలడు.

मधूना औषधम् सेवितव्यम् ।

మధూనా ఔషధం సేవితవ్యమ్.

తేనెతో ఔషధమును సేవించవలెను.

गौः घ्रासं रोमान्धयति ।

గౌః ఘ్రాసం రోమాంధయతి.

గోవు ఎందుగడ్డిని నెమరువేయుచున్నది.

आगामिमासे पञ्चम दिनाकडे अस्माकं कलाशाला प्रारम्भः भवति ।

ఆగామి మాసే పంచమ దినాంకే అస్మాకం కళాశాలా ప్రారంభః భవతి.

వచ్చేనెలలో ఐదవ తేదీన మా కళాశాల ప్రారంభము అగుచున్నది.

कलाशालायाः वार्षिकोत्सवे मम बहूनि उपायनानि आगतानि ।

కళాశాలాయాః వార్షికోత్సవే మమ బహుని ఉపాయనాని ఆగతాని.

కళాశాల వార్షికోత్సవంలో నాకు చాలా బహుమతులు వచ్చినవి.

युष्माकं पाठशालायां कति विद्यार्थिन्यः सन्ति ?

యుష్మాకం పాఠశాలాయాం కతి విద్యార్థిన్యః సన్తి?

మీయొక్క పాఠశాలలో ఎంతమంది విద్యార్థినులు ఉన్నారు?

लतायाः शिरसि पुष्पमालिका नास्ति । ददातु ।

లతాయాః శిరసి పుష్పమాలికా నాస్తి. దదాతు.

లతయొక్క శిరస్సునందు పూలదండలేదు. ఇవ్వుము.

हरिणा मधुकैटभादयः मारिताः ।

హరిణా మధుకైటభాదయః మారితాః.

విష్ణువుచే మధుకైటభామలందరు చంపబడినారు.

अस्माकं गृहे सर्वे चलनचित्रं पश्यन्ति । अहं तुलिखामि ।

అస్మాకం గృహే సర్వే చలనచిత్రం పశ్యన్తి. అహం తులిఖామి.

మా ఇంటిలో అందరు చలనచిత్రమును చూచుచున్నారు. నేను మాత్రము వ్రాయుచున్నాను.

भवता उक्तम् कार्यं सर्वं परिसमाप्तम् । इतोऽपि किमपि करणीयं अस्ति वा ?

భవతా ఉక్తమ్ కార్యం సర్వం పరిసమాప్తమ్. ఇతోపి కిమపి కరణీయం అస్తివా?

మీచే చెప్పబడిన పని అంతయు పూర్తిచేయబడినది. ఇంకను ఏమైనను చేయవలసినది ఉన్నదా?

सा सर्वाणि पत्राणि चिनोति ।

సా సర్వాణి పత్రాణి చినోతి.

ఆమె ఆకులను అన్నింటిని ప్రోగుచేయుచున్నది.

अद्यापि विरामः नास्ति वा ?

అద్యాపి విరామః నాస్తి వా?

ఈ రోజు కూడ శలవు లేదా?

मूल्यं कियदपि क्रेतव्यम् वा ?

మూల్యం కియదపి క్రేతవ్యమ్ వా?

వెల ఎంతైనను కొనవలసినదేనా?

भवतु । शुनकं अन्यत्र बध्वा आगच्छामि ।

భవతు. శునకం అన్యత్ర బధ్వా ఆగచ్ఛామి.

అయితేకాని. కుక్కను మరియొకచోట కట్టి వచ్చుచున్నాను.

यत्र माता उपविशति तत्रैव बालकाः क्रीडन्ति ।

యత్ర మాతా ఉపవిశతి తత్రైవ బాలకాః క్రీడన్తి.

ఎక్కడ అమ్మ కూర్చొనుచున్నదో అక్కడనే పిల్లలు ఆడుకొనుచున్నారు.

तन्तुवायः वस्त्राणि निर्माति ।

తన్తువాయః వస్త్రాణి నిర్మాతి.

సాలెవాడు వస్త్రములను నేయుచున్నాడు.

यदा अध्यापिका अध्यापनं करोति तदा बालिकाः सम्भाषणं कुर्वन्ति ।

యదా అధ్యాపికా అధ్యాపనం కరోతి తదా బాలికాః సంభాషణం కుర్వన్తి.

ఎప్పుడు ఉపాధ్యాయిని బోధించుచున్నదో అప్పుడు బాలికలు మాట్లాడుకొనుచున్నారు.

यः अभिनयं करोति सः नटः ।

యః అభినయం కరోతి సః నటః.

ఎవడు అభినయమును చేయుచున్నాడో అతడు నటుడు.

या गीतं गायति सा गायिका ।

యా గీతం గాయతి సా గాయికా.

ఎవతె పాటను పాడుచున్నదో ఆమె గాయకురాలు.

अध्यापनार्थं उपयुक्तानि वस्तूनि कानि ?

అధ్యాపనార్థం ఉపయుక్తాని వస్తుని కాని?

బోధించుటకు ఉపయోగించవలసిన వస్తువులు ఏవి?

रामकृष्णः जीविकां सम्पादयितुं नगरं गतः ।

రామకృష్ణః జీవికాం సంపాదయితుం నగరం గతః.

రామకృష్ణ వృత్తిని (ఉపాధిని) సంపాదించుటకు నగరమునకు వెళ్ళెను.

आञ्जनेयः सुग्रीवस्य अमात्यः ।

ఆంజనేయః సుగ్రీవస్య అమాత్యః.

ఆంజనేయుడు సుగ్రీవుని మంత్రి.

सः यदि स्वामिकार्यार्थं आत्मार्पणं कर्तुं इच्छति तर्हि निरन्तरं स्वाभिमानं विहाय सज्जन सेवा करणीयाः ।

సః యది స్వామికార్యార్థం ఆత్మార్పణం కర్తుం ఇచ్ఛతి తర్హి నిరంతరం స్వాభిమానం విహాయ సజ్జన సేవా కరణీయా.

అతడు ఒకవేళ స్వామికి ఆత్మార్థ చేయదలిచినట్లయితే నిరంతరము స్వాభిమానమునమును వదలి సజ్జనులకు సేవ చేయవలసినదే.

यदि क्रीडनार्थं गन्तुं इच्छसि तर्हि इदानीमेव पठ ।

యది క్రీడనార్థం గన్తుం ఇచ్ఛసి తర్హి ఇదానీమేవ పఠ.

ఒకవేళ ఆడుకొనుటకు వెళ్ళదలచినట్లైతే ఇప్పుడే చదువు.

గౌ: - గో: - ఆవు

एषा का ?
ఏషా కా?
ఇది ఏమిటి?

एषा गौ: ।
ఏషా గో:
ఇది ఆవు.

एतस्याः कति पादाः सन्ति ?
ఏతస్యా: కతి పాదా: సన్తి?
దీనికి ఎన్ని పాదములు ఉన్నవి?

गौ: ग्रीवायः अधः किम् अस्ति ? सास्ना अस्ति ।
గో: గ్రీవాయా: అధ: కిమ్ అస్తి? సాస్నా అస్తి.
ఆవుయొక్క మెడక్రింద ఏమి ఉన్నది. గంగడోలు ఉన్నది.

गौ: पृष्ठे दीर्घं लम्बमानं च लाङ्गूलं अस्ति ।
గో: పృష్ఠే దీర్ఘం లమ్బమానం చ లాంగూలం అస్తి.
గోవుయొక్క వెనుకభాగమున పొడవుగా ప్రేలాడుచున్న తోక ఉన్నది.

गौ: लाङ्गूलस्य अन्ते केशाः सन्ति ।
గో: లాంగూలస్య అన్తే కేశా: సన్తి.
ఆవుయొక్క తోకచివర వెంట్రుకలు ఉన్నవి.

गौ: लाङ्गूलम् इतस्ततः चालयति ।
గో: లాంగూలమ్ ఇతస్తత: చాలయతి.
ఆవు తోకను ఇటు అటు కదిలించుచున్నది.

लाङ्गूलेन मक्षिकाः वारयति ।
లాంగూలేన మక్షికా: వారయతి.
తోకతో ఈగలను తోలుకొనుచున్నది.

गौ: अम्भारवं करोति ।
గో: అంభారవం కరోతి.
ఆవు అంబా అను శబ్దమును చేయుచున్నది.

సంస్కృతం నేర్చుకుందాం

गौः वदेनेत्रे, वदे कर्णेच स्तः ।

గౌః ద్వేనేత్రే, ద్వే కర్ణౌచ స్తః.

అవునకు రెండు కండ్లు, రెండు చెవులు ఉన్నవి.

गौः मस्तके विषाण द्वयमस्ति ।

గౌః మస్తకే విషాణ ద్వయమస్తి.

గోవుయొక్క తలయందు రెండు కొమ్ములు ఉన్నవి.

गौः पादेषु द्वौ द्वौ खुरौ स्तः ।

గౌః పాదేషు ద్వౌ ద్వౌ ఖురౌ స్తః.

అవుయొక్క పాదములయందు రెండు రెండు గిట్టలు ఉన్నవి.

गौः तृणम् भक्षयति । अनन्तरं चर्वणं करोति ।

గౌః తృణమ్ భక్షయతి. అనన్తరం చర్వణం కరోతి.

అవు గడ్డిని తినుచున్నది. తరువాత నెమరువేయుచున్నది.

गौः क्षीरं ददाति । गौः क्षीरं अत्यन्तं मधूरम् ।

గౌః క్షీరం దదాతి. గౌః క్షీరం అత్యంతం మధురమ్.

అవు పాలను ఇచ్చుచున్నది. అవుపాలు మిక్కిలి తీయగాఉండును.

हिन्दूनां गौः देवता । वयं गोपूजां कुर्मः । गो वध । न करणीयः ।

హిందూనాం గౌః దేవతా. వయం గోపూజాం కుర్మః. గోవధః న కరణీయః.

హిందువులకు గోవు దేవత. మేము అవునకు పూజను చేయుచున్నాము. గోవును చంపకూడదు.

परिचय सम्भाषणम् - పరిచయ సంభాషణమ్ పరిచయ సంభాషణము

भवतः नाम किम्? (पुं)

భవతః నామ కిమ్?

మీపేరు ఏమిటి?

मम नाम राजशेखरः ।

మమ నామ రాజశేఖరః

నాపేరు రాజశేఖర్.

भवत्याः नाम किम्? (स्त्री)

భవత్యాః నామ కిమ్?

మీ పేరు ఏమిటి?

मम नाम राजेश्वरी ।

మమ నామ రాజేశ్వరి.

నా పేరు రాజేశ్వరి.

भवान् किं करोति ? (पुं)

భవాన్ కిం కరోతి?

మీరు ఏమి చేయుచున్నారు?

अहं वित्तकोशे कार्यं करोमि ।

అహం విత్తకోశే కార్యం కరోమి.

నేను బ్యాంకునుందు పని చేయుచున్నాను.

भवती किं करोति ? (स्त्री)

భవతీ కిం కరోతి?

మీరు ఏమి చేయుచున్నారు?

अहं पाठशालायां अध्यापिका ।

అహం పాఠశాలాయాం అధ్యాపికా.

నేను పాఠశాలయందు ఉపాధ్యాయురాలిని.

भवती किं बोधयति ?

భవతీ కిం బోధయతి?

మీరు ఏమి బోధించుచున్నారు.

अहं संस्कृतं अध्यापयामि ।

అహం సంస్కృతం అధ్యాపయామి.

నేను సంస్కృతమును బోధించుచున్నాను.

अहं अपि संस्कृतं पठितुं इच्छामि ।

అహం అపి సంస్కృతం పఠితుం ఇచ్ఛామి.

నేను కూడ సంస్కృతమును చదువుకోవాలని అనుకుంటున్నాను.

अवश्यम् भवतः अवकाशः लभ्यतेवा ?

అవశ్యమ్. భవతః అవకాశః లభ్యతేవా?

తప్పకుండా! మీకు అవకాశము లభిస్తుందా?

यदि इच्छा अस्ति तर्हि अवकाशः लभयते ।

యది ఇచ్ఛా అస్తి తర్హి అవకాశః లభ్యతే.

ఒకవేళ కోరిక ఉన్నట్లు అయితే అవకాశము లభిస్తుంది.

मम गुरोः सकाशे पत्रालय शिक्षणं अपि अस्ति ।

మమ గురోః సకాశే పత్రాలయ శిక్షణం అపి అస్తి.

మా గురువుగారి వద్ద పత్రాలయ శిక్షణము కూడ ఉన్నది?

तत् किम्? किञ्चित् वदतु ।

తత్ కిమ్? కించిత్ వదతు.

అది ఏమిటి? కొంచెం చెప్పండి.

पत्रालय द्वारा संस्कृत शिक्षणम् ।

పత్రాలయ ద్వారా సంస్కృత శిక్షణమ్.

పోస్టుద్వారా సంస్కృతమును నేర్పుకొనుట.

किमपि धनं प्रेषणीयं वा ?

కిమపి ధనం ప్రేషణీయంవా?

ఏమైనను ధనము పంపవలయునా?

मूल्याङ्क व्ययार्थं पञ्चविंशति रूप्यकाणि प्रेषणीयानि ।

మూల్యాంక వ్యయార్థం పంచవింశతి రుప్యకాణి ప్రేషణీయాని.

స్టాంపుల ఖర్చుకొరకు ఇరువదిఐదు రూపాయలు పంపవలెను.

कति पुस्तकानि प्रेष्यन्ति ?

కతి పుస్తకాని ప్రేష్యన్తి?

ఎన్ని పుస్తకములు పంపగలరు?

तिंशत् पुस्तकानि प्रेष्यन्ति ।

త్రింశత్ పుస్తకాని ప్రేష్యన్తి.

ముప్పది పుస్తకములను పంపగలరు.

संकेतः ददातु ।

సంకేతః దదాతు.

అద్రుసును ఇవ్వండి.

**मित्रेण सह सम्भाषणम् - मित्रेण सह सम्भाषणम्
స్నేహితునితో సంభాషణము**

गिरीशः :- मित्र । त्वं वेगेन कुत्र गच्छसि ?

గిరీశః :- మిత్ర! త్వం వేగేన కుత్ర గచ్ఛసి?

గిరీశుడు :- స్నేహితుడా! నీవు వేగముగా ఎక్కడకు వెళ్ళుచున్నావు?

- మహేశ: :- సఖే । పాఠశాలాం గచ్ఛామి । समय: अभवत् । अतः वेगेन गच्छामि ।
किं त्वं अद्य न आगच्छसिवा ?
- మహేశ: :- సఖే! పాఠశాలాం గచ్ఛామి. సమయః అభవత్. అతః వేగేన గచ్ఛామి. కిం
త్వం అద్య న ఆగచ్ఛసి వా?
- మహేశుడు :- మిత్రమా! పాఠశాలకు వెళ్ళుచున్నాను. సమయము అగుచున్నది. అందువలన
వేగముగా వెళ్ళుచున్నాను. ఏమి నీవు ఈ రోజు రావడంలేదా?
- గిరిశ: :- अहं न गच्छामि । अस्माकं पाठशाल नास्ति ।
- గిరీశ: :- అహం న గచ్ఛామి. అస్మాకం పాఠశాలా నాస్తి.
- గిరీశుడు :- నేను వెళ్ళడంలేదు. మా పాఠశాల లేదు.
- మహేశ: :- कुतः ?
- మహేశ: :- కుతః?
- మహేశుడు :- ఎందుకు?
- గిరిశ: :- अद्य अमावास्या खलु । अस्माकं अमायां पूर्णिमायां च विरामः भवति ।
- గిరీశ: :- అద్య అమావాస్యోభలు. అస్మాకం అమాయాం పూర్ణిమాయాం చ విరామః
భవతి.
- గిరీశుడు :- ఈరోజు అమావాస్య కదా. మాకు అమావాస్యయందు, పూర్ణిమయందు
కూడ శెలవు ఉంటుంది.
- మహేశ: :- युष्माकं भालुवासरे विरामः न भवति वा ?
- మహేశ: :- యుష్మాకం భానువాసరే విరామః న భవతి వా?
- మహేశుడు :- మీకు ఆదివారమునాడు శెలవు ఉండదా?
- గిరిశ: :- न, तिथि क्रमेण अस्माकं पाठशाला प्रचलति ।
- గిరీశ: :- న, తిథిక్రమేణ అస్మాకం పాఠశాలా ప్రచలతి.
- గిరీశుడు :- లేదు. తిథిక్రమమును అనుసరించి మా పాఠశాల జరుగుచున్నది.
- మహేశ: :- त्वं किं पठसि ?
- మహేశ: :- త్వం కిం పఠసి?
- మహేశుడు :- నీవు ఏమి చదువుచున్నావు?
- గిరిశ: :- अहं अबिज कक्ष्यां पठामि ।
- గిరీశ: :- అహం అభిజ్ఞ కక్ష్యాం పఠామి.
- గిరీశుడు :- నేను అభిజ్ఞ తరగతి చదువుచున్నాను.
- మహేశ: :- सा कतामा कक्ष्या ?
- మహేశ: :- సా కతమా కక్ష్యా?
- మహేశుడు :- అది ఎన్నవ తరగతి?

గిరిశః :- సా ద్వితీయా ।

గిరిశః :- సా ద్వితీయా.

గిరిశుడు :- అది రెండవది.

మహేశః :- युष्माकं पाठशालायां कति कक्ष्याः सन्ति ?

మహేశః :- యుష్మాకం పాఠశాలాయాం కతి కక్ష్యాః సన్తి?

మహేశుడు :- మీయుక్క పాఠశాలయందు ఎన్ని తరగతులు ఉన్నవి.

గిరిశః :- परिचयः अभिज्ञः, विचक्षणः, समर्थाः, कोविदः, विद्याभूषणः इति षट् कक्ष्याः सन्ति ।

గిరిశః :- పరిచయః, అభిజ్ఞః, విచక్షణః, సమర్థః, కోవిదః, విద్యాభూషణః ఇతి షట్ కక్ష్యా సన్తి.

గిరిశుడు :- పరిచయ, అభిజ్ఞ, విచక్షణ, సమర్థ, కోవిద, విద్యాభూషణ అని ఆరు తరగతులు ఉన్నవి.

మహేశః :- तर्हि अहं अपि अवकाशे परिचय परीक्षयायां पठिष्यामि । अस्तु । नमस्ते ।

మహేశః :- తర్హి అహం అపి అవకాశే పరిచయ కక్ష్యాయాం పఠాప్యేమి. అస్తు. నమస్తే.

మహేశుడు :- అయితే నేనుకూడ అవకాశమును బట్టి పరిచయ తరగతిలో చదువగలను. సరే. నమస్కారము.

माता-पुत्रिका सम्भाषणम्
మాతా-పుత్రికా సంభాషణమ్
తల్లి-కుమార్తె సంభాషణము

పుత్రీ :- हेमातः । मम अतीव बुभुक्षा अस्ति ।

పుత్రీ :- హే మాతః. మమ అతీవ బుభుక్షా అస్తి.

కుమార్తె :- ఓ అమ్మా! నాకు బాగా ఆకలిగా ఉన్నది.

మాతా :- तर्हि अग्रजां, अनुजां, अनुजं च अपि आह्वय । सर्वेषां भोजनं परिवेष्यामि ।

మాతా :- తర్హి అగ్రజాం, అనుజాం, అనుజం చ అపి ఆహ్వాయ. సర్వేషాం భోజనం పరివేష్యేమి.

తల్లి :- అయితే అక్కని, చెల్లని, తమ్ముణ్ణికూడా పిలుపుము. అందరికి భోజనమును వడ్డించగలను.

పుత్రీ :- ते चलनचित्रं पश्यन्ति दूरदर्शिन्याम् ।

పుత్రీ :- తే చలనచిత్రం పశ్యన్తి దూరదర్శిన్యామ్.

కుమార్తె :- వారు చలనచిత్రమును చూచుచున్నారు. టి.వి.లో.

మాతా :- శ్వ: పరీక్షా అస్తి ఖలు సర్వేషామ్ । భోజనం కృత్వా పఠన్తు ।

మాతా :- శ్వ: పరీక్షా అస్తి ఖలు సర్వేషామ్. భోజనం కృత్వా పఠన్తు.

తల్లి :- దేవు పరీక్ష ఉన్నది కదా అందరికి. భోజనం చేసి చదువుకోండి.

పుత్ర :- మమ పరీక్షా: సంపూర్ణా: అభవన్ । అహం పున: ద్రక్ష్యామి ।

పుత్ర :- మమ పరీక్షా: సంపూర్ణా: అభవన్. అహం పున: ద్రక్ష్యామి.

కుమారుడు :- నా పరీక్షలు పూర్తి అయినాయి. నేను మళ్ళీ చూడగలను.

మాతా :- దూరదర్శిణీం మా పश्यतु । मया सह चतुरङ्गं खेलतु भवान् । आगामि मासे भवत: पाठशालायां स्पर्धा अस्तिशलु ।

మాతా :- దూరదర్శిణీ మా పశ్యతు. మయా సహ చతురంగం ఖేలత భవాన్. ఆగామి మాసే.

తల్లి :- దూరదర్శనమును చూడవద్దు. నాతో చదరంగమును ఆడుము. వచ్చే నెలలో మీ పాఠశాలలో చదరంలో పోటీ ఉన్నది కదా.

పుత్ర :- అస్తు । तथैव करिष्यामि ।

పుత్ర :- అస్తు. తథైవ కరిష్యామి.

కుమారుడు :- సరే. నీవు చెప్పినట్లే చేయగలను.

మాతా :- स्पर्धायां भयं त्यक्त्वा क्रीडतु ।

మాతా :- స్పర్ధాయాం భయం త్యక్త్వా క్రీడతు.

తల్లి :- పోటీలో భయమును వదిలిపెట్టి ఆడుము.

పుత్ర :- मां पाठशालां कः नेष्यति ?

పుత్ర :- మాం పాఠశాలాం కః నేష్యతి?

కుమారుడు :- నన్ను పాఠశాలకు ఎవరు తీసుకెళ్ళగలరు?

మాతా :- अग्रजा वा पिता वा नेष्यति । मम कार्यं अस्ति ।

మాతా :- అగ్రజా వా పితావా నేష్యతి. మమ కార్యం అస్తి.

తల్లి :- అక్కగాని, తండ్రిగారుకాని తీసుకొనివెళ్ళగలరు. నాకు పని ఉన్నది.

పుత్ర :- हेमातः । अहं चतुरङ्गं स्पर्धायां प्रथम पुरस्कारं प्राप्तवान् ।

పుత్ర :- హేమాతః. అహం చతురంగ స్పర్ధాయాం ప్రథమ పురస్కారం ప్రాప్తవాన్.

కుమారుడు :- ఓ అమ్మా! నేను చదరంగపు పోటీలో మొదటి బహుమతిని పొందితిని.

మాతా :- समीचीनम् । विद्यायां अपि प्राप्स्यति ।

మాతా :- సమీచీనమ్. విద్యాయాం అపి ప్రాప్స్యతి.

తల్లి :- బాగుంది. విద్యలో కూడ పొందగలవు.

- పుత్ర :- మాతुః ఆశీర్వచనాత్ సర్వం సంపాదయిష్యామి ।
 పుత్ర :- మాతాః ఆశీర్వచనాత్ సర్వం సంపాదయిష్యామి.
 కుమారుడు :- అమ్మ ఆశీర్వాదమువలన అన్నింటిని సంపాదించగలను.
 అగ్రజా :- हे अनुज । तस्मादेव मातृदेवो भव इति आर्योक्तिः अस्ति ।
 అగ్రజా :- హే అనుజ! తస్మాదేవ మాతృదేవోభవ ఇతి ఆర్యోక్తిః అస్తి.
 అక్క :- ఓ తమ్ముడా! అందుకే మాతృదేవతను పూజించుము అని పెద్దల మాట ఉంది.
 మాతా :- अद्य वयं सर्वे अद्यानं प्रति गत्वा तत्र क्रीडामः ।
 మాతా :- అద్య వయం సర్వే ఉద్యానం ప్రతిగత్వా తత్ర క్రీడామః.
 తల్లి :- ఈరోజు మనము అందరము తోటకు వెళ్ళి అక్కడ ఆడుకుందాము.
 పుత్ర :- अस्तु क्रीडामः ।
 పుత్ర :- అస్తు క్రీడామః.
 కుమారుడు :- సరే ఆడుకుందాము.

लोकयान निस्थाने - लोकायान निस्थाने - बन्धु स्नेहान्

- भवान् कुत्र गच्छति ।
 భవాన్ కుత్ర గచ్ఛతి.
 మీరు ఎక్కడకు వెళ్ళుచున్నారు
 अहं भाग्यनगरं गच्छामि ।
 అహం భాగ్యనగరం గచ్ఛామి.
 నేను భాగ్యనగరమునకు వెళ్ళుచున్నాను.
 अहमपि भाग्यनगरं एव ।
 అహమపి భాగ్యనగరం ఏవ.
 నేనుకూడ భాగ్యనగరమునకే.
 लोकयानं कदा वर्तते ?
 లోకయానం కదా వర్తతే?
 బస్సు ఎప్పుడు ఉన్నది?
 सपाद दशा वादने ।
 సపాద దశ వాదనే.
 పదిగంటల పదిహేను నిమిషములకు.

प्रातः कदा गमिष्यामः ?

ప్రాతః కదా గమిష్యామః?

ఉదయము ఎప్పుడు వెళ్ళగలము?

पादौन पञ्चवादने गमिष्यामः ।

పాదోన పంచవాదనే గమిష్యామః

పావు తక్కువ ఐదు గంటలకు వెళ్ళగలము.

तत्र भवतः के सन्ति ?

తత్ర భవతః కేసన్తి ?

అక్కడ మీకు ఎవరు ఉన్నారు?

तत्र मम माता पितरौ ।

తత్ర మమ మాతాపితరౌ.

అక్కడ నా తల్లిదండ్రులున్నారు.

भवान् अत्र किं करोति ?

భవాన్ అత్ర కిం కరోతి ?

మీరు ఇక్కడ ఏమి చేస్తున్నారు ?

अहं अत्र न्यायालये कार्यं करोमि ।

అహం అత్ర న్యాయాలయే కార్యం కరోమి.

నేను ఇక్కడ న్యాయాలయమునందు పని చేయుచున్నాను.

भवान् किमर्थं गच्छति ?

భవాన్ కిమర్థం గచ్ఛతి?

మీరు ఎందుకు వెళ్ళుచున్నారు ?

तत्र मम कलत्रम् अस्ति ।

తత్ర మమ కళత్రమ్ అస్తి.

అక్కడ నా భార్య ఉన్నది.

भवान् अत्र किं करोति ।

భవాన్ కిమర్థం గచ్ఛతి?

మీరు ఇక్కడ ఏమి చేయుచున్నారు?

अहं अत्र प्रभुत्व कार्यं निर्वहणार्थं आगतम् ।

అహం అత్ర ప్రభుత్వ కార్య నిర్వహణార్థం ఆగతమ్.

నేను ఇక్కడకు ప్రభుత్వపు పని నిర్వహించుటకు వచ్చితిని.

भाग्यनगरे भवान् कुत्र वर्तते ?

భాగ్యనగరే భవాన్ కుత్ర వర్తన్తే?

భాగ్యనగరంలో మీరు ఎక్కడ ఉంటున్నారు?

अहं धूमशकट निस्थानस्य पार्श्वतः तिष्ठामि ।

అహం ధూమశకట నిస్థానస్య పార్శ్వతః తిష్ఠామి.

నేను రైలుస్టేషనుకు ప్రక్కనే ఉంటున్నాను.

लोकयानम् आगतम् ।

లోకయానమ్ ఆగతమ్.

బస్సు వచ్చినది.

भवतः स्यूतः कुत्र अस्ति ?

భవతః స్యూతః కుత్ర అస్తి.

మీ సంచి ఎక్కడ ఉన్నది.

अत्रैव स्थापितः को वा नीतः ।

అత్రైవ స్థాపితః. కోవా నీతః.

ఇక్కడే పెట్టాను. ఎవడో తీసుకుపోయాడు.

अधूना किं कर्तव्यम् ?

అధునా కిం కర్తవ్యమ్?

ఇప్పుడు ఏమి చేయవలయును?

चिन्तामास्तु । स्यूते धनं किञ्चिदपि नास्ति । केवल वस्त्रव्ययमस्ति ।

చింతామాస్తు. స్యూతే ధనం కించిదపి నాస్తి. కేవల వస్త్ర ద్వయమస్తి.

విచారించవద్దు. సంచిలో ధనం కొంచెంకూడా లేదు. కేవలము రెండు బట్టలు మాత్రమే ఉన్నాయి.

अस्तु । गच्छामोवा लोकयानं आरोहणार्थम् ।

అస్తు. గచ్చామోవా లోకయానం ఆరోహణార్థమ్.

సరే. వెళ్దామా బస్సు ఎక్కుటకు.

गच्छामः ।

గచ్చామః.

వెళ్దాము.

ఎనిమిదవ రోజు

విభవతయః - విభక్తయః - విభక్తులు

కానిచన శబ్దానాం విభవతయః కథం ఆగచ్ఛంతీతి జ్ఞాస్యామః ।

కానిచన శబ్దానాం విభక్తయః కథం ఆగచ్ఛంతీతి జ్ఞాస్యామః.

కొన్ని శబ్దములకు విభక్తులు ఎట్లా వస్తాయో తెలుసుకుందాము.

అకారాంత పులింగ శబ్దాః రామః, కృష్ణః, గోవిందః, వృక్షః, నిలయః,
ప్రథమా విభక్తిః దేవాలయః, ముకుందః ఇత్యాదయః ।

అకారాంత పులింగ శబ్దాః రామః, కృష్ణః, గోవిందః, వృక్షః, నిలయః,
ప్రథమా విభక్తిః దేవాలయః, ముకుందః ఇత్యాదయః.

అకారాంత పులింగ శబ్దములు రాముడు, కృష్ణుడు, చెట్టు, నిలయము,
ప్రథమా విభక్తి దేవాలయము, ముకుందుడు మొదలగునవి.

సంస్కృత భాషానాం ద్వివచనం అధికతయా వర్తతే ।

సంస్కృత భాషానాం ద్వివచనం అధికతయా వర్తతే.

సంస్కృత భాషలో ద్వివచనము అధికంగా ఉంటుంది.

ఇదానీ	రామః	రామౌ	రామాః
	కృష్ణః	కృష్ణౌ	కృష్ణాః
ఇప్పుడు	రామః	రామౌ	రామాః
	కృష్ణః	కృష్ణౌ	కృష్ణాః
ఇకారాంత పులింగ శబ్దాః	కవిః	కవీ	కవయః
	हरिः	हरी	हरयः
	रविः	रवी	रवयः
ఇకారాంత పులింగ శబ్దాః	కవిః	కవీ	కవయః
	హరిః	హరీ	హరయః
	రవిః	రవీ	రవయః
ఉకారాంత పులింగ శబ్దాః	विष्णुः	विष्णू	विष्णावः
	शम्भुः	शम्भू	शम्भवः
ఉకారాంత పులింగ శబ్దాః	విష్ణుః	విష్ణూ	విష్ణవః
	శంభుః	శంభూ	శంభవః

ఋకారాంత పులింగ శబ్దా:	ధాతా	ధాతారౌ	ధాతారః
	పితా	పితరౌ	పితరః
ఋకారాంత పులింగ శబ్దాః	ధాతా	ధాతారౌ	ధాతారః
	పితా	పితరౌ	పితరః

హలంత పులింగ శబ్దానాం తు సంబోధన ప్రథమాయాం, ప్రథమేస్థిత దీర్ఘః హ్రస్వః భవతి । హలంత పులింగ శబ్దానాంతు సంబోధన ప్రథమాయాం ప్రథమేస్థిత దీర్ఘః హ్రస్వః భవతి. హలంత పులింగ శబ్దాలకు మాత్రం సంబోధన ప్రథమలో ప్రథమలో ఉండే దీర్ఘం హ్రస్వం అవుతుంది.

ఉదా :-	ధీమాన్ (ప్ర.వి.)	(సం) హే ధీమన్
	ధీమాన్ (ప్ర.వి.)	(సం) హే ధీమన్
	విద్వాన్ (ప్ర.వి.)	(సం) హే విద్వాన్
	విద్వాన్ (ప్ర.వి.)	(సం) హే విద్వాన్

ఏకవచన - రామః	రాముడు
ద్వివచన - రామౌ	ఇద్దరు రాములు
బహువచన - రామాః	రాములు (ఇద్దరుకన్న ఎక్కువ)

అకారాంత స్త్రీలింగ పదాని	లతా	లతే	లతాః
	లతా	లతే	లతాః
ఇకారాంత స్త్రీలింగ పదాని	కృతే	కృతీ	కృతయః
	కృతే	కృతీ	కృతయః
ఈకారాంత స్త్రీలింగ పదాని	నదీ	నదౌ	నదయః
	నదీ	నదౌ	నదయః
ఉకారాంత స్త్రీలింగ పదాని	ధేనుః	ధేనౌ	ధేనవః
	ధేనుః	ధేనౌ	ధేనవః
ఋకారాంత స్త్రీలింగ పదాని	చమూః	చమ్వౌ	చమవః
	చమూః	చమ్వౌ	చమవః
ఋకారాంత స్త్రీలింగ పదాని	మాతా	మాతరౌ	మాతరః
	మాతా	మాతరౌ	మాతరః

ద్వివచనా విభక్తి - ద్వితీయా విభక్తి - ద్వితీయా విభక్తి

అకారాంత పులింగ:	రామమ్	రామౌ	రామాన్
	రామమ్	రామౌ	రామాన్
ఇకారాంత పులింగ:	కవిమ్	కవి	కవీన్
	కవిమ్	కవి	కవీన్
ఉకారాంత పులింగ:	విధుమ్	విధౌ	విధూన్
	విధుమ్	విధౌ	విధూన్

ఋకారాంత పులిङ్గ:	धातारम्	धातारौ	धातृन्
हलन्त पुलिङ्ग:	धातारम्	धातारौ	धातृन्
अकारांत स्त्रीलिङ्ग:	भिषजम्	भिषजौ	भिषजः
इकारांत स्त्रीलिङ्ग:	भिषजम्	भिषजौ	भिषजः
उकारांत स्त्रीलिङ्ग:	लताम्	लते	लताः
ऊकारांत स्त्रीलिङ्ग:	लताम्	लते	लताः
ऋकारांत स्त्रीलिङ्ग:	नतिम्	नती	नतीः
इकारांत स्त्रीलिङ्ग:	नतीम्	नती	नतीः
उकारांत स्त्रीलिङ्ग:	नदीम्	नद्यौ	नदीः
ऊकारांत स्त्रीलिङ्ग:	नदीम्	नद्यौ	नदीः
ऋकारांत स्त्रीलिङ्ग:	धेनुम्	धेनू	धेनूः
इकारांत स्त्रीलिङ्ग:	धेनुम्	धेनू	धेनूः
उकारांत स्त्रीलिङ्ग:	धेनुम्	धेनू	धेनूः
ऊकारांत स्त्रीलिङ्ग:	धेनुम्	धेनू	धेनूः
ऋकारांत स्त्रीलिङ्ग:	चमूम्	चम्वै	चमूः
इकारांत स्त्रीलिङ्ग:	चमूम्	चम्वै	चमूः
उकारांत स्त्रीलिङ्ग:	चमूम्	चम्वै	चमूः
ऊकारांत स्त्रीलिङ्ग:	चमूम्	चम्वै	चमूः
ऋकारांत स्त्रीलिङ्ग:	मातरम्	मातरो	मातृः
इकारांत स्त्रीलिङ्ग:	मातरम्	मातरो	मातृः
उकारांत स्त्रीलिङ्ग:	मातरम्	मातरो	मातृः
ऊकारांत स्त्रीलिङ्ग:	मातरम्	मातरो	मातृः

तृतिया विभक्तिः - तृतीयया विभक्ति

अ. पुं	वृक्षेण	वृक्षाभ्याम्	वृक्षैः
इ. पुं	वृक्षेण	वृक्षाभ्याम्	वृक्षैः
ऋ. पुं	कविना	कविभ्याम्	कविभिः
हलन्त पुं	कविना	कविभ्याम्	कविभिः
अ. स्त्री	धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभिः
इ. स्त्री	धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभिः
उ. स्त्री	भिषजा	भिषगभ्याम्	भिषगभिः
ऊ. स्त्री	भिषजा	भिषगभ्याम्	भिषगभिः
ऋ. स्त्री	लतया	लताभ्याम्	लताभिः
इ. स्त्री	लतया	लताभ्याम्	लताभिः
उ. स्त्री	नत्या	नतिभ्याम्	नतिभिः
ऊ. स्त्री	नत्या	नतिभ्याम्	नतिभिः
ऋ. स्त्री	धेनुवा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
इ. स्त्री	धेनुवा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
उ. स्त्री	धेनुवा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
ऊ. स्त्री	धेनुवा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
ऋ. स्त्री	चम्वै	चमूभ्याम्	चमूभिः
इ. स्त्री	चम्वै	चमूभ्याम्	चमूभिः
उ. स्त्री	चम्वै	चमूभ्याम्	चमूभिः
ऊ. स्त्री	चम्वै	चमूभ्याम्	चमूभिः

చతుర్థీ విభక్తి: - చతుర్థీ విభక్తి

అ. పు	వృక్షాయ	వృక్షాభ్యామ్	వృక్షే:
ఇ. పు	వృక్షాయ విధయే	వృక్షాభ్యామ్ విధిభ్యామ్	వక్షే: విధిభ్య:
ఉ. పు	విధయే మధవే	విధిభ్యామ్ మధుభ్యామ్	విధిభ్య: మధుభ్య:
ఋ. పు	మధవే ధాత్రే	మధుభ్యామ్ ధాతుభ్యామ్	మధుభ్య: ధాతుభ్య:
హలంత పు	ధాత్రే భిషజే	ధాతుభ్యామ్ భిషగ్భ్యామ్	ధాతుభ్య: భిషగ్భ్య:
అ. స్త్రీ	భిషజే లతాయే	భిషగ్భ్యామ్ లతాభ్యామ్	భిషగ్భ్య: లతాభ్య:
ఇ. స్త్రీ	లతాయే మత్యే	లతాభ్యామ్ మతిభ్యామ్	లతాభ్య: మతిభ్య:
ఈ. స్త్రీ	మత్యే నదీ	మతిభ్యామ్ నదీభ్యామ్	మతిభ్య: నదీభ్య:
ఉ. స్త్రీ	నదీ ధేన్వే	నదీభ్యామ్ ధేనుభ్యామ్	నదీభ్య: ధేనుభ్య:
ఋ. స్త్రీ	ధేన్వే చమ్రే	ధేనుభ్యామ్ చమూభ్యామ్	ధేనుభ్య: చమూభ్య:
ఋ. స్త్రీ	చమ్రే ధాత్ర్యే	చమూభ్యామ్ ధాత్రీభ్యామ్	చమూభ్య: ధాత్రీభ్య:
హ. స్త్రీ	ధాత్ర్యే విశే	ధాత్రీభ్యామ్ విడ్భ్యామ్	ధాత్రీభ్య: విడ్భ్య:
	విశే	విడ్భ్యామ్	విడ్భ్య:

పంచమీ విభక్తి: - పంచమీ విభక్తి

అ. పు	వృక్షాత్	వృక్షాభ్యామ్	వృక్షేభ్య:
ఇ. పు	వృక్షాత్ కవే:	వృక్షాభ్యామ్ కవిభ్యామ్	వృక్షేభ్య: కవిభ్య:
ఉ. పు	కవే: మథో:	కవిభ్యామ్ మధుభ్యామ్	కవిభ్య: మధుభ్య:
ఋ. పు	మథో: ధాతు:	మధుభ్యామ్ ధాతుభ్యామ్	మధుభ్య: ధాతుభ్య:
	ధాతు:	ధాతుభ్యామ్	ధాతుభ్య:

హ. పుం	భిషజః	భిషగ్భ్యమ్	భిషగ్భ్యః
అ. స్త్రీ	భిషజః	భిషగ్భ్యమ్	భిషగ్భ్యః
ఇ. స్త్రీ	లతాయాః	లతాభ్యమ్	లతాభ్యః
ఈ. స్త్రీ	నత్యా	నతిభ్యమ్	నతిభ్యః
ఐ. స్త్రీ	నత్యా	నతిభ్యమ్	నతిభ్యః
ఉ. స్త్రీ	నద్యాః	నదిభ్యమ్	నదిభ్యః
ఋ. స్త్రీ	ధేన్వాః	ధేనుభ్యమ్	ధేనుభ్యః
హ. స్త్రీ	ధేన్వాః	ధేనుభ్యమ్	ధేనుభ్యః
	మాతృః	మాతృభ్యమ్	మాతృభ్యః
	మాతృః	మాతృభ్యమ్	మాతృభ్యః
	విశః	విడ్భ్యమ్	విడ్భ్యః
	విశః	విడ్భ్యమ్	విడ్భ్యః

అ. నపుंसక లిङ్గః పులిङ్గ పదానామ్ ఇవ వర్తంతే ।

అకారాంత నపుంసకలింగః పుంలింగ పదానామివ వర్తంతే.

అకారాంత నపుంసకలింగములు పుంలింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

ఇ. నపుం	వారిణః	వారిభ్యమ్	వారిభ్యః
ఉ. నపుం	వారిణః	వారిభ్యమ్	వారిభ్యః
ఋ. నపుం	మధునః	మధుభ్యమ్	మధుభ్యః
హ. నపుం	ధాతుః	ధాతృభ్యమ్	ధాతృభ్యః
	ధాతుః	ధాతృభ్యమ్	ధాతృభ్యః
	హృదః	హృద్భ్యమ్	హృద్భ్యః
	హృదః	హృద్భ్యమ్	హృద్భ్యః

షష్ఠీ విభవితః - షష్ఠీ విభక్తి

అ. పుం	వృక్షస్య	వృక్షయోః	వృక్షాణామ్
ఇ. పుం	వృక్షస్య	వృక్షయోః	వృక్షాణామ్
ఉ. పుం	కవేః	కవ్యోః	కవీనామ్
ఋ. పుం	కవేః	కవ్యోః	కవీనామ్
హ. పుం	భానోః	భాన్వోః	భానునామ్
	భానోః	భాన్వోః	భానునామ్
	కర్తృః	కర్త్రోః	కర్తృణామ్
	కర్తృః	కర్త్రోః	కర్తృణామ్

హ. పుం	భిషజః	భిషజోః	భిషజామ్
అ. స్త్రీ	భిషజః	భిషజోః	భిషజామ్
ఇ. స్త్రీ	లతాయాః	లతయోః	లతానామ్
ఉ. స్త్రీ	నత్యాః	నత్యోః	నతీనామ్
ఋ. స్త్రీ	నత్యాః	నత్యోః	నతీనామ్
హ. స్త్రీ	నద్యాః	నద్యోః	నదీనామ్
	నద్యాః	నద్యోః	నదీనామ్
	మాతృః	మాత్రోః	మాతృణామ్
	మాతృః	మాత్రోః	మాతృణామ్
	గిరః	గిరోః	గిరమ్
	గిరః	గిరోః	గిరమ్

అకారాంత నపుంసకలింగ పదాని షష్ఠీ విభక్త్యాం పులింగ పదానామివ తిష్ఠంతి ।

అకారాంత నపుంసకలింగ పదాని షష్ఠీవిభక్త్యాం పులింగ పదానామివ తిష్ఠంతి.

అకారాంత నపుంసకలింగ పదములు షష్ఠీ విభక్తిలో పులింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

ఇ. నపుం	వారిణః	వారిణోః	వారిణామ్
ఉ. నపుం	వారిణః	వారిణోః	వారిణామ్
ఋ. నపుం	మధునః	మధునోః	మధూనామ్
హ. నపుం	ధాతృణః	ధాతృణోః	ధాతృణామ్
	ధాతృణః	ధాతృణోః	ధాతృణామ్
	హదః	హదోః	హదమ్
	హదః	హదోః	హదమ్

సప్తమీ విభక్తిః - సప్తమీ విభక్తి

అ. పుం	వృక్షే	వృక్షయోః	వృక్షేషు
ఇ. పుం	వృక్షే	వృక్షయోః	వృక్షేషు
ఉ. పుం	మణౌ	మణ్యోః	మణిషు
	మణౌ	మణ్యోః	మణిషు
	శమ్భౌ	శమ్భ్యోః	శమ్భుషు
	శమ్భౌ	శమ్భ్యోః	శమ్భుషు

ఋ పు	ధాతరి	ధాత్రో:	ధాతృషు
హ. పు	ధాతరి	ధాత్రో:	ధాతృషు
అ. స్త్రీ	మహతి	మహతో:	మహత్సు
ఇ. స్త్రీ	మహతి	మహతో:	మహత్సు
ఉ. స్త్రీ	లతాయామ్	లతయో:	లతాసు
ఋ స్త్రీ	లతాయామ్	లతయో:	లతాసు
ఇ. స్త్రీ	మతౌ	మత్యో:	మతిషు
ఉ. స్త్రీ	మతౌ	మత్యో:	మతిషు
ఋ స్త్రీ	నద్యామ్	నద్యో:	నదీషు
ఇ. స్త్రీ	నద్యామ్	నద్యో:	నదీషు
ఉ. స్త్రీ	ధేనౌ	ధేన్వో:	ధేనుషు
ఋ స్త్రీ	ధేనౌ	ధేన్వో:	ధేనుషు
ఇ. స్త్రీ	మాతరి	మాత్రో:	మాతృషు
ఋ స్త్రీ	మాతరి	మాత్రో:	మాతృషు
హ. స్త్రీ	గిరి	గిరో:	గీర్షు
ఋ స్త్రీ	గిరి	గిరో:	గీర్షు

సప్తమీ విభక్త్యాం अपि अकारान्त नपुंसक लिङ्ग शब्दाः यथापूर्वम् तिष्ठन्ति ।

సప్తమీ విభక్త్యాం అపి అకారాంత నపుంసక లింగశబ్దాః యథాపూర్వమ్ తిష్ఠన్తి.

సప్తమీ విభక్తిలో కూడ అకారాంత నపుంసకలింగ పదాలు పుంలింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

ఇ. నపు	వారిణి	వారిణో:	వారిషు
ఉ. నపు	వారిణి	వారిణో:	వారిషు
ఋ నపు	మధుని	మధునో:	మధుషు
ఇ. నపు	మధుని	మధునో:	మధుషు
ఋ నపు	ధాతృణి	ధాతృణో:	ధాతృషు
ఇ. నపు	ధాతృణి	ధాతృణో:	ధాతృషు
ఋ నపు	హృది	హృదో:	హృత్సు
ఇ. నపు	హృది	హృదో:	హృత్సు

తొమ్మిదవ రోజు

संस्कृत भाषायां क्रियाणां नाम धातवः
సంస్కృత భాషాయాం క్రియాణాం నామ ధాతవః
సంస్కృత భాషలో క్రియల పేరు ధాతువులు

एते द्विविधाः

ఏతే ద్వివిధాః

ఇవి రెండు విధములు

1. परस्मै पदि

పరస్మై పది

2. आत्मने पदि

ఆత్మనేపది

परस्मै पदयः - పరస్మై పదయః

वर्तमानकाले त्रयः पुरुषाः सन्ति ।

వర్తమానకాలే త్రయః పురుషాః సన్తి.

వర్తమానకాలంలో మూడు పురుషులు ఉంటాయి.

उदा : भू धातुः भूधातुः ఉండుట

ए.व.

भवति

భవతి

भवसि

భవసి

भवामि

భవామి

व्दि.व.

भवंतः

భవతిః

भवथः

భవథః

भवावः

భవావః

ब.व.

भवन्ति

భవన్తి

भवथ

భవథ

भवामः

భవామః

प्रथम पुरुषः

मध्यम पुरुषः

उत्तम पुरुषः

परस्मै पदयः सर्वे एवमेव तिष्ठन्ति ।

పరస్మైపదయః సర్వే ఏవమేవ తిష్ఠన్తి.

పరస్మైపదులు అన్ని ఈ విధంగానే ఉంటాయి.

आत्मनेपदि क्रियाणां वर्तमानकालः एवं भवति ।

ఆత్మనేపది క్రియాణాం వర్తమానకాలః ఏవం భవతి.

ఆత్మనేపది క్రియలకు వర్తమానకాలము ఈ విధంగా ఉంటుంది.

ए.व.

प्र.पु. एधते

ఏధతే

ఏధతే

వృద్ధిపొందుచున్నాడు

व्दि.व.

एधेते

ఏధేతే

ఏధేతే

వృద్ధిపొందుచున్నారు

ब.व.

एधन्ते

ఏధన్తే

ఏధన్తే

వృద్ధిపొందుచున్నారు

एधसे
 ఏధసే
 వృద్ధిపొందుచున్నావు
 एधे
 ఏధే
 వృద్ధిపొందుచున్నాను

एधेथे
 ఏధేథ్యే
 వృద్ధిపొందుచున్నారు
 एधावहे
 ఏధావహే
 వృద్ధిపొందుచున్నాము

एधध्वे
 ఏధధ్వే
 వృద్ధిపొందుచున్నారు
 एधामहे
 ఏధామహే
 వృద్ధిపొందుచున్నాము

उभयपदीनां उपर्युक्त द्विविध रूपाणि अपि सन्ति ।

ఉభయపదీనాం ఉపర్యుక్త ద్వివిధ రూపాణి అపి అస్తి.

ఉభయపదులకు పైనచెప్పిన రెండు విధాల రూపాలు ఉంటాయి.

श्रयति
 శ్రయతి
 ఆశ్రయించుచున్నాడు
 श्रयते
 శ్రయతే
 ఆశ్రయించుచున్నాడు
 श्रयसि
 శ్రయసి
 ఆశ్రయించుచున్నావు
 श्रयसे
 శ్రయసే
 ఆశ్రయించుచున్నావు
 श्रयामि
 శ్రయామి
 ఆశ్రయించుచున్నాను
 श्रये
 శ్రయే
 ఆశ్రయించుచున్నాను
 भवति
 పశ్యతి
 గాయతి
 वदति
 గచ్ఛతి
 कथयति
 लिखति
 हसति
 पठति

श्रयतः
 శ్రయతః
 ఆశ్రయించుచున్నారు(2)
 श्रयेते
 శ్రయేతే
 ఆశ్రయించుచున్నారు(2)
 श्रयथः
 శ్రయథః
 ఆశ్రయించుచున్నారు
 श्रयेथे
 శ్రయేథే
 ఆశ్రయించుచున్నారు
 श्रयावः
 శ్రయావః
 ఆశ్రయించుచున్నారు
 श्रयावहे
 శ్రయావహే
 ఆశ్రయించుచున్నాము
 భవతి
 పశ్యతి
 గాయతి
 వదతి
 గచ్ఛతి
 కథయతి
 लिखति
 హసతి
 పఠతి

श्रयन्ति
 శ్రయన్తి
 ఆశ్రయించుచున్నారు
 श्रयन्ते
 శ్రయన్తే
 ఆశ్రయించుచున్నారు
 श्रयथ
 శ్రయథ
 ఆశ్రయించుచున్నారు
 श्रयध्वे
 శ్రయధ్వే
 ఆశ్రయించుచున్నారు
 श्रयामः
 శ్రయామః
 ఆశ్రయించుచున్నాము
 श्रयामहे
 శ్రయామహే
 ఆశ్రయించుచున్నాము
 ఉన్నాడు/ఉన్నది
 చూచుచున్నాడు/ది
 పాడుచున్నాడు/ది
 మాట్లాడుచున్నాడు/ది
 వెళ్ళుచున్నాడు/ది
 చెప్పుచున్నాడు/ది
 వ్రాయుచున్నాడు/ది
 నవ్వుచున్నాడు/ది
 చదువుచున్నాడు/ది

పృచ్ఛతి
 తిష్ఠతి
 పచతి
 చోరయతి
 స్వపితి
 ప్రవిశతి
 జయతి
 మ్లాయతి
 నిర్మాతి
 ధావతి
 నిర్వర్తయతి
 రుణాధి
 పరిణయతి
 ఆకర్ణయతి
 పాలయతి
 జిఘ్రతి
 పిబతి
 హన్తి
 పూజయతి
 ఆరోహతి
 ప్రవిశతి
 నదతి
 ప్రాప్నోతి
 ఉపవిశతి
 భక్షయతి
 ప్రసాధయతి
 భషతి
 నివారయతి
 మారయతి
 మిలతి
 రక్షతి
 వక్తి
 వసతి
 వహతి
 వాదయతి

పృచ్ఛతి
 తిష్ఠతి
 పచతి
 చోరయతి
 స్వపితి
 ప్రవిశతి
 జయతి
 మ్లాయతి
 నిర్మాతి
 ధావతి
 నిర్వర్తయతి
 రుణాధి
 పరిణయతి
 ఆకర్ణయతి
 పాలయతి
 జిఘ్రతి
 పిబతి
 హన్తి
 పూజయతి
 ఆరోహతి
 ప్రవిశతి
 నదతి
 ప్రాప్నోతి
 ఉపవిశతి
 భక్షయతి
 ప్రసాధయతి
 భషతి
 నివారయతి
 మారయతి
 మిలతి
 రక్షతి
 వక్తి
 వసతి
 వహతి
 వాదయతి

అడుగుచున్నాడు/ది
 నిలచియున్నాడు/ది
 వండుచున్నాడు/ది
 దొంగిలించుచున్నాడు/ది
 నిద్రించుచున్నాడు/ది
 ప్రవేశించుచున్నాడు/ది
 జయించుచున్నాడు/ది
 వాడుచున్నాడు/ది
 నిర్మించుచున్నాడు/ది
 పరుగెత్తుచున్నాడు/ది
 నిర్వర్తించుచున్నాడు/ది
 అడ్డగించుచున్నాడు/ది
 వివాహమాడుచున్నాడు/ది
 వినుచున్నాడు/ది
 పాలించుచున్నాడు/ది
 వాసనచూచుచున్నాడు/ది
 త్రాగుచున్నాడు/ది
 చంపుచున్నాడు/ది
 పూజించుచున్నాడు/ది
 దిగుచున్నాడు/ది
 ప్రవేశించుచున్నాడు/ది
 ధ్వనించుచున్నాడు/ది
 పొందుచున్నాడు/ది
 కూర్చొనుచున్నాడు/ది
 తినుచున్నాడు/ది
 సాధించుచున్నాడు/ది
 మొరుగుచున్నాడు/ది
 నివారించుచున్నాడు/ది
 చంపుచున్నాడు/ది
 కలుసుకొనుచున్నాడు/ది
 రక్షించుచున్నాడు/ది
 చెప్పుచున్నాడు/ది
 నివసించుచున్నాడు/ది
 మోయుచున్నాడు/ది
 వాయిించుచున్నాడు/ది

విజ్ఞాపయతి	విజ్ఞాపయతి	విజ్ఞాపనచేయుచున్నాడు/ది
అङ్గీకరోతి	అంగీకరోతి	అంగీకరించుచున్నాడు/ది
అపహరతి	అపహరతి	అపహరించుచున్నాడు/ది
అనుసరతి	అనుసరతి	అనుసరించుచున్నాడు/ది
ఆగచ్ఛతి	ఆగచ్ఛతి	వచ్చుచున్నాడు/ది
ఆనయతి	ఆనయతి	తెచ్చుచున్నాడు/ది
ఆహ్వయతి	ఆహ్వయతి	పిలుచుచున్నాడు/ది
ఉఘాటయతి	ఉఘాటయతి	తెరచుచున్నాడు/ది
ఇచ్ఛతి	ఇచ్ఛతి	కోరుకొనుచున్నాడు/ది
కథయతి	కథయతి	చెప్పుచున్నాడు/ది
కరోతి	కరోతి	చేయుచున్నాడు/ది
కర్తయతి	కర్తయతి	చేయించుచున్నాడు/ది
క్రీడతి	క్రీడతి	ఆడుచున్నాడు/ది
ఖాదతి	ఖాదతి	తినుచున్నాడు/ది
క్షాలయతి	క్షాలయతి	శుభ్రపరచుచున్నాడు/ది
చలతి	చలతి	కదలుచున్నాడు/ది
చాలయతి	చాలయతి	నడుపుచున్నాడు/ది
చింతయతి	చింతయతి	ఆలోచించుచున్నాడు/ది
దదాతి	దదాతి	ఇచ్చుచున్నాడు/ది
ధరతి	ధరతి	ధరించుచున్నాడు/ది
ధావతి	ధావతి	పరుగెత్తుచున్నాడు/ది
శృణోతి	శృణోతి	వినుచున్నాడు/ది
సञ्చరతి	సంచరతి	సంచరించుచున్నాడు/ది
స్వీకరోతి	స్వీకరోతి	స్వీకించుచున్నాడు/ది
స్థాపయతి	స్థాపయతి	స్థాపించుచున్నాడు/ది
నిహన్తి	నిహన్తి	చంపుచున్నాడు/ది
అనువదతి	అనువదతి	అనువదించుచున్నాడు/ది

अपर्युक्त वर्तमान कालार्थाननुसृत्य भविष्यत्, भूत, असमापक क्रियाणां अर्थानां अवबोधनं कुर्वन्तु। ఉపర్యుక్త వర్తమానకాలార్థాననుసృత్య భవిష్యత్, భూత, అసమాపక క్రియాణాం అర్థానాం అవబోధనం కుర్వన్తు. పైన చెప్పబడిన వర్తమానకాల అర్థములను అనుసరించి భూత, భవిష్యత్, అసమాపక క్రియల అర్థములనుకూడ అవగాహనము చేసుకుందురుగాక.

उदा :	वर्तमान	भविष्यत्	भूतकालः
	अङ्गीकराति	अङ्गीकरिष्यति	अङ्गीकृतवान् अङ्गीकृतवती
	अङ्गीकरोति	अङ्गीकरोष्यति	अङ्गीकृतवान् అంగీకృతవతీ
	अङ्गीकरिंचుచున్నాడు	అంగీకరించగలడు	అంగీకరించెను అంగీకరించినది

असमापकम् - అసమాపకమ్

अगङ्गीकृत्य
అంగీకృత్య
అంగీకరించి

अगङ्गीकर्तुम्
అంగీకర్తుమ్
అంగీకరించుటకు

గమనిక : పుంలింగాలకైనా, స్త్రీలింగాలకైనా క్రియారూపాలు అన్నీ ఒకటిగానే ఉంటాయి. ఒక భూతకాలంలో చివర వాన్ బదులుగా వతీ అని వస్తుంది. పై ఉదాహరణలో గమనించగలరు

भविष्यत्

भूतम्

असमापकम्

अपहरिष्यति
అపహరిష్యతి
అపహరించగలడు
अनुसरिष्यति
అనుసరిష్యతి
అనుసరించగలడు
अनुगमिष्यति
అనుగమిష్యతి
వెంటవెళ్ళగలడు
आनेष्यति
ఆనేష్యతి
తేగలడు
आह्वास्यति
ఆహ్వాష్యతి
పిలువగలడు
उत्थास्यति
ఉత్థాష్యతి
లేవగలడు
उपवेक्ष्यति
ఉపవేక్ష్యతి
కూర్చొనగలడు
उद्घाटयिष्यति
ఉద్ఘాటయిష్యతి
తెరువగలడు

अपहतवान्
అపహృతవాన్
అపహరించెను
अनुसृतवान्
అనుసృతవాన్
అనుసరించెను
अनुगतवान्
అనుగతవాన్
వెంటవెళ్ళెను
आनीतवान्
ఆనీతవాన్
తేగలిగెను
आहूतवान्
ఆహూతవాన్
పిలిచెను
उत्थितवान्
ఉత్థితవాన్
లేచాడు
उपविष्टवान्
ఉపవిష్టవాన్
కూర్చున్నాడు
उद्घाटितवान्
ఉద్ఘాటితవాన్
తెరిచాడు

१
अपहत्य
అపహృత్య
అపహరించి
अनुसृत्य
అనుసృత్య
అనుసరించి
आगत्य
ఆగత్య
వెంటవెళ్ళి
आनीय
ఆనీయ
తెచ్చి
आहूय
ఆహూయ
పిలిచి
उत्थाय
ఉత్థాయ
లేచి
उपविश्य
ఉపవిశ్య
కూర్చొని
उद्घाटय
ఉద్ఘాటయ
తెరిచి

२
अपहर्तुम्
అపహర్తుమ్
అపహరించుటకు
अनुसर्तुम्
అనుసర్తుమ్
అనుసరించుటకు
आगन्तुम्
ఆగన్తుమ్
ఆగన్తుమ్
వెంటవెళ్ళుటకు
आनेतुम्
ఆనేతుమ్
తెచ్చుటకు
आह्वातुम्
ఆహ్వాతుమ్
పిలుచుటకు
उत्थातुम्
ఉత్థాతుమ్
లేచుటకు
उपवेष्टुम्
ఉపవేష్టుమ్
కూర్చొనుటకు
उद्घाटयितुम्
ఉద్ఘాటయితుమ్
తెరుచుటకు

కథయిష్యతి
 కథయిష్యతి
 చెప్పగలడు
 కరిష్యతి
 కరిష్యతి
 చేయగలడు/ది
 కర్తయిష్యతి
 కర్తయిష్యతి
 చేయించగలడు
 క్రీడిష్యతి
 క్రీడిష్యతి
 ఆడగలడు
 ఖాదిష్యతి
 ఖాదిష్యతి
 తినగలడు
 క్షాలయతి
 క్షాలయతి
 శుభ్రపరచగలడు
 రేలిష్యతి
 రేలిష్యతి
 ఆడగలడు
 గమిష్యతి
 గమిష్యతి
 వెళ్ళగలడు
 చలిష్యతి
 చలిష్యతి
 కదలగలడు
 చాలయిష్యతి
 చాలయిష్యతి
 నడుపగలడు
 చింతయిష్యతి
 చింతయిష్యతి
 ఆలోచించగలడు
 జేష్యతి
 జేష్యతి
 జయించగలడు

కథితవాన్
 కథితవాన్
 చెప్పాడు
 కృతవాన్
 కృతవాన్
 చేశాడు
 కర్తితవాన్
 కర్తితవాన్
 చేయించాడు
 క్రీడితవాన్
 క్రీడితవాన్
 ఆడాడు
 ఖాదితవాన్
 ఖాదితవాన్
 తిన్నాడు
 క్షాలితవాన్
 క్షాలితవాన్
 శుభ్రపరచాడు
 రేలితవాన్
 రేలితవాన్
 ఆడాడు
 గతవాన్
 గతవాన్
 వెళ్ళాడు
 చలితవాన్
 చలితవాన్
 కదిలాడు
 చాలితవాన్
 చాలితవాన్
 నడిపాడు
 చింతితవాన్
 చింతితవాన్
 ఆలోచించాడు
 జితవాన్
 జితవాన్
 జయించాడు

కథయిత్వా
 కథయిత్వా
 చెప్పి
 కృత్వా
 కృత్వా
 చేసి
 కర్తయిత్వా
 కర్తయిత్వా
 చేయించి
 క్రీడిత్వా
 క్రీడిత్వా
 ఆడించి
 ఖాదిత్వా
 ఖాదిత్వా
 తిని
 క్షాలయిత్వా
 క్షాలయిత్వా
 శుభ్రపరచి
 రేలిత్వా
 రేలిత్వా
 ఆడి
 గత్వా
 గత్వా
 వెళ్ళి
 చలిత్వా
 చలిత్వా
 కదిలి
 చాలయిత్వా
 చాలయిత్వా
 నడిపి
 చింతయిత్వా
 చింతయిత్వా
 ఆలోచించి
 జిత్వా
 జిత్వా
 జయించి

కథయితుమ్
 కథయితుమ్
 చెప్పుటకు
 కర్తుమ్
 కర్తుమ్
 చేయుటకు
 కర్తయితుమ్
 కర్తయితుమ్
 చేయించుటకు
 క్రీడితుమ్
 క్రీడితుమ్
 ఆడించుటకు
 ఖాదితుమ్
 ఖాదితుమ్
 తినుటకు
 క్షాలయితుమ్
 క్షాలయితుమ్
 శుభ్రపరచుటకు
 రేలితుమ్
 రేలితుమ్
 ఆడుటకు
 గన్తుమ్
 గన్తుమ్
 వెళ్ళుటకు
 చలితుమ్
 చలితుమ్
 కదలుటకు
 చాలయితుమ్
 చాలయితుమ్
 నడుపుటకు
 చింతయితుమ్
 చింతయితుమ్
 ఆలోచించుటకు
 జేతుమ్
 జేతుమ్
 జయించుటకు

జ్ఞాస్యతి
 జ్ఞాస్యతి
 తెలుసుకొనగలడు
 దాస్యతి
 దాస్యతి
 ఇవ్వగలడు
 ధరిష్యతి
 ధరిష్యతి
 ధరించగలడు
 ధావిష్యతి
 ధావిష్యతి
 పరుగెత్తగలడు
 నేష్యతి
 నేష్యతి
 తీసుకుపోగలడు
 నిర్మాస్యతి
 నిర్మాస్యతి
 నిర్మించగలడు
 నిర్వర్తయిష్యతి
 నిర్వర్తయిష్యతి
 నిర్వర్తించగలడు
 నివారయిష్యతి
 నివారయిష్యతి
 నివారించగలడు
 పక్షయతి
 పక్షయతి
 వండగలడు
 పరిణేష్యతి
 పరిణేష్యతి
 వివాహమాడగలడు
 పఠిష్యతి
 పఠిష్యతి
 చదువగలడు
 ద్రక్షయతి
 ద్రక్షయతి
 చూడగలడు

జ్ఞాతవాన్
 జ్ఞాతవాన్
 తెలుసుకొన్నాడు
 దత్తవాన్
 దత్తవాన్
 ఇచ్చాడు
 భృతవాన్
 భృతవాన్
 ధరించాడు
 ధావితవాన్
 ధావితవాన్
 పరుగెత్తాడు
 నీతవాన్
 నీతవాన్
 తీసుకుపోయాడు
 నిర్మితవాన్
 నిర్మితవాన్
 నిర్మించాడు
 నిర్వర్తితవాన్
 నిర్వర్తితవాన్
 నిర్వర్తించాడు
 నివారితవాన్
 నివారితవాన్
 నివారించాడు
 పక్వవాన్
 పక్వవాన్
 వండాడు
 పరిణీతవాన్
 పరిణీతవాన్
 వివాహమాడాడు
 పఠితవాన్
 పఠితవాన్
 చదివాడు
 దృష్టవాన్
 దృష్టవాన్
 చూశాడు

జ్ఞాత్వా
 జ్ఞాత్వా
 తెలుసుకొని
 దత్వా
 దత్వా
 ఇచ్చి
 భృత్వా
 భృత్వా
 ధరించి
 ధావితవా
 ధావితవా
 పరుగెత్తి
 నీత్వా
 నీత్వా
 తీసుకుపోయి
 నిర్మాయ
 నిర్మాయ
 నిర్మించి
 నిర్వర్త్య
 నిర్వర్త్య
 నిర్వర్తించి
 నివార్య
 నివార్య
 నివారించి
 పక్తవా
 పక్తవా
 వండి
 పరిణీయ
 పరిణీయ
 వివాహమాడి
 పఠిత్వా
 పఠిత్వా
 చదివి
 దృష్ట్వా
 దృష్ట్వా
 చూసి

జ్ఞాతుమ్
 జ్ఞాతుమ్
 తెలుసుకొనుటకు
 దాతుమ్
 దాతుమ్
 ఇచ్చుటకు
 భర్తుమ్
 భర్తుమ్
 ధరించుటకు
 ధావितుమ్
 ధావితుమ్
 పరుగెత్తుటకు
 నేతుమ్
 నేతుమ్
 తీసుకుపోవుటకు
 నిర్మాతుమ్
 నిర్మాతుమ్
 నిర్మించుటకు
 నిర్వర్తయితుమ్
 నిర్వర్తయితుమ్
 నిర్వర్తించుటకు
 నివారయితుమ్
 నివారయితుమ్
 నివారించుటకు
 పక్తుమ్
 పక్తుమ్
 వండుటకు
 పరిణేతుమ్
 పరిణేతుమ్
 వివాహమాడుటకు
 పఠితుమ్
 పఠితుమ్
 చదువుటకు
 ద్రక్షుమ్
 ద్రక్షుమ్
 చూచుటకు

విజ్ఞాపయిష్యతి
 విజ్ఞాపయిష్యతి
 తెలియచెప్పగలడు
 శ్రోష్యతి
 శ్రోష్యతి
 వినగలడు
 స్వీకరిష్యతి
 స్వీకరిష్యతి
 స్వీకరించగలడు
 సञ्చరిష్యతి
 సञ्చరిష్యతి
 సంచరించగలడు
 స్థాపయిష్యతి
 స్థాపయిష్యతి
 స్థాపించగలడు
 హనిష్యతి
 హనిష్యతి
 హనిష్యతి
 నిహనిష్యతి
 నిహనిష్యతి
 నిహనిష్యతి
 అనువదిష్యతి
 అనువదిష్యతి

విజ్ఞాపితవాన్
 విజ్ఞాపితవాన్
 తెలియచెప్పాడు
 శ్రుతవాన్
 శ్రుతవాన్
 విన్నాడు
 స్వీకృతవాన్
 స్వీకృతవాన్
 స్వీకరించాడు
 సञ्చరితవాన్
 సञ्చరితవాన్
 సంచరించాడు
 స్థాపితవాన్
 స్థాపితవాన్
 స్థాపించాడు
 హతవాన్
 హతవాన్
 నిहतవాన్
 నిहतవాన్
 నిహతవాన్
 అనూదితవాన్
 అనూదితవాన్

విజ్ఞాప్య
 విజ్ఞాప్య
 తెలియచెప్పి
 శ్రుత్వా
 శ్రుత్వా
 విని
 స్వీకృత్య
 స్వీకృత్య
 స్వీకరించి
 సञ्చర్య
 సञ्చర్య
 సంచరించి
 స్థాపయిత్వా
 స్థాపయిత్వా
 స్థాపించి
 హత్వా
 హత్వా
 నిहत్య
 నిहत్య
 నిహత్య
 అనూద్య
 అనూద్య

విజ్ఞాపయితుమ్
 విజ్ఞాపయితుమ్
 తెలియచెప్పుటకు
 శ్రోతుమ్
 శ్రోతుమ్
 వినుటకు
 స్వీకర్తుమ్
 స్వీకర్తుమ్
 స్వీకరించుటకు
 సञ्చరితుమ్
 సञ्చరితుమ్
 సంచరించుటకు
 స్థాపయితుమ్
 స్థాపయితుమ్
 స్థాపించుటకు
 హన్తుమ్
 హన్తుమ్
 హన్తుమ్
 నిహన్తుమ్
 నిహన్తుమ్
 నిహన్తుమ్
 అనువదితుమ్
 అనువదితుమ్

बहुवचन क्रियारूपान् पश्यन्तु
 బహువచన క్రియారూపాన్ పష్యన్తు.
 బహువచన క్రియారూపములను చూడండి.

ए. व.
 स्थापयिष्यति
 స్థాపయిష్యతి
 స్థాపించగలడు
 स्थापितवान्
 స్థాపితవాన్
 స్థాపించెను

ब. व.
 स्थापयिष्यन्ति
 స్థాపయిష్యన్తి
 స్థాపించగలరు
 स्थापितवन्तः
 స్థాపితవన్తః
 స్థాపించిరి

ఇతరాణి - ఇతరాణి - ఇతరములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
అభీక్షణమ్	అభీక్షమ్	మరలమరల
సహ, సాకం, సమమ్, సార్థమ్	సహ, సాకం, సమమ్, సార్థమ్	కూడ, తోటి
ధిక్	ధిక్ (నిందనుసూచించునది)	భీ
అథ	అథ	పిమ్మట
ఆమ్	ఆమ్	అవును
చ	చ	కూడ, వా
నూనమ్	నూనమ్	నిశ్చయముగా
శశ్వత్	శశ్వత్	మరలమరల
నిత్యమ్	నిత్యమ్	ఎల్లప్పుడు
భూయః	భూయః	మరల
చేత్	చేత్	అయితే
హన్త	హన్త	అయ్యో
యావత్	యావత్	ఎంతవరకైతే, ఎంతైతే
తావత్	తావత్	అంతవరకు, అంత
తథాహి	తథాహి	అలాగా
ఖలు	ఖలు	కదా
కిల	కిల	అట
సుష్టు	సుష్టు	సాధు, లేస్సగా, బాగా
స్మ	భూతకాలమును నొక్కి సూచిస్తుంది	
हे, भो:	హే, భో:	అయ్యా
अये	అయే	అయి, ఓయీ
तु	తు	కాని
किन्तु	కిన్తు	కాని
परन्तु	పరన్తు	కాని
अपि	అపి	కూడ
अपितु	అపితు	కానీ, ఇంకా
हि	హి	నిశ్చయంగా, ను

శునకః - శునకః - కుక్కు

एषः शुनकः विश्वासकरः जन्तुः ।

ఏషః శునకః విశ్వాసకరః జన్తుః.

ఈ కుక్కు విశ్వాసకరమైన జంతువు.

शुनकः भौ भौ इति भषति ।

శునకః భౌ భౌ ఇతి భషతి.

కుక్కు భౌ భౌ అని అరచుచున్నది.

शुनकः मांसं अन्नं च खादति ।

శునకః మాంసం అన్నం చ ఖాదతి.

కుక్కు మాంసమును, అన్నమును కూడ తినుచున్నది.

शुनकः शीघ्रं धावति ।

శునకః శీఘ్రం ధావతి.

కుక్కు త్వరగా (వేగముగా) పరుగెత్తుచున్నది.

अस्माकं गृहाणि रक्षति ।

అస్మాకం గృహాణి రక్షతి.

మనయొక్క ఇండ్లను రక్షిస్తుంది.

शुनकः स्वलाङ्गूलचालनात् विश्वासं प्रकटयति ।

శునకః స్వలాంగూలచాలనాత్ విశ్వాసం ప్రకటయతి.

కుక్కు తన తోకను ఊపుచూ నమ్మకమును ప్రకటిస్తుంది.

शुनकस्य भैरवः इति नामान्तरमपि अस्ति ।

శునకస్య భైరవః ఇతి నామాంతరమపి అస్తి.

కుక్కుకు భైరవుడు అను మరియొక పేరు కూడ ఉన్నది.

బిడాలః, మార్జారః - బిడాలః, మార్జారః - పిల్లి

బిడాలస్య నేత్రే కాచరే ।

బిడాలస్య నేత్రే కాచరే.

పిల్లియొక్క కళ్ళు గాజురంగులో ఉంటాయి.

బిడాలః రాత్రౌ అపి పశ్యతి ।

బిడాలః రాత్రౌ అపి పశ్యతి.

పిల్లి రాత్రికూడ చూస్తుంది.

మార్జారః మూషకాన్ ఖాదతి ।

మార్జారః మూషకాన్ ఖాదతి.

పిల్లి ఎలుకలను తినును.

నిశశబ్దం సञ्చరతి ।

నిశశబ్దం సञ్చరతి.

నిశశబ్దముగా సంచరిస్తుంది.

బిడాలః మ్యావ్ మ్యవ్ ఇతి రౌతి ।

బిడాలః మ్యావ్ మ్యావ్ ఇతి రౌతి.

పిల్లి మ్యావు మ్యావు అని అరుస్తుంది.

క్షీరం పాతుం అపి ఇచ్ఛతి ।

క్షీరం పాతుం అపి ఇచ్ఛతి.

పాలను త్రాగుటకు కూడ ఇష్టపడుతుంది.

బిడాలస్య ముఖమ్ వర్తులం వర్తతే ।

బిడాలస్య ముఖమ్ వర్తులం వర్తతే.

పిల్లియొక్క ముఖము గుండ్రముగా ఉంటుంది.

सर्वेजनाः शुक्रं आनन्दं पश्यन्ति ।

సర్వేజనాః శుకం ఆనందం పశ్యన్తి.

జనులందరు చిలుకను ఆనందంగా చూస్తుంటారు.

शुक्रः हरितवर्णे भवति ।

శుకః హరితవర్ణే భవతి.

చిలుక పచ్చనిరంగులో ఉంటుంది.

परन्तु नासिका तु रक्तवर्णम् ।

పరన్తు నాసికా తు రక్తవర్ణమ్.

కాని ముక్కు మాత్రం ఎరుపురంగు.

शुक्रः बीजान्, फलानि च खादति ।

శుకః బీజాన్, ఫలాని చ ఖాదతి.

చిలుక గింజలను, పండ్లను కూడ తింటుంది.

शुक्रः अस्माभिः सह संभाषितुं शक्यते ।

శుకః అస్మాభిః సహ సంభాషితుం శక్యతే.

చిలుక మనతోకూడ సంభాషించడానికి వీలవుతుంది.

केचन जनाः सुक्रं भविष्यद्दचनेऽपि उपयुज्यन्ते ।

కేచన జనాః శుకం భవిష్యద్వచనేపి ఉపయుజ్యన్తే.

కొంతమంది జనులు చిలుకను భవిష్యత్తును చెప్పడానికి కూడ ఉపయోగిస్తుంటారు.

शुक्रं जनाः गृहप्राङ्दणे पञ्जरे बद्ध्वा आनन्दं अनुभवन्ति ।

శుకం జనాః గృహప్రాంగణే పంజరే బద్ధ్వా ఆనందం అనుభవన్తి.

చిలుకను జనులు తమ ఇండ్లయందు పంజరంలో బంధించి ఉంచి ఆనందాన్ని అనుభవిస్తుంటారు.

పదకొండవ రోజు

तिरस्करणम् - తిరస్కరణమ్ - తిరస్కరించుట

सः यत् वदति तत् मा शृणुत ।

సః యత్ వదతి తత్ మా శృణుత.

అతడు ఏది చెప్పుచున్నాడో దానిని వినవద్దు.

मम तं प्रति किमपि न ज्ञायते ।

మమ తంప్రతి కిమపి న జ్ఞాయతే.

నాకు దానినిగూర్చి ఏమియును తెలియదు.

एतत् न सत्यम् ।

ఏతత్ న సత్యమ్.

ఇది నిజము కాదు.

सः नगरं गन्तुं न आङ्गीकरोति ।

సః నగరం గన్తుం న అంగీకరోతి.

అతడు నగరమునకు వెళ్ళుటకు అంగీకరించడు.

यदा अहं वदामि तदा त्वं मा वदतु । परन्तु शृणु ।

యదా అహం వదామి తదా త్వం మా వదతు. పరన్తు శృణు.

ఎప్పుడు నేను మాట్లాడుచున్నానో అప్పుడు నీవు మాట్లాడవద్దు. కాని విను.

दूरवाणी सम्भाषणम् - టెలిఫోను సంభాషణ

सुरेशः : हरिः ओम् ।

సురేశః : హరిః ఓమ్.

సురేశుడు : హరి ఓమ్.

रमेशः : हरिः ओम् । कः वदति ?

రమేశః : హరిః ఓమ్. కః వదతి?

రమేశుడు : హరి ఓమ్. ఎవరు మాట్లాడుతున్నది.

సురేశ: : अहं सुरेश: वदामि । रमेश: अस्ति वा ?

సురేశ: : అహం సురేశ: వదామి. రమేశ: అస్తి వా?

సురేశుడు : నేను సురేశను మాట్లాడుచున్నాను. రమేశ ఉన్నాడా?

రమేశ: : सुप्रभातम् सुरेश । किमर्थं प्रातः एव दूरवाणीं कृतवान् ?

రమేశ: : సుప్రభాతమ్ సురేశ. కిమర్థం ప్రాతః ఏవ దూరవాణీం కృతవాన్?

రమేశుడు : సుప్రభాతం సురేశ్. ఎందుకొరకు ఉదయమునే ఫోను చేశావు?

సురేశ: : विशेष: कोऽपि नास्ति । सायं भवतः कार्यक्रमः कः ?

సురేశ: : విశేష: కోపి నాస్తి. సాయం భవత: కార్యక్రమ: క:

సురేశుడు : విశేషము ఏమీ లేదు. సాయంకాలము నీయొక్క కార్యక్రమము ఏమిటి?

రమేశ: : निश्चितः कोऽपि नास्ति ।

రమేశ: : నిశ్చిత: కోపి నాస్తి.

రమేశుడు : ఖచ్చితంగా ఏమీ లేదు.

సురేశ: : अद्य विरामः खलु । गृहे जामिता भवति । कुत्रचित् गमिष्यामो वा ?

సురేశ: : అద్య విరామ: ఖలు. గృహే జామితా భవతి. కుత్రచిత్ గమిష్యామో వా?

సురేశుడు : ఈరోజు శెలవు కదా. ఇంట్లో విసుగుపుడుతుంది. ఎక్కడికైనా వెళ్దామా?

రమేశ: : कुत्र गमिष्यामः ?

రమేశ: : కుత్ర గమిష్యామ:

రమేశుడు : ఎక్కడకు వెళ్ళగలము?

సురేశ: : चलनचित्रं द्रष्टुम् ।

సురేశ: : చలనచిత్రం ద్రష్టుమ్.

సురేశుడు : సినిమాను చూచుటకు.

రమేశ: : समीचीनं चलनचित्रं किमपि नास्ति भो: ।

రమేశ: : సమీచీనం చలనచిత్రం కిమపి నాస్తి భో:

రమేశుడు : మంచి సినిమా ఏమీ లేదయ్యా?

సురేశ: : तर्हि कुत्र गमिष्यामः ?

సురేశ: : తర్హి కుత్ర గమిష్యామ:

సురేశుడు : అయితే ఎక్కడకు వెళ్దాము?

రమేశ: : అదృ సాయం షడ్వాదనే త్యాగరాజగానసభాయాం బాలమరళీకృష్ణ: గాస్యతి ।
కలాక్షేత్రే నృత్య ప్రదర్శనం భవిష్యతి । కాలిదాస కలामణ్డపే సంస్కృత
నాటకాభినయ: భవిష్యతి ।

రమేశ: : అదృసాయం షడ్వాదనే త్యాగరాజగానసభాయాం బాలమరళీకృష్ణ: గాస్యతి.
కళాక్షేత్రే నృత్య ప్రదర్శనం భవిష్యతి. కాళిదాస కళామండపే సంస్కృత
నాటకాభినయ: భవిష్యతి.

రమేశుడు : ఈరోజు సాయంకాలం ఆరుగంటలకు త్యాగరాజగానసభలో బాలమరళీకృష్ణ
పాటకచేరీ ఉన్నది. కళాక్షేత్రంలో నృత్యప్రదర్శన ఉన్నది. కాళిదాస కళామండపంలో
సంస్కృత నాటక ప్రదర్శన ఉన్నది.

సురేశ: : तर्हि कुत्र गमिष्याम: ?

సురేశ: : తర్హి కుత్ర గమిష్యామ:?

సురేశుడు : అయితే ఎక్కడకు వెళ్దాము?

రమేశ: : प्रथमं त्यागराजगानसभां गमिष्याम: । तत्र षड्वादनत: पादोन सप्तवादन
पर्यन्तं गानं श्रुत्वा अनन्तरं कलाक्षेत्रं गमिष्याम: । तत्र सार्थ सप्तवादन
पर्यन्तं नृत्यं दृष्ट्वा तत: कालिदास कलामण्डपं गत्वा संस्कृत नाटकं
द्रक्ष्याम: ।

రమేశ: : ప్రథమం త్యాగరాజగానసభాం గమిష్యామ: . తత్ర షడ్వాదనతః పాదోన సప్తవాదన
పర్యంతం గానం శ్రుత్వా అనంతరం కళాక్షేత్రం గమిష్యామ: . తత్ర సార్థ సప్తవాదన
పర్యంతం నృత్యం దృష్ట్వా తతః కాళిదాస కళామండపం గత్వా సంస్కృత నాటకం
ద్రక్ష్యామ: .

రమేశుడు : మొదట త్యాగరాజగానసభకు వెళ్దాము. అక్కడ ఆరుగంటలనుండి ఏడుగంటల
వరకు సంగీతమును విని తరువాత కళాక్షేత్రమునకు వెళ్దాము. అక్కడ ఏడున్నర
వరకు నృత్యమును చూచిన తరువాత కాళిదాస కళామండపమునకు వెళ్లి
సంస్కృత నాటకమును చూద్దాము.

సురేశ: : अस्तु । कदा प्रस्थास्याम: ?

సురేశ: : అస్తు. కదా ప్రస్థాస్యామ:?

సురేశుడు : సరే. ఎప్పుడు బయలుదేరుదాము?

రమేశ: : सायं सार्थपञ्चवादाने प्रस्थास्याम: ।

రమేశ: : సాయం సార్థపంచవాదనే ప్రస్థాస్యామ: .

రమేశుడు : సాయంకాలము ఐదున్నరగంటలకు బయలుదేరుదాము.

సురేశ: : अस्तु । स्थापयामि ।

సురేశ: : అస్తు. స్థాపయామి.

సురేశుడు : సరే. పెట్టెస్తున్నాను.

వైద్యశాలాయామ్ - వైద్యశాలాయామ్ - ఆసుపత్రిలో

हे भिषक् । मम आरोग्यं समीचीनं नास्ति ।

హే భిషక్! మమ ఆరోగ్యం సమీచీనం నాస్తి.

డాక్టరుగారూ! నా ఆరోగ్యము బాగుండలేదు.

किम् अभवत् ?

కిమ్ అభవత్?

ఏమి అయినది?

रात्रौ निद्रा न आगच्छति ।

రాత్రొ నిద్రా న ఆగచ్ఛతి.

రాత్రి నిద్ర రావడంలేదు. (పట్టడంలేదు).

किमर्थम् ?

కిమర్థమ్?

ఎందుకొకటి?

भवतः चिन्ता किमपि अस्ति वा ?

భవతః చిన్తా కిమపి అస్తివా?

మీకు ఏమైనా ఆలోచన ఉన్నదా?

किमपि नास्ति ।

కిమపినాస్తి.

ఏమీలేదు.

भवान् अत्यधिक श्रमां करोति खलु ।

భవాన్ అత్యధిక శ్రమాం కరోతి ఖలు.

మీరు ఎక్కువ శ్రమ చేయుచున్నారు కదా.

परन्तु किमपि कर्तव्यमिति चिन्ता अस्ति ।

పరన్తు కిమపి కర్తవ్యమితి చిన్తా అస్తి.

కాని ఏదయినా చెయ్యాలి అనే ఆలోచన ఉంటుంది.

तर्हि तां चिन्तां विहस्व । निद्रा सम्यक् आगच्छति ।

తర్హి తాం చిన్తా విహస్వ. నిద్రా సమ్యక్ ఆగచ్ఛతి.

అయితే ఆ ఆలోచనను వదిలిపెట్టండి. నిద్ర బాగా వస్తుంది.

औषधं किमपि ददातु ।

ఔషధం కిమపి దదాతు.

మందు ఏదైనా ఇవ్వండి.

अहं कानिचन गुलिकान् ददामि ।

అహం కానిచన గులికాన్ దదామి.

నేను కొన్ని మాత్రలను ఇస్తున్నాను.

कियत्काल पर्यन्तं सेवितव्यम् ?

కియత్కాల పర్యంతం సేవితవ్యమ్?

ఎంతకాలం వరకు సేవించాలి వాటిని?

दिनव्यपयन्तम् ।

దినవ్యయ పర్యంతమ్.

రెండు రోజుల వరకు.

धन्यवादाः ।

ధన్యవాదాః.

ధన్యవాదములు.

अधिक चिन्ता मास्तु ।

అధిక చిన్తా మాస్తు.

ఎక్కువగా ఆలోచించకండి.

पूर्वमिव कार्याणि सर्वाणि कर्तुं इदानीं शरीरं न अङ्गीकरोति खलु ।

పూర్వమివ కార్యాణి సర్వాణి కర్తుం ఇదానీం శరీరం న అంగీకరోతి ఖలు.

పూర్వంలాగ అన్ని పనులు చెయ్యడానికి ఇప్పుడు శరీరము అంగీకరించదు కదా.

औषध सेवनेन किञ्चित् प्रयोजनं वर्तते ।

ఔషధ సేవనేన కించిత్ ప్రయోజనం వర్తతే.

మందు వేసుకొనుటవలన కొంచెం ప్రయోజనం ఉంటుంది.

विना चिन्ता अतीव समीचीनम् ।

వినా చిన్తా అతీవ సమీచినమ్.

• చింత లేకుండా ఉంటే మరింత బాగుంటుంది.

పన్నెండవ రోజు

भोजन समये - భోజన సమయే - భోజనం చేసేటపుడు

मम अतीव बभुक्षा अस्ति । हे मातः । भोजनं सिद्धंवा ?
మమ అతీవ బుభుక్షా అస్తి. హేమాతః. భోజనం సిద్ధంవా?
నాకు మిక్కిలి ఆకలిగా ఉన్నది. ఓ అమ్మా! భోజనము తయారైనదా?

भवत्याः परिवेषयामि । आगच्छ ।
భవత్యాః పరివేషయామి. ఆగచ్ఛ.
నీకు వడ్డిస్తున్నాను. రా.

किं शाकं कृतवती ?
కిం శాకం కృతవతీ?
ఏమి కూర చేశావు?

वार्ताकशाकम् ।
వార్తాకశాకమ్.

मम तु नरोचते ।
మమతు నరోచతే.
నాకు ఇష్టము ఉండదు.

उर्वारुक सूपमस्ति ।
ఉర్వారుక సూపమస్తి.
దోసకాయ పప్పు ఉన్నది.

अल्पाहारम् किमपि अस्ति वा ?
అల్పాహారమ్ కిమపి అస్తివా?
అల్పాహారము ఏమైనా ఉన్నదా?

चित्रान्नं कृतवती ।
చిత్రాన్నం కృతవతీ.
పులిహార చేశాను.

तर्हि किञ्चित् ददातु ।
తర్హి కించిత్ దదాతు.
అయితే కొంచెం పెట్టు.

భుక్త్వా కలాశాలాం ప్రతి గన్తవ్యమ్ ।

భుక్త్వా కలాశాలాం ప్రతి గన్తవ్యమ్.

తినీ కళాశాలకు వెళ్ళవలెను.

తत्र किं कार्यं अस्ति ?

తత్ర కిం కార్యం అస్తి?

कलाशाला वार्षिकोत्सवः खलु ।

కలాశాల వార్షికోత్సవః ఖలు.

కళాశాల వర్షికోత్సవము కదా.

तर्हि भोजनं कृत्वा गच्छतु ।

తర్హి భోజనం కృత్వా గచ్ఛతు.

అయితే భోజనము చేసి వెళ్ళు.

तव अनुजः अपि खादिष्यति ।

తవ అనుజః అపి ఖాదిష్యతి.

నీ తమ్ముడు కూడ తినగలడు.

अस्तु शीघ्रं परिवेषय ।

అస్తు శీఘ్రం పరివేషయ.

సరే. త్వరగా వడ్డించు.

బాంధవానామాగమనే - బంధువులు వచ్చినపుడు

प्रयाणां सम्यक् अप्रचलत्वा ?

ప్రయాణం సమ్యక్ అప్రచలత్వా?

ప్రయాణము బాగా జరిగినదా?

सम्यक् प्रचलितम् ।

సమ్యక్ ప్రచలితమ్.

బాగానే జరిగినది.

कुत्रतः आगतवान् ?

కుత్రతః ఆగతవాన్?

ఎక్కడనుండి వచ్చావు?

राधे । प्रथमं जलं ददातु ।

రాధే! ప్రథమం జలం దదాతు.

రాధా! మొదట నీరు ఇవ్వు.

अनन्तरं समाचारं पृच्छतु ।
అనంతరం సమాచారం పృచ్ఛతు.
తరువాత సమాచారమును అడుగు.

दिल्लीतः आगतवान् ।
దిల్లీతః ఆగతవాన్.
దిల్లీనుండి వచ్చాను.

धूमशाकटेवा ? विमानेवा ?
ధూమశకటేవా? విమానేవా?
రైలులోనా? విమానంలోనా?

धूमशकटे एव ।
ధూమశకటే ఏవ.
రైలులోనే.

धूमशकटे जनाधिक्यता अस्तिवा ?
ధూమశకటే జనాధిక్యతా అస్తివా?
రైలులో జనము ఎక్కువగా ఉన్నారా?

बहवः जनाः सन्ति ।
బహవః జనాః సన్తి.
చాలామంది జనం ఉన్నారు.

अतीव दूरादागतः खलु । शरीरवेदना अस्ति ।
అతీవ దూరాదాగతః ఖలు. శరీరవేదనా అస్తి.
చాలాదూరం నుండి వచ్చానుకదా. ఒక్క నొప్పులుగా ఉంది.

उष्णाजलेन स्नानं कुर्वन्तु ।
ఉష్ణజలేన స్నానం కుర్వన్తు.
వేడినీటితో స్నానము చెయ్యి.

किञ्चित् काफीं पिब ।
కించిత్ కాఫీం పిబ.
కొంచెం కాఫీ త్రాగు.

मातुलानि, मातृष्वसेयः चकुशलं वा ?
మాతులాని, మాతృష్వసేయః చ కుశలం వా?
అత్తయ్య, బావ కుశలంగా ఉన్నారా?

सः किं पठति इदानीम् ?

సః కిం పఠతి ఇదానీమ్?

అతడు ఏమి చదువుచున్నాడు ఇప్పుడు?

दशम कक्षां पठति ।

దశమ కక్ష్యాం పఠతి.

పదవ తరగతి చదువుచున్నాడు.

अत्र कति दिनानि तिष्ठति ?

అత్ర కతి దినాని తిష్ఠతి?

ఇక్కడ ఎన్ని రోజులు ఉంటావు?

दिन वद्यं स्थित्वा अनन्तरं भाग्यनगरं गमिष्यामि ।

దిన ద్వయం స్థిత్యా అనంతరం భాగ్యనగరం గమిష్యామి.

రెండు రోజులు ఉండి తరువాత భాగ్యనగరమునకు వెళ్ళగలను.

किमर्थम् ?

కిమర్థమ్?

ఎందుకొకటి?

तत्र कार्यालये समावेशः अस्ति ।

తత్ర కార్యాలయే సమావేశః అస్తి.

అక్కడ ఆఫీసులో మీటింగ్ ఉన్నది.

पुनः आगमनसमये अत्र आगच्छतिवा ?

పునః ఆగమన సమయే అత్ర ఆగచ్ఛతివా?

తిరిగి వచ్చేటప్పుడు ఇక్కడకు వస్తావా?

आगमिष्यामि । भवतीं अपि दिल्लीं नेष्यामि ।

ఆగమిష్యామి. భవతీం అపి దిల్లీం నేష్యామి.

రాగలను. నిన్నుకూడ దిల్లీకి తీసుకుపోగలను.

अस्तु । अवश्यं आगमिष्यामि ।

అస్తు. అవశ్యం ఆగమిష్యామి.

సరే. తప్పక రాగలను.

त्रिचक्रिका चालकेन सम्भाषणम्
త్రిచక్రికా చాలకేన సంభాషణమ్ - ఆటోవానితో సంభాషణ

भो: । मम त्रिचक्रिकां आरोहय ।

భో! మమ త్రిచక్రికాం ఆరోహయ.

అయ్యా! నా ఆటో ఎక్కించండి.

अहं भवानीपुरं गन्तव्यम् ।

అహం భవానీపురం గన్తవ్యమ్.

నేను భవానీపురం వెళ్ళాలి.

आरोह । नेष्यामि ।

ఆరోహ, నేష్యామి.

ఎక్కండి, తీసుకొనిపోగలను.

कियत् दातव्यम् ?

కియత్ దాతవ్యమ్?

ఎంత ఇవ్వాలి?

पञ्च त्रिंशत् रूप्यकाणि ।

పంపు త్రింశత్ రూప్యకాణి.

ముప్పదిఐదు రూపాయలు.

तावत् दातव्यम्वा ? किञ्चित् दूरः एव खलु ।

తావత్ దాతవ్యమ్వా? కించిత్ దూరః ఏవ ఖలు.

అంత ఇవ్వాలా? కొంచెం దూరమే కదా.

तर्हि त्रिंशत् ददातु ।

తర్హి త్రింశత్ దదాతు.

అయితే ముప్పది ఇవ్వండి.

मास्तु । लोकयानेन गमिष्यामि ।

మాస్తు, లోకయానేన గమిష్యామి.

వద్దు. బస్సులో వెళ్ళగలను.

विंशति रूप्यकाणि ददातु । भारः अस्तिखलु ।

వింశతి రూప్యకాణి దదాతు. భారః అస్తి ఖలు.

ఇరువది రూపాయలు ఇవ్వండి. బరువు ఉన్నది కదా.

अस्तु । भवानीपुरे कुत्र गन्तव्यम् ।

అస్తు. భవానీపురే కుత్ర గన్తవ్యమ్.

సరే, భవానీపురంలో ఎక్కడకు వెళ్ళాలి.

तत्र शिवालयः अस्ति खलु । तत्र गन्तव्यम् ।

తత్ర శివాలయః అస్తి ఖలు. తత్ర గన్తవ్యమ్.

అక్కడ శివాలయము ఉన్నది కదా. అక్కడకు వెళ్ళాలి.

बान्धवानां गृहम् वा ?

బాంధవానాం గృహమ్ వా?

బంధువుల ఇంటికా?

तत्र किं प्रचलति ?

తత్ర కిం ప్రచలతి?

नतु बान्धवानां गृहम् । पूजार्थम् ।

నతు బాంధవానాం గృహమ్. పూజార్థమ్.

మా బంధువుల ఇంటికి. పూజకొరకు.

अद्यकिम् ?

అద్యకిమ్?

ఈరోజు ఏమిటి?

कार्तिक पूर्णिमा खलु ।

కార్తిక పూర్ణిమా ఖలు.

కార్తిక పూర్ణిమ కదా.

एतस्मिन् दिने किं कुर्वन्ति ?

ఏతస్మిన్ దినే కిం కుర్వన్తి?

ఈ రోజున ఏమి చేస్తుంటారు?

संख्यासमये दीप प्रज्वलनं कुर्वन्ति ।

సంఖ్యాసమయే దీప ప్రజ్వలనమ్ కుర్వన్తి.

సంఖ్యాసమయంలో దీపములను వెలిగిస్తారు

कति ? किमर्थम् ?

కతి? కిమర్థమ్?

ఎన్ని? ఎందుకు?

सहस्राणि । शिवप्रीत्यर्थम् ।
సహస్రాణి. శివప్రీత్యర్థమ్.
వేయి. ఈశ్వరుని ప్రీతి కొరకు.

अवरोह ।

అవరోహః.

దిగండి.

पुनः आगच्छति वा ?

పునః ఆగచ్ఛతివా?

మళ్ళీ వస్తారా?

सार्थवादने आगमिष्यामि ।

సార్థవాదనే ఆగమిష్యామి.

అరగంటలో రాగలను.

तर्हि अत्रैव तिष्ठामि ।

తర్హి అత్రైవ తిష్ఠామి.

అయితే ఇక్కడే ఉంటాను.

इदानीं कुत्र गन्तव्यम् ?

ఇదానీం కుత్ర గన్తవ్యమ్?

गृहम् एव ।

గృహమ్ ఏవ.

ఇంటికే.

चत्वारिंशत् रूप्यकाणि स्वीकरोतु ।

చత్వారింశత్ రూప్యకాణి స్వీకరోతు.

నలభై రూపాయలు తీసుకో.

भवतः स्यूतः ।

భవతః స్యూతః.

మీ సంచి.

विस्मृतम् ।

విస్మృతమ్.

మరచిపోయా.

धन्यवादाः । पुनरागच्छामि । साधयामि ।

ధన్యవాదాః. పునరాగచ్ఛామి. సాధయామి.

ధన్యవాదములు. మళ్ళీ వస్తాను. వెళ్ళి వస్తాను.

పదమూడవ రోజు

वित्तकोशे सम्भाषणम् - బ్యాంకులో సంభాషణము

भो: । अन्तः आगन्तुं शक्यते वा ?

భోః అంతః ఆగన్తుమ్ శక్యతేవా?

అయ్యా, లోపలికి రావచ్చునా?

अवश्यम् ? किं आवश्यकम् ?

అవశ్యమ్? కిం ఆవశ్యకమ్?

తప్పకుండా ఏమి కావాలి?

वित्तकोशे धनम् स्थापितुम् ?

విత్తకోశే ధనమ్ స్థాపితుమ్.

బ్యాంకులో ధనము ఉంచుటకు. (వేయుటకు)

किं करणीयम् ? प्रथमं कियत् स्थापितव्यम् ?

కిం కరణీయమ్? ప్రథమం కియత్ స్థాపితవ్యమ్?

ఏమి చెయ్యాలి? మొదట ఎంత వేయాలి?

प्रथमतः पञ्चाशदधिकं व्दिशतं रूप्यकाणि स्थापितव्यम् ।

ప్రథమతః పంచాశదధిక ద్విశత రూప్యకాణి స్థాపితవ్యమ్.

మొదట రెండువందల యాభై రూపాయలు వేయాలి.

तदा पुस्तकं एकं ददाति ।

తదా పుస్తకం ఏకం దదాతి.

అప్పుడు పుస్తకమును ఒకదానిని ఇస్తారు.

प्रतिमासं किञ्चित् स्थापितव्यम् ।

ప్రతిమాసం కించిత్ స్థాపితవ్యమ్.

ప్రతినెల కొంచెం వేయాలి.

किमपि फारम् पूरणीयम् वा ?

కిమపి ఫారమ్ పూరణీయమ్ వా?

ఏమైనా ఫారమ్ పూర్తి చెయ్యాలా?

ममपाश्वे गवाक्षे कर्गजाणि सन्ति । पूरय ।

మమపాశ్వే గవాక్షే కర్గజాణి సన్తి! పూరయ.

నాప్రక్కన కిటికీలో కాగితములు ఉన్నవి. నింపండి.

భానువాసరే అపి వित्तకోశః అస్తివా ?
భానువాసరే అపి విత్తకోశః అస్తివా?
ఆదివారము కూడా బ్యాంకు ఉంటుందా?

అస్తి ।

అస్తి
ఉంటుంది.

కियत् समयः तिष्ठति ?

కియత్ సమయః తిష్ఠతి?
ఎంతసేపు ఉంటుంది?

प्रातः नववादनतः एकवादन पर्यन्तं तिष्ठति ।

ప్రాతః నవవాదనతః ఏకవాదన పర్యంతం తిష్ఠతి.
ఉదయము తొమ్మిది గంటలనుండి ఒంటిగంట వరకు.

औषधानां आपणे - ఔషధానాం ఆపణే - మందుల షాపులో

मम शिरोवेदना अतीव अस्ति । किमपि औषधं ददातु ।

మమ శిరోవేదనా అతీవ అస్తి. కిమపి ఔషధం దదాతు.
నాకు తలనొప్పి ఎక్కువగా ఉన్నది. ఏదైనా మందు ఇవ్వండి.

एतत् स्वीकरोतु । क्षणे गमिष्यति ।

ఎతత్ స్వీకరోతు. క్షణే గమిష్యతి.
ఇది తీసుకోండి. క్షణంలో పోతుంది.

किं गमिष्यति प्राणः वा ?

కిం గమిష్యతి ? ప్రాణః వా?
ఏమి పోతుంది? ప్రాణమా?

किं भौः । तथा सम्भाषणं कुर्वन्ति ?

కిమ్భోః దథా సంభాషణం కుర్వన్తి?
ఏమిటండీ. ఆ విధంగా మాట్లాడుచున్నారు.

वेदनाधिक्यत्वात् ।

వేదనాధి కృత్వాత్.
బాధ ఎక్కువగా ఉన్నందువలన.

एतदौषधं नूतनम् ।

ఎతదౌషధం నూతనమ్.

ఈ మందు కొత్తది.

कथं भवतीति पश्यतु ।

కథం భవతీతి పశ్యతు.

ఎట్లా ఉంటుందో చూడండి.

भौः । मम कटिवेदना अस्ति । एकं स्वीकृतम् ।

భోః! మమ కటి వేదనా అస్తి! ఏకం స్వీకృతమ్.

అయ్యా, నాకు నడుము నొప్పిగా ఉన్నది. ఒకటి వేసుకున్నాను.

समीचीनं प्रयोजनं भविष्यति कियत्काले ।

సమీచీనం ప్రయోజనం భవిష్యతి కియత్కాలే.

మంచి ప్రయోజనము ఉండగలదు కొంచెం సేపటిలోనే.

तर्हि ददातु ।

తర్హి దదాతు

అయితే ఇవ్వండి.

कियत् मूल्यम् ?

కియత్ మూల్యమ్?

వెల ఎంత?

त्रीणि रूप्यकाणि ।

త్రీణి రూప్యకాణి.

మూడు రూపాయలు.

स्वीकरोतु ।

స్వీకరోతు.

తీసుకోండి.

**वरत्राणां आपणे सम्भाषणम्
వస్త్రాణాం ఆపణే సంభాషణమ్ - బట్టలకొట్టులో సంభాషణ**

अतीव समीचीनं नूतनं शाटिकां दर्शयतु ।

అతీవ సమీచీనం నూతనం శాటికాం దర్శయతు.

మిక్కిలి మంచి క్రొత్త వెరైటీ చీరను చూపించండి.

कीदृशी शाटिका ?

क्रीदृशी शाटिका ?

ఎటువంటి చీర ?

मैसूर शिल्क शाटिका ।

మైసూర్ శిల్క్ శాటికా.

మైసూరు శిల్కు చీర.

अत्र आगच्छतु ।

అత్ర ఆగచ్చతు.

ఇక్కడకు రండి.

प्रदर्शनार्थं पेटिकायां स्थापितं यत् तत् ददातु ।

ప్రదర్శనార్థం పేటికాయాం స్థాపితం యత్ తత్ దదాతు.

అందరు చూడటానికి షోకేస్ లో ఏది ఉంచారో దాన్ని ఇవ్వండి.

तत् अतीव नूतनम् ।

తత్ అతీవ నూతనమ్

అది మిక్కిలి క్రొత్తది.

मूल्यम् कियत् ?

మూల్యమ్ కియత్ ?

వెల ఎంత ?

पञ्चशत रूप्यकाणि ।

పంచశత రూప్యకాణి.

ఐదు వందల రూపాయలు.

मूल्यं किञ्चित् अधिकं वर्तते ।

మూల్యం కించిత్ అధికం వర్తతే.

వెల కొంచెము ఎక్కువగా ఉన్నట్లుందే.

अधिकं न ।

అధికమ్ న.

ఎక్కువకాదు.

चतुश्शत रूप्यकाणि दास्यामि ।

చతుశ్శత రూప్యకాణి దాస్యామి.

నాలుగువందల రూపాయలు ఇవ్వగలను.

इतोऽपि पञ्चाशत् रूप्यकाणां चेत् दास्यामि ।

ఇతోపి పంచాశత్ రూప్యకాణాం చేత్ దాస్యామి.

ఇంకను యాభై రూపాయలకు ఐతే ఇవ్వగలను.

पञ्चादशाधिक चतुश्शत रूप्यकाणि स्वीकरोतु । शाटिकां ददातु । चोलः अपि दर्शय ।

పంచదశాధిక చతుశ్శత రూప్యకాణి స్వీకరోతు. శాటికాం దదాతు. చోలః అపి దర్శయ. నాలుగువందలయాభై రూపాయలు తీసుకోండి. చీర ఇవ్వండి. జాకెట్ కూడా చూపించండి.

चोलः कियत् ?

చోలః కియత్?

జాకెట్ ఎంత?

पञ्चदश रूप्यकाणि ।

పంచదశ రూప్యకాణి.

యాభై రూపాయలు.

फाल् अपि ददातु ।

ఫాల్ అపి దదాతు.

ఫాల్ కూడ ఇవ్వు.

तस्य मूल्यं कियत् ?

తస్య మూల్యం కియత్?

దాని వెల ఎంత?

नवरूप्यकाणि ।

నవ రూప్యకాణి.

తొమ్మిది రూపాయలు.

अन्तर्निचोलः अस्तिवा ?

అంతర్నిచోలః అస్తివా?

లోపలి లంగా ఉన్నదా?

अस्ति । पञ्च अधिक सप्ततिः ।

అస్తి. పంచ అధిక సప్తతిః.

ఉన్నది. దెబ్బై ఐదు రూపాయలు.

ददातु । आवश्यकं खलु ।

దదాతు. అవశ్యకం ఖలు.

ఇవ్వు. తప్పదు కదా.

भोजनशालायां सम्भाषणम्

భోజనశాలాయాం సంభాషణమ్ - హోటలులో సంభాషణ

किं किं सन्ति ?

కిం కిం సన్తి?

ఏమి ఏమి ఉన్నవి?

किमर्थम् ?

కిమర్థమ్?

ఎందుకొకటి?

पातुं, खादितुं च ।

పాతుం, ఖాదితుం చ.

(త్రాగుటకు, తినుటకు కూడా.

भोजनं वा, अल्पाहारः वा ?

భోజనంవా, అల్పాహారః వా?

భోజనమా, అల్పాహారమా?

अल्पाहारः एव ।

అల్పాహారః ఏవ.

అల్పాహారమే.

किम् दातव्यम् ?

కిమ్ దాతవ్యమ్?

ఏమి ఇవ్వాలి?

किं अस्ति ?

కిం అస్తి?

ఏమి ఉన్నది?

इङ्गली, दोशः, चपाती इत्यातयः ।

ఇడ్లీ, దోశః, చపాతీ ఇత్యాదయః.

ఇడి, దోశ, చపాతి మొదలైనవి.

दोशः, चपातीच आनय ।

దోశః, చపాతీంచ ఆనయన.

దోశ, చపాతి కూడ తీసుకొనిరా.

काफीं अपि ।

కాఫీం అపి.

కాఫీ కూడా.

मूल्यम् किपत् ?

మూల్యం కిపత్?

వెల ఎంత?

सप्तदश रूप्यकाणि ।

సప్తదశ రూప్యకాణి.

పదిహేడు రూపాయలు.

परिवर्तनम् नास्ति । विंशति रूप्यकाणि । स्वीकरोतु । परिवर्तनं भवान् स्वीकरोतु ।

పరివర్తనమ్ నాస్తి. వింశతి రూప్యకాణి స్వీకరోతు. పరివర్తనమ్ భవాన్ స్వీకరోతు.

చిల్లరలేదు. ఇరవైరూపాయలు తీసుకో. చిల్లర నీవు తీసుకో.

धन्यवादाः भोः ।

ధన్యవాదాః భోః.

ధన్యవాదలములయ్యా.

పథ్నాలుగవ రోజు

మిత్రస్య పత్రమ్ - మిత్రస్య పత్రమ్ - స్నేహితునికి లేఖ

విజయవాటికా

1-6-2002

లేఖక:

యమ్. లక్ష్మి,

దుర్గాపురం, విజయవాడ.

ప్రియ మిత్రస్య,

అహం కుశలీ । భవాతీ అపి కుశలిని ఇతి మన్యే । గత సప్తాహే మమ బాన్ధవీనాం గృహే ఉపనయన మహోత్సవః అభవత్ । తదా భాగ్యనగరం గతవతి । అనంతరం మాతృలేన సహ యాదగిరి క్షేత్రం దర్శితుం గతవతి । తత్రతః వరంగల్ ఆగత్య దర్బార్, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయః చదృశ్యవతి । అస్మాకం సప్తాహ పర్యంతం విరామః అస్తి । అవకాశః అస్తి చైత్ ఆగచ్ఛతు । సర్వేషాం అపృచ్ఛమ్ ఇతి వదతు ।

భవత్యా: మిత్రమ్,

యమ్. లక్ష్మి.

స్వీకర్తా:

డి.పావని,

అరణ్డల్పేట, గర్తపురి - 4.

విజయవాటికా,

1-6-2002.

ప్రాసినవారు:

యమ్. లక్ష్మి,

దుర్గాపురం,

విజయవాడ.

ప్రియమైన స్నేహితురాలికి,

నేను క్షేమము. నీవు కూడ క్షేమమేనని తెలుస్తున్నాను. పోయినవారము మా బంధువుల ఇంటిలో ఉపనయనమహోత్సవము జరిగినది. అప్పుడు భాగ్యనగరమునకు వెళ్ళాను. తరువాత మేనమామతో కలిసి యాదగిరి క్షేత్రమునకు చూచుటకు వెళ్ళాను. అక్కడినుండి వరంగల్ కి వచ్చి కోట, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయము కూడ చూశాను. మాకు ఇంకొక వారము రోజులు శలవులు ఉన్నవి. అవకాశము ఉన్నచో రావలసినది. అందరిని అడిగినట్లు చెప్పు.

నీ స్నేహితురాలు,

యమ్. లక్ష్మి.

తీసుకొనువారు:

డి.పావని,

అరణ్డల్పేట, గుంటూరు - 4.

గంతవ్య ప్రదేశ:-
మిత్ర మార్కెటింగ్ వ్యవస్థా,
కోత్తపేట,
విజయవాడ - 2.

భో: ।

మమ నామ ప్రాసాద: । అహం వార్తాపత్రికా యాం భవత: కార్యాలయస్య ప్రకటనమేకం దృష్టవాన్ ।
భవత: కార్యాలయే నిర్వాహక పదవి రిక్తం అస్తి ఇతిజానే । అహం యమ్ బి.ఎ. కృతవాన్ ।
కంప్యూటర్ అనుభవ: అస్తి । కేంద్రీయ వ్యవస్థా యాం పంచవర్షపర్యంతం కార్య నిర్వహణం కృతమ్ ।
తస్మాత్ భవత: కార్యాలయే అపి కిञ్చిత్ అవకాశ: ప్రదాస్యతు । అతీవ కార్యదీక్షయా
కార్యనిర్వహణం కరిష్యామి ఇతి వచనం దాస్యామి । మమ సమ్బంధ విషయవివరణం అపి ప్రేషయామి ।

ఎవమ్
ప్రసాద:

మమ సంకేత:
ఎ. ప్రసాద:
24-9-24, రామానగరమ్, విజయవాడ - 3.

విజయవాడ,
2-7-2002.

చేరవలసిన చోటు:-
మిత్ర మయార్కెటింగ్ వ్యవస్థా,
కోత్తపేట,
విజయవాడ - 1.
అయ్యా!

నా పేరు ప్రసాదు. నేను వార్తాపత్రికలో మీ కార్యాలయ ప్రకటన ఒకటి చూశాను. మీ
కార్యాలయమునందు నిర్వాహకుని పదవి ఖాళీగా ఉన్నదని తెలుసుకున్నాను. నేను ఎం.బి.ఎ.
చేశాను. కంప్యూటర్లో అనుభవము ఉన్నది. కేంద్రీయ వ్యవస్థలో ఐదు సంవత్సరముల
అనుభవము ఉన్నది. అందువలన మీ కార్యాలయమునందు కూడా కొంచెము అవకాశమును
కల్పించగలరు. మిక్కిలి కార్యదీక్షతో కార్యనిర్వహణము చేయగలనని మాట ఇవ్వగలను. నాకు
సంబంధించిన విషయ వివరణను కూడ పంపుచున్నాను.

ఇట్లు
ప్రసాదు.

నా చిరునామా:
ఎ. ప్రసాద్,
24-9-24, రామానగరం, విజయవాడ - 3.

సంస్కృతం నేర్చుకుందాం

అస్మాకం దేశ: - అస్మాకం దేశ: - మన దేశము

అస్మాకం జాతీయ పతాక: త్రివర్ణపతాక: ।

మన జాతీయ పతాకము త్రివర్ణపతాకము.

పతాకే ఉపరి కాషయ: మధ్యే శ్వేత: అధ: హరిత వర్ణాని, పతాక మధ్యభాగే చతుర్వింశతి పత్రసహిత ధర్మచక్రం అపి చ సంతి । పతాకే ధర్మచక్ర: నీలవర్ణే వర్తతే ।

పతాకమునకు పైన కాషాయరంగు, మధ్యలో తెలుపు, క్రింద ఆకుపచ్చ రంగులు, మధ్య భాగమునందు ఇరువది నాలుగు ఆకులతో కూడిన ధర్మచక్రము నీలరంగులోను ఉన్నవి.

అస్మాకం జాతీయ గీతమ్	-	జనగణమన
మన జాతీయ గీతము	-	జనగణమన
అస్మాకం జాతీయ గానమ్	-	వందేమాతరమ్
మన జాతీయ గానము	-	వందేమాతరమ్
అస్మాకం జాతీయ విహగ్డ:	-	మయూర:
మన జాతీయ పక్షి	-	నెమలి
అస్మాకం జాతీయ మృగ:	-	వ్యాఘ్ర:
మన జాతీయ మృగము	-	పులి
అస్మాకం జాతీయ పుష్పమ్	-	కమలమ్
మన జాతీయ పుష్పము	-	తామర
అస్మాకం జాతీయ చిహ్న:	-	అశోక చక్ర:
మన జాతీయ చిహ్నము	-	అశోకచక్రము
అస్మాకం అధికార భాషా	-	హిందీ
మన జాతీయ భాష	-	హిందీ

అస్మాకం ఉత్సవ: - అస్మాకం ఉత్సవ: - మన పండుగలు విరామ దివసా: - విరామ దినం: - శ్రేణు దినములు

శయనైకాదశి:	శయనైకాదశి	తొలి ఏకాదశి
వరలక్ష్మీ వ్రత:	వరలక్ష్మీ వ్రత:	వరలక్ష్మీ వ్రతము
వినాయక చతుర్థి:	వినాయక చతుర్థి	వినాయక చవితి
నవరాత్రుత్సవ:	నవరాత్రుత్సవ:	నవరాత్రి ఉత్సవము, దసరా
దీపావలి:	దీపావలి:	దీపావళి
సకలక్షాంతి:	సంక్రాంతి:	సంక్రాంతి
మహా శివరాత్రి:	మహా శివరాత్రి:	మహాశివరాత్రి
యుగాది:	యుగాది:	ఉగాది
శ్రీరామనవమీ	శ్రీరామ నవమీ	శ్రీరామనవమి
శ్రీకృష్ణాష్టమీ	శ్రీ కృష్ణాష్టమీ	శ్రీ కృష్ణాష్టమి

పదిహేనవ రోజు

అన్యాని సంస్కృత పదాని - అన్యని సంస్కృత పదాని ఇతర సంస్కృత పదములు

అక్ష:	అక్ష:	గవ్య
వాదకా:	వాదకా:	మేళగాళ్ళు
సుఖాసనమ్	సుఖాసనమ్	పడకకుర్చీ
త్రిపాదీ	త్రిపాదీ	టీపాయి
కపాటिका	కపాటికా	బీరువా
దंशिका	దంశికా	పటకార
हैमिका	హైమికా	క్రీము
मिश्रकम्	మిశ్రకమ్	మిక్సీ
ध्वनिमुद्रिका	ధ్వనిముద్రికా	క్యాసెట్
भ्राष्ट्रम्	భ్రాష్ట్రమ్	మూకుడు
ईलीलवित्रम्	ఈలీలవిత్రమ్	కత్తిపీట
लवित्रम्	లవిత్రమ్	కొడవలి
मुसल:	ముసల:	రోకలి
बाष्पस्थाली	బాష్పస్థాలీ	కుక్కరు
निचोल:	నిచోల:	గౌను
ऊर्णिका	ఊర్ణికా	మఫ్లర్
ऊरुकम्	ఊరుకమ్	ప్యాంటు
अथोरुकम्	అథోరుకమ్	నిక్కరు
आच्छादनी	ఆచ్ఛాదనీ	దుప్పటి
युतकम्	యుతకమ్	చొక్కా
अन्तर्युतकम्	అన్తర్యుతకమ్	బనియను
कटिपट्टः	కటిపట్ట:	బెల్టు
स्वेदकम्	స్వేదకమ్	స్వెట్టరు
उपधानम्	ఉపధానమ్	దిండు
चाय्चूर्णम्	చాయ్ చూర్ణమ్	టీపొడి
काफीचूर्णम्	కాఫీ చూర్ణమ్	కాఫీపొడి
दन्तचूर्णम्	దంతచూర్ణమ్	ఒక్కపొడి
उपनेत्रम्	ఉపనేత్రమ్	కళ్ళజోడు
कूपी	కూపీ	సీసా

ట్టరికా
 అగ్నిశలాకా
 అగ్నిపేటికా
 కవడణమ్
 వనితాస్యూతః
 గోణి
 యానపేటికా
 నలికా
 సువాసకమ్
 కజ్జలమ్
 స్నానఫేనకమ్
 వస్త్రఫేనకమ్
 దంతకూర్చః
 చపకః
 రజ్జుః
 ముద్గరః
 రన్ధ్రికా
 సమపత్రమ్
 పిహితపత్రమ్
 సందంశికా
 పర్ణమ్
 క్షురః
 వర్ణలేఖిని
 కూర్చ
 చమసః
 వెల్లనీ
 కర్గజమ్
 విద్యుత్కోశః
 సిక్తవర్తికా
 అంతర్తేశీయ పత్రమ్
 క్షురపత్రమ్
 పత్రసూచీ
 మానపటృకా
 పునఃపూర్ణి
 యోజిని
 కాష్టచుల్లీ

ఛురికా
 అగ్నిశలాకా
 అగ్నిపేటికా
 కంకణమ్
 వనితాస్యూతః
 గోణీ
 యానపేటికా
 నలికా
 సువాసకమ్
 కజ్జలమ్
 స్నానఫేనకమ్
 వస్త్రఫేనకమ్
 దంతకూర్చః
 చపకః
 రజ్జుః
 ముద్గరః
 రంధ్రికా
 సమపత్రమ్
 పిహితపత్రమ్
 సందంశికా
 పర్ణమ్
 క్షురః
 వర్ణలేఖిని
 కూర్చః
 చమసః
 వెల్లనీ
 కర్గజమ్
 విద్యుత్కోశః
 సిక్తవర్తికా
 అంతర్తేశీయ పత్రమ్
 క్షురపత్రమ్
 పత్రసూచీ
 మానపటృకా
 పునఃపూర్ణి
 యోజిని
 కాష్టచుల్లీ

కత్తి
 అగ్నిపుల్ల
 అగ్నిపెట్టె
 గాజు
 చేతిసంచి (Handbag)
 గోనసంచి
 సూట్ కేస్
 పంపు
 పొడరు
 కాటుక
 సబ్బు
 బట్టలసబ్బు
 టూత్ బ్రష్
 గ్లాసు
 త్రాడు
 సుత్తి
 చిల్లులమిషను
 కార్డు
 ఎన్వలప్
 క్లిప్పు
 ఆకు
 రేజర్
 స్కెచ్ పెన్
 బ్రష్
 చెంచా
 అప్పడాలకర్ర
 కాగితము
 బ్యాటరీ
 క్యాండిల్
 ఇనలాండ్ కవర్
 బ్లేడు
 గుండుసూది
 స్నేలు
 రీఫిల్
 స్టాప్యలర్
 కట్టెలపొయ్యి

నిధానికా
 మశకనివారకమ్
 దినదర్శికా
 ఉద్దానకమ్
 పాదస్యూతః
 గోలదీపః
 పృథుకాః
 నిర్యాసః
 యన్త్రసూచీ
 చపకాధానీ
 కరణడకః
 నేయదీపః
 మాపనపర్టికా
 సజ్చికా
 దణ్డదీపః
 శిరస్త్రమ్
 కేశసూచీ
 గంధవర్తికా
 ఫుఫ్ఫుసః
 యకృత్
 ఖల్వాట
 ముణ్డితశిరః
 కపాలః
 అస్థి
 గుల్ఫః
 ముష్టిః
 వేష్టిః
 ప్రొఞ్ఞః
 సమీకరః
 కంఞ్చుకః
 చిత్రవేష్టిః
 అంజలః
 పాదాంశుకమ్
 తాయకమ్
 కలకడః
 కాంజీ

నిధానికా
 మశకనివారకమ్
 దినదర్శికా
 ఉద్దానకమ్
 పాదస్యూతః
 గోలదీపః
 పృథుకాః
 నిర్యాసః
 యన్త్రసూచీ
 చపకాధానీ
 కరణడకః
 నేయదీపః
 మాసనపర్టికా
 సంచికా
 దణ్డదీపః
 శిరస్త్రమ్
 కేశసూచీ
 గంధవర్తికా
 ఫుఫ్ఫుసః
 యకృత్
 ఖల్వాట
 ముండితశిరః
 కపాలః
 అస్థి
 గుల్ఫః
 ముష్టిః
 వేష్టిః
 ప్రొంఞః
 సమీకరః
 కంచుకః
 చిత్రవేష్టిః
 అంచలః
 పాదాంకుశమ్
 తాయకమ్
 కలంకః
 కాంచీ

త్రే
 జెట్
 క్యాలెండరు
 వ్యంగర్
 మేజోడు
 బల్బు
 అటుకులు
 జిగురు (గమ్)
 మిషనుసూది
 సాసరు
 డబ్బా
 లాంతరు
 టేప్
 ఫైల్
 ట్యూబ్‌లైట్
 టోపీ
 ప్రక్కపిన్ను
 అగరువత్తి
 ఊపిరితిత్తులు
 కాలేయము
 బట్టతల
 గుండు
 పుట్టె
 ఎముక
 మడమసీల
 పిడికిలి
 పంచె
 తుండు
 విస్త్రీపెట్టె
 జాకెట్
 లుంగీ
 కొంగు
 పైజమా
 తాయెత్తు
 మచ్చ
 వడ్డాణము

త్రికా
 రగడవల్లి
 మశకజాలః
 మృద్దీపః
 సూచికా
 ఆనాయయతి
 కర్తా
 లోకః
 ఆనాయ్య
 శ్వయతి
 ధవలాయతే
 స్విచ్చతి
 పటపటాయతే
 వయతి
 ఉన్మూలయతి
 తపామి
 ఉహతి
 ఆహవాపయతి
 కత్రి
 ఉభ్యయ
 దాపయంతి
 ఉదశవ్యతి
 ప్రభాతి
 వ్యయతి
 విధ్యతి
 కుంఠతి
 తేజతి
 ఉత్పాటయతి
 అక్రేష్యమ
 విదాయామి
 విభజ్య
 మాదృశః
 త్వాదృశః
 తాదృశః
 మహానసమ్
 జయతి

త్రికా
 రంగవల్లి
 మశకజాలః
 మృద్దీపః
 సూచికా
 ఆనాయయతి
 కర్తా
 లోకః
 ఆనాయ్య
 శ్వయతి
 ధవలాయతే
 స్విచ్చతి
 పటపటాయతే
 వయతి
 ఉన్మూలయతి
 తపామి
 ఉహతి
 ఆహవాపయతి
 కత్రి
 ఉభ్యయ
 దాపయంతి
 ఉదశవ్యతి
 ప్రభాతి
 వ్యయయతి
 విధ్యతి
 కుంఠతి
 తేజతి
 ఉత్పాటయతి
 అక్రేష్యమ
 విదాయామి
 విభజ్య
 మాదృశః
 త్వాదృశః
 తాదృశః
 మహానసమ్
 జయతి

గిలక
 ముగ్గు
 దోమతెర
 ప్రమిద
 పిన్నీసు
 తెప్పించుచున్నాడు
 చేయువాడు
 లోకము
 తెప్పించి
 వ్రాయుచున్నది
 తెల్లబడుచున్నాడు
 చెమర్చుచున్నది
 పటపటలాడించుచున్నాడు
 నేయుచున్నాడు
 పెల్లగించుచున్నాను
 కాయుచున్నాను
 ఊహించుచున్నది
 పిలిపించుచున్నది
 చేయునది
 పుట్టి
 ఇప్పించుచున్నారు
 ఉబ్బుచున్నది
 తెల్లవారుచున్నది
 ఖర్చుపెట్టుచున్నాడు
 వేధించుచున్నది
 మొక్కపోవుచున్నది
 పదునుపెట్టుచున్నాడు
 పీకుచున్నాడు
 మేలుకొన్నయెడల
 చీల్చుచున్నాను
 విభజించి
 నావంటివాడు
 నీవంటివాడు
 అటువంటివాడు
 వంట ఇల్లు
 గెలుచుచున్నది

ధ్యామి
 సాన్తవయతి
 విస్మరతి
 పేషయతి
 సేవే
 స్నాహి
 విరమ్య
 అస్మాదృశః
 యుష్మాదృశః
 విశ్రామ్యతి
 ప్రస్ఫోటతి
 క్రందతి
 స్మరంతి
 లాలయతి
 ఉత్పతతి
 పేటతి
 మాపయతి
 లిమ్పతి
 యాపయతి
 పురతః
 వ్యాఖ్యాతి
 ప్రసాదయతి
 ష్టీవతి
 మోచయామి
 యాహి
 చలయతి
 సంకుచతి
 అపహరతి
 దలతి
 మాతి
 భాతి
 గాలయతి
 గర్వతి
 లోటతి
 ప్రస్థాపయతి
 సిञ్చామః

ధ్యామి
 సాన్తవయతి
 విస్మరతి
 పేషయతి
 సేవే
 స్నాహి
 విరమ్య
 అస్మాదృశః
 యుష్మాదృశః
 విశ్రామ్యతి
 ప్రస్ఫోటతి
 క్రందతి
 స్మరంతి
 లాలయతి
 ఉత్పతతి
 పేటతి
 మాపయతి
 లిమ్పతి
 యాపయతి
 పురతః
 వ్యాఖ్యాతి
 ప్రసాదయతి
 ష్టీవతి
 మోచయామి
 యాహి
 చలయతి
 సంకుచతి
 అపహరతి
 దలతి
 మాతి
 భాతి
 గాలయతి
 గర్వతి
 లోటతి
 ప్రస్థాపయతి
 సిञ్చామః

ధ్యానించుచున్నాను
 ఓదార్చుచున్నది
 మరచిపోవుచున్నాను
 పిసుకుచున్నాడు
 సేవించుచున్నాము
 స్నానము చేయుము
 చాలించి
 మావంటివాడు
 మీవంటివాడు
 విశ్రమించుచున్నది
 చెరుగుచున్నాడు
 ఏడ్చుచున్నది
 తలచుచున్నారు
 బుజ్జగించుచున్నాడు
 ఎగురుచున్నది
 అల్లుచున్నాడు
 కొలిపించుచున్నాడు
 పూయుచున్నాడు
 వంపుచున్నాడు
 ముందుగా
 వ్యాఖ్యానముచేయుచున్నాడు
 బతిమాలుచున్నాడు
 ఉమ్మినేయుచున్నాడు
 విడిపించుచున్నాను
 వెళ్ళుము
 జల్లించుచున్నది
 ముడుచుకొనుచున్నది
 అపహరించుచున్నాడు
 పగులుచున్నది
 కొలుచు, ఇముడ్చుచున్నాడు
 ప్రకాశించుచున్నాడు
 గాలించుచున్నాడు
 గర్వపడుచున్నాడు
 కెలుకుచున్నాడు
 పయనముచేయుచున్నాడు
 తడుపుచున్నాము

భవితవ్యమ్
 లాజతి
 పరిష్కరోతి
 శ్రామ్యతి
 అవహంతి
 క్రీత్వా
 యథాకాలమ్
 వృణాతి
 లేప్యతి
 మధితః
 గోధనమ్
 అకృత్వా
 సులభః
 ప్రసాధయతి
 మార్గాయతి
 మధుపటలమ్
 సేత్స్యతి
 లవిత్రా
 పోషితుం
 అశిష్యతి
 గ్రహీతుమ్
 పుంఖః
 సాన్ద్రః
 విశ్వాసయతి
 శామ్యతి
 చినోతి
 గలతి
 శమయతి
 పఠయమానః
 గమనమ్
 ఆగమనమ్
 కరణమ్
 ధావనం
 ప్రవేశనమ్
 యావజ్జీవమ్
 స్థలమ్

భవితవ్యమ్
 లాజతి
 పరిష్కరోతి
 శ్రామ్యతి
 అవహంతి
 క్రీత్వా
 యథాకాలమ్
 వృణాతి
 లేప్యతి
 మధితః
 గోధనమ్
 అకృత్వా
 సులభః
 ప్రసాధయతి
 మార్గాయతి
 మధుపటలమ్
 సేత్స్యతి
 లవిత్రా
 పోషితుం
 అశిష్యతి
 గ్రహీతుమ్
 పుంఖః
 సాన్ద్రః
 విశ్వాసయతి
 శామ్యతి
 చినోతి
 గలతి
 శమయతి
 పఠయమానః
 గమనమ్
 ఆగమనమ్
 కరణమ్
 ధావనం
 ప్రవేశనమ్
 యావజ్జీవమ్
 స్థలమ్

కావలసిన, కాదగిన, ఉండవలసిన
 పేలాలు వేగించుచున్నది
 పరిష్కరించుచున్నాడు
 అలయుచున్నాడు
 దంపుచున్నాడు
 కొని
 వేశతప్పకుండ
 వరించుచున్నాడు
 అంటుకొనును
 చిలుకబడవలసినది
 ఆవులమంద
 చేయకుండ
 దొరుకునది
 చిక్కుతీయుచున్నాడు
 వెదకుచున్నాడు
 తేనెతుట్టు
 నెలవేరగలదు
 కోసి
 పెంచుటకు
 తినును
 పుచ్చుకొనుటకు
 పిడి
 దట్టమైనది
 నమ్మించుచున్నాడు
 తగ్గిపోవుచున్నది
 ప్రోగుచేయుచున్నాడు
 జారుచున్నాడు
 ఆర్పుచున్నాడు
 చదువబడుచున్న
 వెళ్ళుట
 వచ్చుట
 చేయుట
 పరుగెత్తుట
 ప్రవేశపెట్టుట
 బ్రతికినంతవరకు
 చోటు

व्यज्ञापयत्
 रोहति
 समावेश्य
 रमणीयः
 लम्बते
 निष्पीडयति
 प्रासारयत्
 आरोपयति
 यथाकथंवा
 प्रथमतः
 समाचारः, वृत्तान्तः
 आज्ञापनम्
 रूढा.
 समावेष्टुम्
 आगामि
 प्राकाशत
 समकल्पयत्
 अन्वधावत्
 संदिशति
 मूढत्वम्
 तृट्यति
 ज्वालयति
 अपेक्षते
 जायते
 कुप्यति
 अपराधः
 उन्मत्तः
 कल्पयति
 अन्वगच्छत्
 आक्षिपति
 उद्दिशति
 दारिद्र्यम्
 भ्रामयति
 स्तम्भः
 नूतनः
 आरभते

వ్యజ్ఞాపయత్
 రోహతి
 సమావేశ్య
 రమణీయః
 లమ్బతే
 నిష్పీడయతి
 ప్రాసారయత్
 ఆరోపయతి
 యథాకథంవా
 ప్రథమతః
 సమాచారః, వృత్తాంతః
 ఆజ్ఞాపనమ్
 రూఢా
 సమావేష్టుమ్
 ఆగామి
 ప్రాకాశత
 సమకల్పయత్
 అన్వధావత్
 సందిశతి
 మూఢత్వమ్
 తృట్యతి
 జ్వాలయతి
 అపేక్షతే
 జాయతే
 కుప్యతి
 అపరాధః
 ఉన్మత్తః
 కల్పయతి
 అన్వగచ్ఛత్
 ఆక్షిపతి
 ఉద్దిశతి
 దారిద్ర్యమ్
 భ్రామయతి
 స్తంభః
 నూతనః
 ఆరభతే

మనవిచేసికొనెను
 మొలుచుచున్నది
 చేర్చి
 చక్కనివాడు
 ప్రేలాడును
 పిండుచున్నాడు
 పరచెను, చాచెను
 ఎక్కించుచున్నాడు
 ఏదోవిధంగా
 ముందుగా
 సంగతి
 ఆజ్ఞాపించుట
 మొలిచి
 చేరుటకు
 రాబోవు
 ప్రకాశించెను
 సంకల్పించెను
 వెంటపరుగెత్తెను
 కబురుపంపుచున్నాడు
 అజ్ఞానము
 తెగుచున్నది
 వెలిగించుచున్నాడు
 కోరుకొనుచున్నాడు
 పుట్టుచున్నాడు
 కోప్పడుచున్నాడు
 తప్పు
 పిచ్చివాడు
 ఏర్పరచుచున్నాడు
 వెంబడించెను
 ఆక్షేపించుచున్నాడు
 ఉద్దేశించుచున్నాడు
 దరిద్రము, పేదరికము
 త్రిప్పుచున్నాడు
 స్తంభము
 క్రొత్తవాడు
 ఆరంభించుచున్నాడు

తావన్మాత్రేణైవ
 డోలాయతే
 ఛేదితః
 ఉద్ధాటయతి
 చలచిత్తః
 బధ్నాతి
 ఆశా
 చాకచక్యమ్
 వర్ణయతి
 స్వతః
 అజానీమ
 లగతి
 పుష్పాతి
 లవిష్యతి
 విక్రీయ
 జానంతి
 పీతః
 అనుపదమ్
 అవస్థా
 భేదయతి
 నాథః
 అజానాత్
 అర్కః
 నిఖనతి
 క్రేష్యతి
 గృహ్ణాతి
 గృహీత్వా
 దంతఫేనః
 ఉత్పీఠికా
 ప్రధానాధ్యాపకః
 ఈషత్
 వ్దిః
 చతుఃకృత్వః
 గడ్గాలయః
 యథేష్టమ్
 క్రమశః

తావన్మాత్రేణైవ
 డోలాయతే
 ఛేదితః
 ఉద్ధాటయతి
 చలచిత్తః
 బధ్నాతి
 ఆశా
 చాకచక్యమ్
 వర్ణయతి
 స్వతః
 అజానీమ
 లగతి
 పుష్పాతి
 లవిష్యతి
 విక్రీయ
 జానంతి
 పీతః
 అనుపదమ్
 అవస్థా
 భేదయతి
 నాథః
 అజానాత్
 అర్కః
 నిఖనతి
 క్రేష్యతి
 గృహ్ణాతి
 గృహీత్వా
 దంతఫేనః
 ఉత్పీఠికా
 ప్రధానాధ్యాపకః
 ఈషత్
 ద్విః
 చతుఃకృత్వః
 గంగాలయః
 యథేష్టమ్
 క్రమశః

అంత మాత్రమునకే
 ఊగుచున్నాడు
 కోయబడిన
 తెరుచుచున్నాడు
 చపలచిత్తుడు
 కట్టుచున్నాడు
 ఆశ
 చురుకుదనము
 వర్ణించుచున్నాడు
 తనకుతానుగా
 తెలుసుకొంటిమి
 తగులుచున్నది
 పెంచుచున్నాడు, పోషించుచున్నాడు
 కోయగలడు
 అమ్మి
 తెలుసుకొనుచున్నారు
 త్రాగబడిన
 వెంటనే
 అవస్థ
 బ్రద్దలుగొట్టుచున్నాడు
 భర్త, ప్రభువు
 తెలుసుకొనెను
 వంటచెఱకు
 ప్రాతుచున్నాడు
 కొనగలడు
 తీసుకొను, పట్టుకొనుచున్నాడు
 పుచ్చుకొని
 పేస్తు
 మేజాబల్ల
 హెడ్ మాస్టరు
 కొంచెము
 రెండుసార్లు
 నాలుగుసార్లు
 గంగాశము
 ఇష్టమువచ్చినట్లు
 వరుసగా

మూర్ఖ:	మూర్ఖ:	మూర్ఖుడు
ఆతప:	ఆతప:	ఎండ
ఆదికం	ఆదికమ్	మొదలైనవి
దీర్ఘపీఠికా	దీర్ఘపీఠికా	బెంచీ
ధూమ్ర:	ధూమ్ర:	పొగ
వ్యసనమ్	వ్యసనమ్	వ్యసనము
ఏకవారమ్	ఏకవారమ్	ఒకసారి
త్రి:	త్రి:	మూడుసార్లు
వ్దారమ్	ద్వారమ్	వాకిలి
పङ్క:	పంక:	బురద
పురోహిత:	పురోహిత:	పురోహితుడు
మూఢ:	మూఢ:	తెలివితక్కువవాడు
అభావ:	అభావ:	లేకపోవుట
దృఢమ్	దృఢమ్	గట్టిది
మహిష:	మహిష:	దున్నపోతు
బ్రధిర:	బధిర:	చెవిటివాడు
పగ్డు:	పంగు:	కుంటివాడు
కాణ:	కాణ:	గ్రుడ్డివాడు
మూక:	మూక:	మూగవాడు
శుష్క:	శుష్క:	ఎండిన
అञ్జలిమాత్రమ్	అంజలిమాత్రమ్	దోసెడు
నిర్భయమ్	నిర్భయమ్	భయములేకుండ
మన్థనమ్	మన్థనమ్	చిలుకుట
గ్రన్థి:	గ్రన్థి:	ముడి
వ్రణ:	వ్రణ:	కురుపు
ద్రమ్మ:	ద్రమ్మ:	దమ్మిడీ
ప్రస్థ:	ప్రస్థ:	తూము
బధాన	బధాన	కట్టుము
చతుర:	చతుర:	నేర్పరి
నిపుణ:	నిపుణ:	నేర్పరి
ఆధిక్యమ్	ఆధిక్యమ్	గొప్పదనము
ఆద్ర:	ఆద్ర:	తడిసిన
ధ్వాంతమ్	ధ్వాంతమ్	కటికచీకటి
చంద్రికా	చంద్రికా	వెన్నెల
ప్రహర:	ప్రహర:	దెబ్బ

పామా	పామా	గజ్జి
దుర్లభః	దుర్లభః	దారకనిది
ఆణకః	ఆణకః	అణా
మానికా	మానికా	మానిక
రిక్తః	రిక్తః	వట్టి
ప్రమాదః	ప్రమాదః	పొరపాటు
బంధనమ్	బంధనమ్	కట్టుబాటు
దలమ్	దలమ్	బ్రద్ద
త్వదీయః	త్వదీయః	నీవాడు
శలాటః	శలాటుః	కాయ
తున్దిలః	తున్దిలః	పొట్టకలవాడు
కపిలా	కపిలా	నల్లఆవు
కారావరణమ్	కారావరణమ్	బందెలదొడ్డి
శపథః	శపథః	ఒట్టు
తన్త్రోవార్తా	తన్త్రోవార్తా	తెలిగ్రాము
రేఖా	రేఖా	గీత
దుషికా	దుషికా	పుసి
ఘాణా	ఘాణా	గానుగ
మదీయః	మదీయః	నావాడు
మునిః	మునిః	ముని
పిण्याకః	పిण्याకః	తెలకపిండి
స్థౌల్యమ్	స్థౌల్యమ్	లావు
బృహణమ్	బృహణమ్	ఘంకారము
అభియోగః	అభియోగః	వ్యాజ్యము
నిధిః	నిధిః	బ్యాంకు
పూయమ్	పూయమ్	చీము

